T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

İZMİR SEFERİHİSAR BELEDİYESİ

2025 YILI

SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Ekim 2026

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00
www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr
İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ 1

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU 8

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU 9

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI 9

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ 10

6. DENETİM GÖRÜŞÜ 13

7. DENETİM BULGULARI 13

8. EKLER 92

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: Personel Durumu 3

Tablo 2: 2025 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu 4

Tablo 3: 2025 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu 4

Tablo 4: 2025 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu 5

Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2023-2025) Seyri 5

Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2023-2025) Seyri 6

Tablo 7: Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler 7

Tablo 8: Gelir Tahsilat Oranları 80

KISALTMALAR

AŞ	Anonim Şirket
KDV	Katma Değer Vergisi
KHK	Kanun Hükmünde Kararname
SGK	Sosyal Güvenlik Kurumu
TL	Türk Lirası
TÜM-BEL-SEN	Tüm Belediye ve Yerel Yönetim Hizmetleri Emekçileri Sendikası

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. İlk Madde ve Malzemeler Hesabının Gerçeği Yansıtmaması

2. Kamu İdaresinin Ürettiği Ürünlerin Muhasebede Kayıt Altına Alınmaması

B. Diğer Bulgular

1. Sosyal Denge Tazminatı Sözleşmesinde Sözleşme Konusu Olmaması Gereken Konularda Düzenlemeler Yapılması

2. Kamu İdaresinin Bütçe İçi İşletmesine Tahsis Edilen Ödeneğin Bütçeleştirme İşleminin İlgili Mevzuat Hükümlerine Uygun Olmaması

3. Personel Giderlerinin Mevzuatta Belirlenen Sınırların Üzerinde Olması

4. Kamu İdaresinin Kiraya Vermiş Olduğu Bazı Taşınmazların, İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Olmadan Faaliyette Bulunmaları

5. Kurumlar Arası Geçici Görevlendirmede Mevzuata Uyulmaması

6. İşe Alınan Personellerin Alım Unvanlarının Sonradan Değiştirilerek Farklı Birimlerde Görevlendirilmesi

7. Hazine Mülkiyetinde Bulunan Taşınmazın Protokol Yapılmaksızın Kiraya Verilmesi

8. Taşınmazların Cins Tashihlerinin Yapılmaması

9. Muayene Kabul İşlemlerinin Mevzuata Uygun Olarak Gerçekleştirilmemesi

10. Paylaştırma, Devir ve Tasfiye Komisyonu Kararı ile Seferihisar Belediyesine Devredilen Bir Kısım Taşınmazın Belediye Adına Tapu Tescilinin Yapılmaması

11. İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatları Olmadan Faaliyet Gösteren İşyerlerinin Bulunması

12. Belediye Şirket Personeli İşçilerin Zabıta Müdürlüğünde Görevlendirilmesi

13. Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmet Alım Sözleşmeleri Kapsamında Bulunmayan Kişilerin Başkan Oluru İle Belediye Şirketinde İşe Başlatılması

14. Piyasa Fiyat Araştırması Yapılmadan Özel Hakka Sahip Olmayan Kişiden Doğrudan Temin Suretiyle Hizmet Temin Edilmesi

15. İvedi ve Zorunlu Olmayan İhtiyaçların Avans Şeklinde Gerçekleştirilmesi ve Avans Ödemesinin Genellik Arz Etmesi

16. Parasal Limitler Dâhilinde Yapılan Mal Alımlarında Bütçeye Konulan Ödeneğin %10'unun Kamu İhale Kurulunun Uygun Görüşü Alınmadan Aşılması

17. Taşınmazların Ecrimisil Karşılığında Kullandırılması

18. Belediye Şirketine Gerçekleştirilen Ödemelerde Vergi Borcu Sorgulaması Yapılmaması

19. Kira Süresi Biten Bazı Taşınmazların Herhangi Bir Karar Alınmadan Aynı Kişilere Kullandırılmaya Devam Edilmesi

20. Ön Malî Kontrol Sisteminin Oluşturulmaması ve İşletilmemesi

21. Ruhsatsız veya Ruhsat Eklerine Aykırı Yapılarla İlgili Yasal Sürecin İşletilmemesi

22. Hizmet Alımı Kapsamında Çalıştırılan Personele İlişkin Hakediş Bedellerinin Tam Olarak Ödenmemesi

23. Derneklere Taşınmaz Tahsis Edilmesi

24. İhale Yapılmadan Finansal Kiralama Yöntemi ile Taşıt Alınması

25. Kira Sözleşmelerine Aykırı Olarak İşyeri Faaliyet Alanlarının Genişletilmesi

26. Çevre Temizlik Vergisi Gelirlerinin Mevzuatı Uyarınca Büyükşehir Belediyesine Aktarılmaması

27. Cumhurbaşkanlığı Tasarruf Tedbirleri Genelgesine Uygun Olmayan Harcamaların Bulunması

28. Temsil Ağırlama Bütçesinin Belediye Başkanlık Makamı Dışında Diğer Birimlerce de Kullanılması

29. Bazı İhalelerde Sosyal Güvenlik Kurumuna Bildirim Zorunluluğuna Uyulmaması

30. Doğrudan Teminle Yapılan Alımlarda Mevzuat Hükümlerine Uyulmaması

31. Belediyenin Muafiyet Kapsamındaki Taşınmazları İçin Elektrik Tüketim Vergisi Ödenmesi

32. Ödeme İşlemlerinde Hak Sahiplerinin Vergi Borcu Olmadığını Gösteren Belgelerin Aranılmaması

33. İşletme Hakkı Niteliğindeki Kiralamalar Üzerinden Katma Değer Vergisi Tahsil Edilmemesi

34. Taşınmaz Kültür Varlıklarının Korunması Katkı Payının İlgili İdarelere Zamanında Aktarılmaması

35. Muafiyet Tesis Edilen Mükelleflerin Muafiyet İçin Gerekli Şartları Sağlaması Hususunda Etkin Bir Tespit ve Teyit Mekanizmasının Bulunmaması

36. Sahipsiz Sokak Hayvanlarının Yeterli Düzeyde Toplanmaması

37. Eğlence Vergisi Mükellefi Olan İş Yerlerinden Tahakkuk ve Tahsilat İşlemlerinin Yapılmaması

38. Kamu İdaresinden Ruhsat Alma Zorunluluğu Bulunmayan İşyerlerine Çevre Temizlik Vergisi Tahakkukunun Yapılmaması ile Emlak Vergisi Tahakkukunun Eksik Yapılması

39. Kalkınma Ajansına Aktarılacak Payların Aktarımlarının Zamanında Yapılmaması

40. Sayıştaya Verilmesi Gereken Bazı Kayıt, Defter ve Belgelerin Zamanında Gönderilmemesi

41. Yeniden Değerleme Oranında Artırılması Gereken Bazı Vergi ve Harçların Güncellenmemesi

42. Kamulaştırılan Yerlerle İlgili Emlak Vergisinin Tapu Müdürlüğü Nezdinde Takibinin Yapılmaması

43. İdarece Alınması Gereken Otopark Bedelinin Büyükşehir Belediyesince Tahsil Edilmesi

44. Belediyenin Gelir Tahsilat Oranlarının Düşük Olması

45. Çevreyi Kirletecek Şekilde Atık Bırakanlara Çevre Kanunu Uyarınca Ceza Kesilebilmesi İçin Gereken Yetki Belgesinin Alınmaması

46. Belediye Taşınmaz Kira Gelirlerinin Takip ve Tahsilinin Yapılmaması

47. İmar Programlarının Mevzuatta Öngörülen Süre Zarfında Hazırlanmaması Nedeniyle 1/10 Oranında Emlak Vergisi Uygulamasına Devam Edilmesi

48. Belediye Sınırları İçerisinde Faaliyet Gösteren Tedarikçi Firmalardan Bazılarının Bazı Aylarda Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisi Beyannamelerini Vermemeleri

49. Sayıştay İlamlarının İnfaz Edilmemesi

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Belediyeler, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 127'nci maddesinde, belediye halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları seçimlerle oluşturulan kamu tüzel kişileri olarak tanımlanmıştır. Belediyelerin kuruluş, görev ve yetkilerinin yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenleneceği Anayasa'da hüküm altına alınmıştır.

Seferihisar Belediyesi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 3'üncü maddesinde yer alan sınıflandırma çerçevesinde genel yönetim kapsamında yer almakta olup, faaliyetlerini 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu, 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun verdiği yetki ve sorumluluklar çerçevesinde yürütmektedir. Belediye, büyükşehir belediyesi sınırları içinde kalan bir ilçe belediyesidir ve belediyenin sınırları, bulunduğu ilçenin mülki sınırlarıdır.

Kamu İdaresinin temel mevzuatı 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ile 5393 sayılı Belediye Kanunu olup bu Kanunlarda kurumun görev, yetki, sorumlulukları ile organları, teşkilatı, bütçe ve denetimi gibi temel hususlar düzenlenmektedir. Bununla birlikte görev, yetki, imtiyaz ve sorumlulukları diğer ilgili kanun ve yönetmeliklerde de düzenlenmiştir.

5216 sayılı Kanun'un 7'nci maddesinde, büyükşehir belediyelerinin ve büyükşehir ilçe belediyelerinin görev ve yetkileri ayrıntılı bir şekilde sayılmıştır. Söz konusu görev ve yetkiler genel olarak 5393 sayılı Kanun'da belirtilen görev ve yetkilerin paylaşımından ibarettir. Büyükşehir kapsamındaki belediyeler arasında hizmetlerin yerine getirilmesi bakımından uyum ve koordinasyonun büyükşehir belediyesi tarafından sağlanması da hüküm altına alınmıştır. Büyükşehir belediyelerinin, kendi sınırları içerisinde yer alan ilçe belediyelerinin imar uygulamalarını denetleme yetkisi bulunmaktadır. Bunun yanı sıra, büyükşehir ve büyükşehir ilçe belediyeleri hakkında 5393 sayılı Kanun'da yer verilen yetki, imtiyaz ve muafiyetlerin geçerli olduğu da mezkûr Kanun'da belirtilmiştir.

5393 sayılı Kanun'un 14'üncü maddesinde, belediyelerin mahalli müşterek nitelikte olmak şartıyla; kentsel altyapı, çevre sağlığı, temizlik, katı atık, zabıta, park ve yeşil alanlar, konut, kültür ve sanat, öğrenci yurtları, sosyal hizmetler, nikâh ve benzeri hizmetleri yapacağı veya yaptıracağı, bunun yanı sıra devlet okullarının ve mabetlerin tüm ihtiyaçlarını

karşılayabileceği, sağlıkla ilgili tesisler açabileceği, sporu teşvik edebileceği ve gıda bankacılığı yapabileceği hüküm altına alınmıştır.

5393 sayılı Kanun'un 15'inci maddesinde; belde sakinlerinin mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla her türlü faaliyet ve girişimde bulunmak, yönetmelik çıkarmak, belediye gelirlerini tahsil etmek, ticari hayata katkı sağlamak gibi yetki ve imtiyazlar sayılmıştır.

Merkezi idarenin, mahalli hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi, kamu görevlerinde birliğin sağlanması, toplum yararının korunması ve mahalli ihtiyaçların gereği gibi karşılanması amacıyla mahalli idareler üzerinde idari vesayet yetkisine sahip olduğu Anayasa'da hüküm altına alınmıştır. Bu idari vesayet yetkisi denetim ve soruşturma konularında İçişleri Bakanlığı tarafından, yönetsel konularda ise Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından kullanılmaktadır.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

5393 sayılı Belediye Kanunu'na göre ilçe belediyesinin organları; belediye meclisi, belediye encümeni ve belediye başkanıdır.

Seferihisar Belediyesinin karar organı olan Belediye Meclisi, biri Belediye Başkanı ve 25 üyeden oluşmaktadır.

Belediye encümeni, belediye başkanının başkanlığında, belediye meclisinin her yıl kendi üyeleri arasından bir yıl için gizli oyla seçeceği üç üye, mali hizmetler birim amiri ve belediye başkanının birim amirleri arasından bir yıl için seçeceği iki üye olmak üzere yedi kişiden oluşur.

Belediye teşkilatı; norm kadro esaslarına uygun olarak yazı işleri, mali hizmetler, fen işleri ve zabıta birimlerinden oluşmaktadır. Beldenin nüfusu, fiziki ve coğrafi yapısı, ekonomik, sosyal ve kültürel özellikleri ile gelişme potansiyeli dikkate alınarak, norm kadro ilke ve standartlarına uygun olarak gerektiğinde sağlık, imar, insan kaynakları, hukuk işleri ve ihtiyaca göre diğer birimler kurabilmektedir. Bu birimlerin kurulması, kaldırılması veya birleştirilmesi belediye meclisinin yetkisi dahilindedir.

Belediyedeki tüm kadrolara yapılacak olan atamalar kanun ve yönetmeliklerde belirtilen kriterlere uygun olarak belediye başkanı tarafından yapılmakta, birim müdürlüğü ve üstü yönetici kadrolarına yapılan atamalar ilk toplantıda belediye meclisinin bilgisine

sunulmaktadır. 5393 sayılı Kanun'a istinaden belediye başkanı, zorunlu gördüğü takdirde, beldenin nüfus sayısına göre en çok dört belediye meclis üyesini belediye başkan yardımcısı olarak görevlendirebilmektedir. Belediye başkan yardımcısı, meclisin teklifi üzerine belediye başkanı tarafından atanır.

Seferihisar Belediyesinin teşkilat yapısında, Özel Kalem Müdürlüğü, Hukuk İşleri Müdürlüğü, Zabıta Müdürlüğü ve Teftiş Kurulu Müdürlüğü doğrudan belediye başkanına bağlı olup diğer birimler ilgisine göre belediye başkan yardımcılarına bağlıdır. Başkana bağlı 3 adet memur kökenli başkan yardımcısı, 1 adet de meclis üyesi başkan yardımcısı görev yapmaktadır. Belediyenin 20 hizmet birimi, alan ve amaçlarına göre ilgili başkan yardımcılığına bağlıdır.

Belediye hizmetlerinin yerine getirilmesinde memur, sözleşmeli personel ve işçiler çalıştırılmaktadır. 2025 yılı sonu itibarıyla çalıştırılan belediye personeline ilişkin bilgiler tabloda detaylandırılmıştır.

Tablo 1: Personel Durumu

Personel İstihdam Türü	İhdas Edilmiş Norm Kadro Sayısı	Dolu Kadro Sayısı
Memur	271	123
Sözleşmeli Personel	-	-
Kadrolu İşçi	133	15
Geçici İşçi	-	-
Toplam	**404**	**138**
696 Sayılı KHK Uyarınca Çalıştırılan Personel	-	649

Seferihisar Belediyesinde çalışan memurlar 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na, işçiler ise 1475 ve 4857 sayılı İş Kanunlarına tabi olup, tüm personelin sosyal güvenlik işlemleri 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu uyarınca gerçekleştirilmektedir.

Belediyenin sermayesinin tamamı kendisine ait 1 adet şirketi bulunmaktadır.

1.3. Mali Yapı

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 12'nci maddesine göre, genel yönetim kapsamındaki idarelerin bütçeleri içinde mahalli idareler bütçeleri de sayılmış, mahalli idare bütçesi, mahalli idare kapsamındaki kamu idarelerinin bütçesi olarak tanımlanmıştır. Bütçe işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre yürütülmektedir.

Bütçe; belediyenin stratejik planına ve performans programına uygun olarak, analitik bütçe sistemine göre belediye başkanı tarafından hazırlanan, mali yıl ve izleyen iki yıl içindeki gelir ve gider tahminlerini gösteren, gelirlerin toplanmasına ve harcamaların yapılmasına izin veren ve belediye meclisince kabul edilen bir karardır. Bu kapsamda Seferihisar Belediyesi, faaliyetlerini ilgili mali yılı bütçesi ile verilen ödenekler ile yürütmektedir.

Seferihisar Belediyesinin 2025 yılı bütçe ödenekleri, tahmini bütçe gider ve gelirleri ile gerçekleşme rakamları aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 2: 2025 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu

E-kod 1	Giderin Türü	Bütçe ile Verilen Ödenek (TL)	Eklenen / Düşülen Ödenek (TL)	Ödenek Toplamı (TL)	Bütçe Gideri Toplamı (TL)	İptal Edilen Ödenek (TL)
1	Personel Giderleri	169.151.000,00	50.735.000,00	219.886.000,00	194.945.992,20	24.940.007,80
2	SGK Devlet Primi Giderleri	24.645.000,00	-360.000,00	24.285.000,00	16.747.325,92	7.537.674,08
3	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	881.124.000,00	55.598.590,00	936.722.590,00	870.357.546,08	66.365.043,92
4	Faiz Giderleri	20.000.000,00	19.200.000,00	39.200.000,00	34.674.137,05	4.525.862,95
5	Cari Transferler	14.380.000,00	3.670.000,00	18.050.000,00	15.998.172,20	2.051.827,80
6	Sermaye Giderleri	208.700.000,00	-2.340.000,00	206.360.000,00	129.022.439,25	77.337.560,75
7	Sermaye Transferleri	2.000.000,00	0	2.000.000,00	1.711.881,46	288.118,54
8	Borç Verme	0	0	0	0	0
9	Yedek Ödenek	130.000.000,00	-126.503.590,00	3.496.410,00	0	3.496.410,00
TOPLAM		**1.450.000.000,00**	**0,00**	**1.450.000.000,00**	**1.263.457.494,16**	**186.542.505,84**

Seferihisar Belediyesinin 2025 mali yılı bütçesi ile 1.450.000.000,00 TL ödenek öngörülmüş olup yıl içinde 1.263.457.494,16 TL bütçe gideri yapılmış, 186.542.505,84 TL ödenek ise iptal edilmiştir.

Tablo 3: 2025 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu

Bütçe Gelirinin Ekonomik Kodu	Bütçe Gelir Tahmini (TL)	Toplam Gelir Bütçesi (TL)	Tahsilat Tutarı (TL)	Red ve İadeler (TL)	Net Tahsilat (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Vergi Gelirleri	622.280.000,00	622.280.000,00	208.343.009,14	2.950.298,94	205.392.710,20	33,01
03-Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	102.300.000,00	102.300.000,00	313.459.348,67	1.783.852,98	311.675.495,69	304,67
04- Alınan Bağış ve Yardımlar	128.000.000,00	128.000.000,00	11.283.205,20	0	11.283.205,20	8,82
05- Diğer Gelirler	397.420.000,00	397.420.000,00	363.211.364,61	4.245.615,18	358.965.749,43	90,32
06- Sermaye Gelirleri	200.000.000,00	200.000.000,00	224.014.919,02	0	224.014.919,02	112,01
08- Alacaklardan Tahsilat	0	0	0	0	0	0
09- Red ve İadeler	0	0	0	0	0	0
TOPLAM	**1.450.000.000,00**	**1.450.000.000,00**	**1.120.311.846,64**	**8.979.767,10**	**1.111.332.079,54**	**76,64**

Buna göre 2025 yılında net bütçe geliri %76,64 seviyesinde gerçekleşmiştir. Vergi gelirleri (%33,01) ile alınan bağış ve yardımlar (%8,82) beklenenin altında, teşebbüs ve mülkiyet gelirleri (%304,67) ile sermaye gelirleri (%112,01) beklenenin üstünde gerçekleşmiştir.

Tablo 4: 2025 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu

Bütçe Giderinin Ekonomik Kodu	Bütçe (TL)	Bütçe Gideri (Gerçekleşen) Tutar (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Personel Giderleri	219.886.000,00	194.945.992,20	88,66
02-Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	24.285.000,00	16.747.325,92	68,96
03- Mal ve Hizmet Alım Giderleri	936.722.590,00	870.357.546,08	92,92
04- Faiz Gideri	39.200.000,00	34.674.137,05	88,45
05- Cari Transferler	18.050.000,00	15.998.172,20	88,63
06- Sermaye Giderleri	206.360.000,00	129.022.439,25	62,52
07- Sermaye Transferleri	2.000.000,00	1.711.881,46	85,59
08- Borç Verme	0	0	-
09- Yedek Ödenekler	3.496.410,00	0	0
Toplam	**1.450.000.000,00**	**1.263.457.494,16**	**87,13**

Buna göre 2025 yılında bütçe giderleri %87,13 seviyesinde gerçekleşmiştir. Sosyal Güvenlik Kurumlarına devlet primi giderleri ile sermaye giderleri kalemi beklenenin altında gerçekleşirken diğer kalemler beklentiye yakın seviyede gerçekleşmişlerdir.

Belediyenin bütçe gelirler ve giderlerinin ekonomik sınıflandırmaya göre son üç yıllık seyri ve 2024 yılının 2023 yılına, 2025 yılının 2024 yılına göre değişim yüzdeleri aşağıdaki tablolarda yer almaktadır.

Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2023-2025) Seyri

Bütçe Gelirinin Çeşidi	2023 Yılı (TL) (A)	2024 Yılı (TL) (B)	2025 Yılı (TL) (C)	2024-2023 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2025-2024 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Vergi Gelirleri	164.935.243,59	343.484.444,32	208.343.009,14	108	-39,34
Teşebbüs ve Mülkiyet	50.254.368,43	62.961.195,86	313.459.348,67	25	397,86
Gelirleri					
Alınan Bağış ve Yardım ile	11.174.114,64	13.569.060,62	11.283.205,20	21	-16,85
Özel Gelirler					
Diğer Gelirler	134.166.597,11	217.172.055,56	363.211.364,61	62	67,25
Sermaye Gelirleri	1.785.000,00	244.484.247,00	224.014.919,02	13597	-8,37
Toplam	362.315.323,77	881.671.003,36	1.120.311.846,64	143	27,07
Bütçe Gelirlerinden Red ve İadeler Toplamı (-)	4.597.376,71	6.410.272,65	8.979.767,10	39	40,08
Net Toplam	**357.717.947,06**	**875.260.730,71**	**1.111.332.079,54**	**145**	**26,97**

Tablodaki veriler dikkate alındığında, 2025 yılında gelirler bir önceki yıla göre 236.071.348,83 TL'lik (%26,97) artış göstermiştir. Bu çerçevede; vergi gelirlerinde 135.141.435,18 TL (%39,34), alınan bağış ve yardım ile özel gelirlerde 2.285.855,42 TL (%16,85) ve sermaye gelirlerinde 20.469.327,98 TL (%8,37) azalış olmasına rağmen; teşebbüs ve mülkiyet gelirlerinde 250.498.152,81 TL (%397,86) ve diğer gelirlerde 146.039.309,05 TL (%67,25) tutarlarındaki artışlar toplam artış üzerinde belirleyici olmuştur.

Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2023-2025) Seyri

Bütçe Giderinin Çeşidi	2023 Yılı (TL) (A)	2024 Yılı (TL) (B)	2025 Yılı (TL) (C)	2024-2023 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2025-2024 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Personel Giderleri	77.757.399,15	164.247.039,08	194.945.992,20	111,23	18,69
SGK Devlet Prim Giderleri	8.578.902,67	15.171.466,32	16.747.325,92	76,85	10,39
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	234.029.801,67	565.577.599,15	870.357.546,08	141,67	53,89
Faiz Giderleri	52.855.307,70	20.664.245,66	34.674.137,05	-60,9	67,8
Cari Transferler	3.563.317,02	11.679.665,24	15.998.172,20	227,78	36,97
Sermaye Giderleri	112.591.021,27	202.513.310,93	129.022.439,25	79,87	-36,29
Sermaye Transferleri	0	1.819.150,00	1.711.881,46	-	-5,9
Toplam	**489.375.749,48**	**981.672.476,38**	**1.263.457.494,16**	**100,6**	**28,7**

Belediyenin bütçe giderleri toplamı 2025 yılında 2024 yılına göre 281.785.017,78 TL (%28,70) artmıştır. Gider kalemleri incelendiğinde; 2025 yılında personel giderlerinin 194.945.992,20 TL seviyesinde gerçekleştiği ve %18,69 oranında arttığı, sosyal güvenlik kurumlarına devlet prim giderlerinin 16.747.325,92 TL seviyesinde gerçekleştiği ve %10,39 oranında arttığı görülmektedir. Personel harcaması niteliğindeki giderlerin artışı personel maaşlarına yapılan ücret artışlarından kaynaklanmıştır. Mal alım ve hizmet giderlerinde 304.779.946,93 TL'lik (%53,89), faiz giderlerinde 14.009.891,39 TL'lik (%67,80) ve cari transferlerde 4.318.506,96 TL'lik (%36,97) bir artış olmuş, buna karşın sermaye giderlerinde 73.490.871,68 TL'lik (%36,29) ve sermaye transferlerinde 107.268,54 TL'lik (%5,90) azalış olmuştur. Mal ve hizmet alım giderlerinde yaşanan artışın sebebi, yıl içerisinde maliyet fiyatlarında yaşanan artışlarından kaynaklandığı anlaşılmıştır.

Faaliyet Sonuçları Tablosuna göre; bütçe ile ilgili olsun ya da olmasın Belediyenin faaliyetlerinden dolayı tahakkuk eden 2025 yılı Faaliyet Gideri 1.264.043.213,12 TL, Faaliyet Geliri 1.287.602.834,31 TL, Enflasyon Düzeltmesi 119.080.855,69 TL olup Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu ise 142.640.476,88 TL olarak gerçekleşmiştir.

Seferihisar Belediyesinin doğrudan ve/veya dolaylı hissedarı olduğu şirket aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 7: Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler

Sıra No	Şirketin Adı	Toplam Sermaye Tutarı (TL)	Belediyenin Sahip Olduğu Sermaye Tutarı (TL)	Hisse Oranı (%)
1	Seferihisar Jeotermal A.Ş.	8.363.000,00	8.363.000,00	100%

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

1.4.1. Kamu İdaresinin Muhasebe Sistemi

Seferihisar Belediyesinin muhasebe kayıt işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre gerçekleştirilmektedir. Mahalli idarelerin hesap planı, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 46'ncı maddesinde ana hesap grupları, hesap grupları ve hesaplar itibariyle belirlenmiş çerçeve hesap planında yer alan hesaplardan oluşmaktadır. Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer almamakla birlikte, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer alan herhangi bir hesabın kullanılması gerekliliği ortaya çıkarsa Yönetmelik'teki hesap planına ilave hesap eklemeye veya çıkarmaya, Hazine ve Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Çevre,Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yetkilidir.

Ayrıca, mahalli idarelere ait detaylı hesap planları, bu Yönetmelik'te belirlenen hesap planı çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle ilgili Bakanlıklarca hazırlanmaktadır.

1.4.2. Kamu İdaresinin Raporlama Sistemi

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 484 ve 485'inci maddeleri uyarınca; mali tablolar, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde belirlenen ilkelere ve standartlara uygun olarak hazırlanır ve belirlenen sürelerde ilgililerin bilgisine sunulur. Bu bağlamda, İdarece üretilen cetvel ve temel mali tablolar ile diğer mali tablolar şunlardır:

a) Mizan cetveli

b) Temel mali tablolar

1) Bilanço

2) Faaliyet sonuçları tablosu

3) Nakit akış tablosu

c) Diğer mali tablolar

1) Bütçe uygulama sonuçları tablosu

2) Gelirlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu

3) Giderlerin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu

4) Giderlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu

5) Bütçe gelirlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu

6) Bütçe giderlerinin kurumsal sınıflandırılması tablosu

7) Bütçe giderlerinin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu

8) Bütçe giderlerinin finansal sınıflandırılması tablosu

9) Bütçe giderlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu

10) Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu.

1.4.3. Kamu İdaresi Tarafından Denetime Sunulan Defter, Tablo ve Belgeler

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuştur:

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli.

Kamu İdaresinin denetimi; yukarıda belirtilen defter, tablo ve belgeler ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

Denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile

bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

İç kontrol sistemi, 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "İç Kontrol Sistemi" başlıklı beşinci kısmında düzenlenmiştir. Kanun uyarınca iç kontrol; idarenin amaçlarına, belirlenmiş politikalara ve mevzuata uygun olarak faaliyetlerin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesini, varlık ve kaynakların korunmasını, muhasebe kayıtlarının doğru ve tam olarak tutulmasını, malî bilgi ve yönetim bilgisinin zamanında ve güvenilir olarak üretilmesini sağlamak üzere idare tarafından oluşturulan organizasyon, yöntem ve süreçle iç denetimi kapsayan malî ve diğer kontroller bütünüdür.

Bu kapsamda, yürürlükteki temel mevzuatı oluşturan Kamu Ön Malî Kontrol Yönetmeliği ile Kamu İç Kontrol Yönetmeliği, 05.03.2025 tarihli ve 32832 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Kamu İç Kontrol Yönetmeliği'nin "Yürürlükten kaldırılan usul ve esaslar" başlıklı 28'inci maddesinin birinci fıkrası ile 31/12/2005 tarihli ve 26040 üçüncü mükerrer sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmış olan *"İç Kontrol ve Ön Malî Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar"* yürürlükten kaldırılmıştır. Aynı maddenin ikinci fıkrasında ise mülga Usul ve Esasların iç kontrole ilişkin hükümlerine yapılmış olan atıfların Kamu İç Kontrol Yönetmeliğine; ön malî kontrole ilişkin hükümlerine yapılmış olan atıfların ise Kamu Ön Malî Kontrol Yönetmeliğine yapılmış sayılacağı hüküm altına alınmıştır.

Söz konusu mevzuat değişiklikleri ve yürürlükteki güncel normlar göz önüne alındığında; Kurumun iç kontrol ve ön malî kontrol sisteminin ilgili mevzuat hükümlerine uygun olarak kurulmadığı / işletilmediği tespit edilmiştir. Bu hususa ilişkin ayrıntılı tespit ve değerlendirmeler aşağıda yer almaktadır:

Kontrol Ortamı Standartları

İdarede "Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri" ile ilgili eğitim ve bilgilendirme çalışmaları eğitim planlaması yapılmaması nedeniyle yeterli değildir.

Kurum organizasyon yapısı içerisinde görev, yetki ve sorumluluklar tam ve açık bir şekilde belirlenip yazılı hale getirilmiştir.

Hassas görevlere ilişkin prosedürler belirlenmemiştir.

Personelin işe alınması, yer değiştirmesi, görevde yükselmesi, yeterlilik-performans değerlendirmesi ile disiplin hükümlerine yönelik insan kaynakları politikası belirlenmemiştir.

Kurumda ihtiyaç analizine dayalı hizmet içi eğitim planlaması yapılmamıştır.

İdare tarafından yetkileri belirlemek amacıyla her birim için iş akış süreçleri hazırlanmıştır.

İdare tarafından yetki devirleri mevzuata uygun yapılmıştır.

Risk Değerlendirme Standartları

Stratejik plan, idarenin paydaş görüşleri alınarak birimlerinin ve personelinin katkılarıyla mevzuata uygun bir şekilde hazırlanmış ve Belediyenin internet sitesinde yayımlanmıştır.

İdare performans programı içerik olarak mevzuata uygun şekilde hazırlanmış ve zamanında yayımlanmıştır.

İdare stratejik amaç ve hedeflerine yönelik kurumsal risklerini belirlemiştir ancak belirlenen riskler eski tarihli olup risklerde meydana gelebilecek değişikliklere yönelik yeniden değerlendirme yapılmaması nedeniyle yeterli değildir.

İdare faaliyet ve süreçlerine yönelik risklerini (operasyonel riskler, suistimal riskleri, teknolojiye ilişkin riskler vb.) belirlememiştir.

Risklerin (kurumsal riskler ile faaliyet ve süreçlere ilişkin riskler) değerlendirilmesine yönelik herhangi bir çalışma yapılmamıştır.

Kontrol Faaliyetleri Standartları

İdarece belirlenen risklerin kabul edilebilir düzeyine indirilmesine yönelik kontrol faaliyetleri belirlenmemiştir.

İç kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar'a uygun olarak kurulmuş bir ön mali kontrol sistemi bulunmamaktadır.

Kamu idaresinin ön mali kontrol yönergesi mevcut değildir.

İdare yapılan görevlendirmelerde, bunları farklı kişiler arasında dağıtarak "görevler ayrılığı" ilkesine uyulmuştur.

Mevcut bilgi yönetim sistemleri bilgi güvenliğini ve yedekleme gerekliliklerini sağlayacak şekilde kurulmuştur.

Bilgi ve İletişim Standartları

İdarenin iş ve işlemlerinin kaydı, sınıflandırılması, korunması ve erişimini de kapsayan, belirlenmiş standartlara uygun arşiv ve dokümantasyon sistemi oluşturulmuştur.

Yönetimin ihtiyaç duyduğu gerekli bilgileri ve raporları üretecek ve analiz yapma imkanı sunacak bir yönetim bilgi sistemi mevcuttur.

İdare faaliyet raporu içerik olarak mevzuata uygun hazırlanmış olup Kurumun internet sitesinde yayımlanmıştır.

İzleme Standartları

İdarenin tüm birimleri tarafından iç kontrol sisteminin yılda en az bir kere değerlendirilmesi ve değerlendirme sonuçlarının İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kuruluna raporlanması yönünde bir çalışması mevcut değildir.

İdarenin Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı hazırlanmamıştır.

Kamu İdaresinde iç denetim birimi kurulmamıştır.

İç denetim birimi bulunmadığından iç kontrol sistemine ilişkin denetim çalışması da mevcut değildir.

5 Mart 2025 tarihli Kamu İç Kontrol Yönetmeliği ve Kamu Ön Mali Kontrol Yönetmeliği ile hedeflenen dinamik, sürekli ve izlenebilir iç kontrol sisteminin/ön mali kontrol sisteminin tam anlamıyla hayata geçirilebilmesi için yukarıda zikredilen Kontrol Ortamı, Risk Değerlendirme, Kontrol Faaliyetleri, Bilgi ve İletişim bileşenleri ile birim bazlı izleme-raporlama eksikliklerinin giderilmesi ve iç denetim mekanizmasının işlevsel hale getirilmesi gerekmektedir. Sistemin tam uyumla işletilmesi adına kurumsal eksikliklerin giderilmesine yönelik bir yol haritasının izlenmesi önem arz etmektedir.

Yapılan inceleme ve denetim sonuçları bir bütün olarak değerlendirildiğinde; Belediye bünyesinde iç kontrol sisteminin yapılandırılmasına ve mevzuata uygun bir Uyum Eylem Planının hazırlanmadığı dolayısıyla iç kontrol sisteminin/ön malî kontrol sisteminin ilgili mevzuata uygun olarak kurulmadığı görülmüştür.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

İzmir Seferihisar Belediyesinin 2025 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, "Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular" bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: İlk Madde ve Malzemeler Hesabının Gerçeği Yansıtmaması

Kamu İdaresince 2025 mali yılından önceki dönemlerde 150 İlk Madde ve Malzeme Hesabında kayıtlı olup tüketilmiş olan mal ve malzemelerin gerçek durumu yansıtacak biçimde giderleştirilmediği ve 2025 mali yılında 150 İlk Madde ve Malzeme Hesabında yer alan mal ve malzemelerden tüketilenlere ilişkin olarak mal ve malzeme çıkışlarının bazı müdürlükler tarafından yılsonunda toplu olarak giderleştirildiği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 150 İlk Madde ve Malzeme Hesabını düzenleyen "Hesabın işleyişi" başlıklı 116'ncı maddesinde 150 İlk Madde ve Malzeme Hesabına giriş kaydı yapılan mal ve malzemelerin muhasebe kayıtlarından hangi hallerde çıkarılacağı belirtilmiştir. Bu maddeye göre tüketilmek amacıyla kamu idaresinin ilgili birimlerine verilen veya kullanılan ilk madde ve malzemeler, yok olma, kırılma, bozulma veya eskime gibi nedenlerle kullanılamayacak veya tüketilemeyecek hale gelen stoklardan, kayıtlardan çıkarılması gerekenler ile sayım sonucunda noksan olduğu anlaşılan malzemelerin kayıtlardan çıkarılması gerekmektedir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 114'üncü maddesinin dördüncü fıkrası ile paralel olarak Taşınır Mal Yönetmeliği'nin *"Taşınır giriş ve çıkış işlemlerinin muhasebe birimine bildirilmesi"* başlıklı 30'uncu maddesinde;

"(3) Muhasebe kayıtlarında "150- İlk Madde ve Malzemeler Hesabı"nda izlenen tüketim malzemelerinin çıkışları için düzenlenen Varlık İşlem Fişleri muhasebe birimine gönderilmez. Bunların yerine, kamu idarelerinde aylık dönemler itibarıyla tüketim malzemelerinin Taşınır II. Düzey Detay Kodu bazında düzenlenen onaylı bir listesi, ilgili dönemi takip eden dönemde, son dönem listesi ise en geç yılın son iş günü mesai bitimine kadar muhasebe birimine gönderilir. Bu sürelerde değişiklik yapmaya Bakanlık yetkilidir.

(4) Muhasebe yetkilileri, taşınır giriş ve çıkış işlemlerine ilişkin olarak kendilerine gönderilen Varlık İşlem Fişlerinde gösterilen tutarları Taşınır II. Düzey Detay Kodu itibarıyla ilgili hesaplara kaydeder." hükmü düzenlenmiştir.

Yine Taşınır Mal Yönetmeliği'nin "Sayım ve sayım sonrası yapılacak işlemler" başlıklı 32'nci maddesinde ise, kamu idarelerine ait taşınırların, yılsonlarında sayımı yapılacağı ifade edilmiş olup bu sayımların, harcama yetkilisince, kendisinin veya görevlendireceği bir kişinin başkanlığında taşınır kayıt yetkilisinin de katılımıyla, en az üç kişiden oluşturulan sayım kurulu tarafından yapılacağı belirtilmiştir.

Ayrıca söz konusu maddede sayım kurulunca, taşınırların fiili miktarlarının kayıtlı miktarlarından eksik olduğunun tespit edilmesi halinde Kayıttan Düşme Teklif ve Onay Tutanağı ve Varlık İşlem Fişi; fazla olduğunun tespit edilmesi halinde ise Varlık İşlem Fişi düzenlettirilerek, defter kayıtlarının sayım sonuçlarıyla uygunluğunun sağlanacağı ve düzenlenen giriş ve çıkış belgelerinin bir örneğinin, muhasebe kayıtlarının yapılması için muhasebe birimine gönderileceği ifade edilmiştir.

Yapılan incelemede 150-İlk Madde ve Malzeme Hesabında bulunan malzemelerin bazı müdürlükler tarafından yılsonunda topluca çıkışının yapıldığı görülmüştür.

Kamu İdaresi cevabında, bulguda belirtilen hususun düzeltileceğini ifade etmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri doğrultusunda, Kamu İdaresinin ilgili birimlerince ilk madde ve malzemelerle ilgili envanter çalışmasının yapılıp, aylık dönemler itibarıyla tüketim malzemelerinin onaylı bir listesini, ilgili dönemi takip eden dönemde, son dönem listesinin ise en geç yılın son iş günü mesai bitimine kadar muhasebe birimine göndermesi, çıkış işlemlerine ilişkin muhasebe kayıtlarının bu listelere dayanılarak ve mevzuatta öngörülen süreye uygun olarak yapılması, fiilen depoda kayıtlı mal ve malzeme miktarı ile muhasebe kayıtlarında yer alan tutarların tutarlı hale getirilmesi gerekmektedir.

BULGU 2: Kamu İdaresinin Ürettiği Ürünlerin Muhasebede Kayıt Altına Alınmaması

Kamu İdaresinin kendi imkanlarıyla ürettiği taşınırların muhasebede kayıt altına alınmadığı ve bunlar için Varlık İşlem Fişi düzenlenmediği görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Taşınır ve Taşınmaz Edinme" başlıklı 45'inci maddesinde, kamu idarelerince üretilen malların kendi tüketimlerinde kullanılması halinde bunların bedellerinin, rayiç bedel üzerinden ilgili ödenek tertibine gider ve karşılığı gelir kaydedileceği belirtilmiştir.

10.10.2024 tarih ve 32688 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Taşınır Mal Yönetmeliği'nin "Taşınırların Kaydı" başlıklı 12'nci maddesinde, kamu idarelerince bütün taşınırların ve bunlara ilişkin işlemlerin kayıt altına alınmasının esas olduğu, taşınır kayıtlarının, harcama birimleri itibarıyla yönetim hesabı verilmesine esas olacak şekilde tutulacağı, her bir kaydın belgeye dayanmasının şart olduğu ifade edilmiştir.

Söz konusu Yönetmelik'in "İç İmkânlarla Üretilen Taşınırlar ile Kazı veya Müsadere Yoluyla Edinilen Taşınırların Giriş İşlemleri" başlıklı 21'inci maddesinde ise, kamu idarelerinin kendi kullanımları için iç imkânlarıyla üretilen taşınırlar ile kamu idarelerinin mülkiyetindeki arazilerde yetiştirilen ağaçlardan üretilen ekonomik değere sahip kereste, odun, meyve gibi ürünlerin, Varlık İşlem Fişi düzenlenerek muhasebeye giriş kaydedileceği belirtilmiştir.

Yukarıdaki mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde, İdarenin kendi kullanımı için ürettiği taşınırları, Varlık İşlem Fişi düzenleyerek muhasebe kayıtlarına alması gerektiği anlaşılmaktadır.

Yapılan incelemede, İdarenin çeşitli birimlerince alımı yapılan ahşap, kereste vb. alımları sonucunda kendi imkanları ile pergola, direk gibi ürünlerin yapıldığı ancak bu ürünler fiilen stoklarda olmasına rağmen muhasebe kayıtlarının olmadığı, ayrıca bunlar için Varlık İşlem Fişi düzenlenmediği tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, bulguda belirtilen hususun düzeltileceğini ifade etmiştir.

Kamu İdaresi tarafından iç imkanlarla üretilen ürünlerin muhasebe kayıtlarında yer alması ve aynı zamanda bunlar için Varlık İşlem Fişi düzenlenmesi gerekmektedir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Sosyal Denge Tazminatı Sözleşmesinde Sözleşme Konusu Olmaması Gereken Konularda Düzenlemeler Yapılması

İdare ile Tüm Belediye ve Yerel Yönetim Hizmetleri Emekçileri Sendikası (TÜM-BELSEN) arasında akdedilen ve 01.01.2025 tarihinden itibaren geçerli olan sosyal denge sözleşmesinde, mevzuatında yer almayan ve sözleşmenin konusu olmayan, Belediyenin çeşitli imkanlarından yararlanma, personele muhtelif günlerde izin verilmesi vb. gibi konularda düzenlemeler yapıldığı görülmüştür.

4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanunu'nun 32'nci maddesine göre; 27.6.1989 tarihli ve 375 sayılı KHK'nın Ek 15'inci maddesi hükümleri çerçevesinde sosyal denge tazminatının ödenmesine belediyelerde belediye başkanının teklifi üzerine belediye meclisince, il özel idaresinde valinin teklifi üzerine il genel meclisince karar verilmesi halinde, sözleşme döneminde verilecek sosyal denge tazminatı tutarını belirlemek üzere ilgili mahalli idarede en çok üyeye sahip sendikanın genel başkanı veya sendika yönetim kurulu tarafından yetkilendirilecek bir temsilcisi ile belediyelerde belediye başkanı, il özel idaresinde vali arasında, Toplu Sözleşme sürecinin tamamlanmasını izleyen üç ay içerisinde sözleşme yapılabilecektir.

375 sayılı KHK'nın Ek 15'inci maddesinde ise; sosyal denge tazminatının ödenebilecek aylık tutarının, 4688 sayılı Kanun'a göre yapılan Toplu Sözleşme'de belirlenen tavan tutarı geçmemek üzere ilgili belediye ve il özel idaresi ile ilgili belediye ve il özel idaresinde en çok üyeye sahip kamu görevlileri sendikası arasında yapılabilecek sözleşmeyle belirleneceği belirtilmiştir.

4688 sayılı Kanun uyarınca imzalanan Hizmet Kollarına Yönelik Mali ve Sosyal Haklara İlişkin 2024 ve 2025 Yıllarını Kapsayan 7. Dönem Toplu Sözleşme'nin Yerel Yönetim Hizmet Koluna İlişkin Toplu Sözleşme bölümünün "Sosyal denge tazminatı" başlıklı 1'inci maddesinin birinci fıkrasında ise;

"Belediyeler ve bağlı kuruluşları ile il özel idarelerinin kadro ve pozisyonlarında istihdam edilen kamu görevlilerine, 4688 sayılı Kanunun 32 nci maddesinde yer alan usul ve

esaslar çerçevesinde ödenebilecek sosyal denge tazminatı aylık tavan tutarı, en yüksek Devlet memuru aylığının (ek gösterge dahil) %120'sidir. Sosyal denge tazminatının verilmesi yönünde yapılabilecek sözleşmelerde, tavan tutarı aşmamak kaydıyla çeşitli adlar altında yapılan ödemeler dahil ödenebilecek tazminatın aylık tutarı, görev yapılan birim ve iş hacmi, görevin önem ve güçlüğü, görev yerinin özelliği, çalışma süresi, kadro veya görev unvanı ile derecesi gibi kriterlere göre farklı olarak belirlenebilir.." denilmektedir.

Yukarıda belirtilen yasal düzenlemeden de görüleceği üzere, sosyal denge sözleşmesinde sadece, görev yapılan birim ve iş hacmi, görevin önem ve güçlüğü, görev yerinin özelliği, çalışma süresi, kadro veya görev unvanı ile derecesi gibi kriterlere göre tavan tutarı aşmamak kaydıyla ödenebilecek tazminatın aylık tutarı düzenlenebilecektir. Sosyal denge sözleşmelerine, sözleşmenin adı farklı dahi olsa, farklı ödemelere ve hususlara ilişkin hükümler konulması mevzuatına açıkça aykırı olacaktır.

Ancak, İdare ile yetkili sendika TÜM-BEL-SEN arasında akdedilen sosyal denge sözleşmesinin incelenmesi neticesinde; Belediyenin çeşitli imkanlarından yararlanma, personele muhtelif günlerde izin verilmesi vb. konularda mevzuatına aykırı hususların yer aldığı tespit edilmiştir. Şöyle ki;

- "Sosyal çalışmalarda yardımcı olmak" başlıklı 12'nci maddesinde, sendika tarafından yapılacak olan eğitim, seminer ve benzeri çalışmaları için Belediyeye salon, araç ve gereç temini sorumluluğu yüklenmiş,

- "Kreş (Çocuk bakım evi)" başlıklı 14'üncü maddesinde, belediyenin mevcut ya da açacağı kreş veya anaokullarından çalışanların çocuklarının ücretsiz yararlandırılacağı,

- "Sosyal çalışmalardan yararlanma" başlıklı 15'inci maddesinde, Belediyenin mülkiyeti ve kendi varlıkları üzerinde kurulu bulunan, Belediye ya da özel kurumlarca işletilen lojman, kamp, kreş, etüt, spor, kültür ve benzeri tesislerden çalışanların eş ve çocuklarının ücretsiz yararlandırılacağı, toplu konut alanı temininde arsa temin edilmesinden, devamında ise çalışanların talebi halinde hastalanma, cenaze, düğün, taşınma gibi ihtiyaçlarında kurumun araçlarından ücretsiz yararlandırılacağı,

- "Sendikal izinler" başlıklı 22'nci maddesinde, sendika faaliyetlerine katılacak personele yasal izinler dışında yılda 20 iş gününe kadar ücretli izin verileceği,

- "Ulaşım" başlıklı 23'üncü maddesinde çalışanların işyerlerine gidiş, gelişleri için ücretsiz faydalanacağı,

- “Diğer haklar ve ücretli izinler” başlıklı 23’üncü maddesinde, sözleşmeden yararlanan belediye çalışanlarının ailesinin şikâyeti üzerine aile içi şiddet uyguladığı tespit edilmesi durumunda, sözleşmede yer alan mali ve sosyal yardımlardan elde ettikleri elinden alınarak, bunların eşine ödeneceği, 8 Mart Dünya Kadınlar Gününde kadın çalışanların ücretli izinli sayılacağı,

- “İş sağlığı ve güvenliği” başlıklı 25’inci maddesinde, işverenin Kurumda ilk kademe sağlık hizmeti vermek üzere Kurum tabibi bulunduracağı,

İfade edilmiştir.

Sosyal denge sözleşmesi yeni bir sendikal hakkın kullanımını içermediği ve hukuk sistemimizde toplu iş sözleşmesi ya da toplu sözleşme statüsünde olmadığı için, dönemler itibariyle akdedilen Toplu Sözleşmeler ile kendisine çizilen sınırın dışında bir düzenlemenin taşıyıcısı olma hakkına ve yetkisine sahip değildir. Bu nedenle, sadece sosyal denge tazminatının düzenlenme metni olması gereken sosyal denge sözleşmesinde, sosyal yardımların veya faaliyetlerin de düzenlenmesi; ister mali yükümlülük içersin isterse de içermesin Anayasa, personel kanunları ve sendikal hak olarak dönemler itibariyle akdedilen Toplu Sözleşmelere aykırıdır.

Diğer bir ifadeyle, iç mevzuatımıza uygun olarak; Belediyenin çeşitli imkanlarından yararlanma, personele muhtelif günlerde izin verilmesi vb. konuların düzenlenme metni; kanunlar ya da 4688 sayılı Kanun’un 28 ve 29’uncu maddelerine göre akdedilen toplu sözleşmelerdir. Dolayısıyla, sosyal denge sözleşmeleri, sadece sosyal denge tazminatının düzenlendiği metinler olmalıdır.

Kamu İdaresi cevabında, yeni dönemde bulguda belirtilen hususun düzeltileceğini ifade etmiştir.

Sonuç olarak, sosyal denge sözleşmelerinde, mevzuatında yer almayan hususların düzenlenmemesi gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 2: Kamu İdaresinin Bütçe İçi İşletmesine Tahsis Edilen Ödeneğin Bütçeleştirme İşleminin İlgili Mevzuat Hükümlerine Uygun Olmaması

Belediyenin bütçe içi işletmesi için yapılan harcamaların hatalı muhasebeleştirildiği tespit edilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe İçi İşletme Yönetmeliği'nin 3'üncü maddesinde bütçe içi işletme; mahalli idarenin görev ve sorumluluk kapsamında bulunan özel gelir ve giderleri olan hizmetleriyle ilgili olarak İçişleri Bakanlığı izni ile kurulan işletme olarak tanımlanmıştır.

Bahse konu Yönetmelik'in "Bütçe işlemleri" başlıklı 8'inci maddesinde; işletmenin iktisadi ticari işlerine ilişkin giderleri dışında kalan personel giderleri, sosyal güvenlik kurumuna devlet primi giderleri, mal ve hizmet alımı giderleri ve sermaye giderleri ile transferlerinin mahalli idare bütçesinden yapılacağı belirtilmiş olup işletme ödeneğinin iktisadi ve ticari işler için nakit sermaye olarak kullanılacak kısmının ise ekonomik sınıflandırmada borç verme kodunda gösterileceği hüküm altına alınmıştır.

Yine aynı maddede bu ödeneğin işletme adına açılmış bir özel hesaba aktarılmak suretiyle kullanılacağı, işletme ödeneğinden kullanılmayan kısmının yılsonunda iptal edileceği ve işletme faaliyetlerinden sağlanan gelir fazlası veya kârın mahalli idare bütçesine gelir kaydedileceği ifade edilmiştir.

Kamu İdaresinin "Seferihisar Belediyesi Sosyal Tesisler İşletmesi" unvanlı bütçe içi işletmesine iktisadi ve ticari faaliyetler için ayrılan ödeneğin İdarenin bütçesinde I. düzey 08-Borç Verme ekonomik kodunda gösterilmediği, işletmenin iktisadi ve ticari mahiyetteki mal alımlarının İdarece 830.3.7.1.1 Büro ve İşyeri Mal ve Malzeme Alımları kodunda muhasebeleştirildiği ve işletme faaliyetlerinden sağlanan gelir fazlası veya kârın mahalli idare bütçesine gelir kaydedilmediği anlaşılmıştır.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerine göre İşletmenin iktisadi ve ticari işleri için nakit sermaye olarak kullanılacak ödeneğin idarenin bütçesinde I. düzey 08-Borç Verme ekonomik kodunda gösterilmesi, bu ödeneğin işletme adına açılmış özel bir hesaba aktarılmak suretiyle kullanılması ve işletme faaliyetlerinden sağlanan gelir fazlası veya kârın mahalli idare bütçesine gelir kaydedilmesi gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında, bulguda tespit edilen hususlara ilişkin olarak gerekli işlemin yapıldığını ifade etmiştir. Ancak İdare tarafından yapılan savunmayı kanıtlayıcı bilgi ya da belge sunulmamıştır.

Bu itibarla Kamu İdaresinin bütçe içi işletmesine ilişkin olarak söz konusu Yönetmelik hükümlerinde belirtilen esaslara uygun işlem tesis etmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 3: Personel Giderlerinin Mevzuatta Belirlenen Sınırların Üzerinde Olması

Belediyenin şirket personeli de dâhil olmak üzere yıllık toplam personel giderlerinin, en son kesinleşmiş bütçe gelirlerinin yeniden değerleme oranında artırılması suretiyle bulunan tutarının yüzde kırkını aşmakta olduğu görülmüştür.

İl Özel İdareleri, Belediyeler ve Bağlı Kuruluşları İle Bunların Üyesi Olduğu Mahalli İdare Birliklerinin Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmetlerinin Gördürülmesine İlişkin Usul ve Esaslar'ın "Personel Giderlerinin Toplam Giderler İçindeki Payına İlişkin Üst Sınır" başlıklı 5'inci maddesinde; idarelerin, şirket personeli de dâhil yıllık toplam personel giderlerinin, idarenin gerçekleşen en son yıl bütçe gelirleri toplamının her yıl, bir önceki yıla ilişkin olarak 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'na göre belirlenecek yeniden değerleme oranında artırılması sonucu bulunacak miktarın yüzde kırkını aşamayacağı belirtilmiştir. Yıl içerisinde aylık ve ücretlerde beklenmedik bir artışın meydana gelmesi sonucunda personel giderlerinin söz konusu oranları aşması durumunda, cari yıl ve izleyen yıllarda personel giderleri bu oranların altına ininceye kadar idare şirketlerine yeni personel alımı yapılamayacak ancak belirlenen oranları aşan idareler İçişleri Bakanlığından izin almak suretiyle şirketlerine işçi alımı yapabileceklerdir.

Ayrıyeten; Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğünün 04.05.2023 tarihli ve "Personel Gider Oranı" mevzulu görüşünde; personel gider oranı hesaplamasında, şirket personeline ödenen net ücret yekûnunun esas alınması icap ettiği belirtilmiştir.

Yukarıda değinilen mevzuat hükümleri gereğince Belediyenin şirket personeli de dâhil olmak üzere yıllık toplam personel giderinin, 2024 yılı kesinleşmiş bütçe gelirleri tutarının (875.260.730,71 TL), Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği No:574 ile belirlenen yeniden değerlendirme oranında (%43,93) artırılması sonucu bulunan 1.259.762.769,71 TL'nin %40'ına denk gelen 503.905.107,88 TL'yi aşmaması gerekmektedir.

Personel gider oranı hesaplanırken; Belediyenin memur, sözleşmeli personel, kadrolu işçi ve geçici işçi alımlarında Mahalli İdareler Detaylı Hesap Planı'nın 830.01 Personel Giderleri bütçe tertibindeki brüt tutarlar esas alınmıştır. Personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımlarında ise şirket yöneticileri, işçiler ve destek personeline ödenen net ücretler dikkate alınmıştır. Bu doğrultuda, hizmet alımı kapsamındaki personele yapılan ödemeler, Belediyenin

830.03.05.01.04 Müteahhitlik Hizmetleri tertibinden net tutarlar üzerinden hesaplamaya dahil edilmiştir.

Yapılan incelemede, Belediyenin kadrolu personeli için toplamda 194.945.992,20 TL, kendi şirketinden temin ettiği şirket personeli için 347.375.284,34 TL (net ücret) olmak üzere toplam personel giderinin 542.321.276,54 TL olduğu görülmüştür. Buna karşın yıl içerisinde İçişleri Bakanlığından izin alınmaksızın şirkete yeni personel alımı yapılmaya devam edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, personel gider oranları yasal sınıra inene kadar personel alımının durdurulduğunu ifade etmiştir.

Bu itibarla; mevzuat hükümleri gereğince cari yıl ve izleyen yıllarda personel giderleri bu oranların altına ininceye kadar yeni personel alımı yapılmaması gerekmektedir.

BULGU 4: Kamu İdaresinin Kiraya Vermiş Olduğu Bazı Taşınmazların, İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Olmadan Faaliyette Bulunmaları

Belediye sınırları ve mücavir alanlarda Belediyenin kiraya vermiş olduğu bazı taşınmazların işyeri açma ve çalışma ruhsatı olmaksızın faaliyet yürüttüğü tespit edilmiştir.

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun "Büyükşehir ve ilçe belediyelerinin görev ve sorumlulukları" başlıklı 7'nci maddesine göre sıhhî işyerlerini, ikinci ve üçüncü sınıf gayrisıhhî müesseseleri, umuma açık istirahat ve eğlence yerlerini ruhsatlandırmak ve denetlemek ilçe belediyelerinin görev ve yetkileri arasında sayılmıştır.

10.08.2005 tarih ve 25902 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik'in "İşyeri açılması" başlıklı 6'ncı maddesinin birinci fıkrasında ise yetkili idarelerden usulüne uygun olarak işyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan işyeri açılamayacağı ve çalıştırılamayacağı belirtilmiştir.

Bunun yanında 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun "İşyeri açma izni harcı" başlıklı 81'inci maddesinde belediye sınırları veya mücavir alanlar içinde bir işyeri açılmasının "İşyeri Açma İzni Harcına" tabi olduğu belirtilmiş olup ruhsatlandırılan işyerlerine ilişkin işyeri açma izin harcının da görevli belediye tarafından tahsil edilmesi gerekmektedir.

Kamu İdaresi 2025 yılı denetimi kapsamında Ruhsat ve Denetim Müdürlüğünden alınan Belediyenin ruhsat vermiş olduğu işyerleri listesi ile kiraya verilen işyerleri listesi karşılaştırılmıştır. Yapılan karşılaştırma sonucunda Belediye tarafından kiraya verilen yerlerde;

işyeri açma ve çalışma ruhsatı olmaksızın faaliyette bulunduğu tespit edilen işyerlerinin bulunduğu görülmüştür.

Kamu idaresi cevabında, bulguda tespit edilen hususlara ilişkin olarak gerekli işlemin yapıldığını ifade etmiştir. Ancak İdare tarafından yapılan savunmayı kanıtlayıcı bilgi ya da belge sunulmamıştır.

Kiraya verilmiş olup işyeri açma ve çalışma ruhsatı bulunmadan faaliyet gösteren işyerlerinin kontrolünün ve mevzuat hükümleri gereğince ruhsatlandırılmalarının sağlanması gerekmektedir.

BULGU 5: Kurumlar Arası Geçici Görevlendirmede Mevzuata Uyulmaması

İdarenin 696 sayılı KHK hükümleri gereği, işçi statüsüne geçirilerek hizmet alımı sözleşmeleri kapsamında İdarede istihdam edilmesi gereken personellerin çeşitli kamu kurumları bünyesinde görevlendirildiği görülmüştür.

Kamu kurum ve kuruluşlarında personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı sözleşmeleri kapsamında çalıştırılmakta olan işçilerin sürekli işçi kadrolarına veya mahalli idare şirketlerinde işçi statüsüne geçirilmesi, 24.12.2017 tarihli ve 30280 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 696 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 126'ncı maddesi ile 27.6.1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'ye eklenen geçici 23 ve geçici 24'üncü maddeler ile sağlanmıştır. 375 sayılı KHK'nın 696 sayılı KHK ile ek 20'nci maddesine göre, il özel idareleri, belediyeler ile bağlı kuruluşları ve bunların üyesi olduğu mahalli idare birlikleri, personel çalıştırılmasına dayalı hizmetleri, sermayesinin yarısından fazlası bu idarelere ait ve halen bu kapsamda hizmet alımı yaptığı mevcut şirketlerinden birine veya bu nitelikte herhangi bir şirketi bulunmuyorsa münhasıran bu amaçla kuracakları bir şirkete gördürebileceklerdir.

İşçilerin tabi olduğu 4857 sayılı İş Kanunu'nun "Geçici İş ilişkisi" başlıklı 7'nci maddesi ise, işçilerin hangi şartlarda ve usulde geçici şekilde görevlendirilebileceğini düzenlemiş olup bu iş ilişkisinin holding bünyesindeki şirketler arasında olabileceğini hüküm altına almıştır. Bu bağlamda ilgili Kanunda işçi kadrosunda çalışan personelin diğer kamu kurumlarında geçici görevlendirilmesi hususu öngörülmemiştir.

Yapılan incelemede; hizmet alım sözleşmesi kapsamında İdarenin birimlerinde çalıştırılmak üzere personel şirketinden temin edilen işçilerin çeşitli kamu kurumlarında görevlendirildiği tespit edilmiştir.

İdarenin hizmet ihtiyacı planlamaları dahilinde kendi bütçe imkanları ile kendi şirketinden istihdam ettiği personeli çeşitli kamu kurum ve kuruluşlarına görevlendirmesi fiili olarak hizmetinden faydalanamadığı işçiler için ek mali yüke katlanması anlamına gelmektedir.

Kamu İdaresi cevabında, ilgili personellerin denetim raporu sonucunda yeniden görevlendirmeyle İdareye geri çekildiğini ifade etmiştir. Ancak İdare tarafından yapılan savunmayı kanıtlayıcı bilgi ya da belge sunulmamıştır.

Bu itibarla, hizmet alımı yoluyla temin edilen işçilerin çeşitli kamu kurum ve kuruluşlarında görevlendirilmesi mevzuata aykırılık teşkil ettiğinden mevcut uygulamaya son verilmesi yerinde olacaktır.

BULGU 6: İşe Alınan Personellerin Alım Unvanlarının Sonradan Değiştirilerek Farklı Birimlerde Görevlendirilmesi

Belediyenin personel alımından sorumlu şirketi tarafından temizlik işçisi, bekçi, reyon görevlisi vb. adlar altında alınan personelin alımdan kısa bir süre sonra farklı birimlere nakillerinin yapıldığı görülmüştür.

Belediye tarafından yapılan alımlarda süreç aşağıdaki şekilde gerçekleşmektedir:

Belediye birimleri tarafından ihtiyaç duyulan personel sayısı ve niteliklerine ilişkin talepler, ilgili müdürlüğün teklifi üzerine Başkanlık Oluru alınmak suretiyle oluşturulmaktadır. Onaylanan personel talepleri, ilan sürecinin yürütülmesi amacıyla personel şirketine iletilmektedir.

Personel şirketi tarafından söz konusu talepler doğrultusunda İŞKUR üzerinden ilan yayımlanmaktadır. İlanlara yapılan başvurular, Belediyenin İnsan Kaynakları birimi tarafından değerlendirilmekte olup, uygun görülen adaylara ilişkin işe giriş evrakları hazırlanarak personel şirketine bildirilmektedir.

Değerlendirme süreci tamamlanan adayların, personel şirketi tarafından işe giriş işlemleri gerçekleştirilmekte; bu işlemlerin ardından ilgili personelin fiilen işe başlatılması sağlanmaktadır. Birimler arası personel görevlendirmeleri ise ilgili birimlerin personel ihtiyacını gerekçelendiren yazılı talepleri doğrultusunda veya mevcut hizmet gerekleri çerçevesinde, personelin nitelikleri ve görev şartlarına uygunluk esas alınarak yapılmaktadır. Söz konusu görevlendirmeler, Başkanlık talimatı/onayı doğrultusunda gerçekleştirilmektedir.

Belediye şirketine işe girişi yapılan personellerin işe alım unvanları ile en güncel tarihli fiilen çalıştıkları unvanların karşılaştırılması neticesinde bazı personellerin örnek olarak işe; bahçe, bakım elemanı, bekçi, beden işçisi olarak alındığı ancak sonrasında büro elemanı, eğitmen, şoför olarak görevlendirildiği, bu değişikliklerin herhangi bir objektif kriter veya gerekçeli şekilde ortaya konulmadığı anlaşılmıştır.

Dolayısıyla İdarenin personel teminlerine ilişkin süreçleri incelendiğinde ihtiyacına uygun olmayan unvanlarda personel alındığı, sonrasında bu personellerin yerlerinin alım unvanı ile uyumlu olmayacak şekilde değiştirildiği, insan kaynakları yönetimi konusunda verimlilik esaslı bir süreç yürütülmediği görülmüştür. Personelin işe alım unvanı dışında farklı bir görevde istihdam edilmesi; personel planlamasında belirsizliğe, işe alım sürecinde öngörülen kriterlerin anlamsız hale gelmesine neden olabilecek niteliktedir. Ayrıca bu uygulama, işe alımda belirlenen nitelik ve şartların sonradan farklı görevler için dolaylı şekilde kullanılmasına yol açarak eşitlik ilkesini zedeleyebilmektedir. Fiili görev ile meslek kodu arasında sonradan kurulan bu ilişki, ilk alım aşamasında pozisyonun gereklerini taşıyan adayların eşit rekabet şartlarında başvuru yapmalarını engellemekte, kamuya personel girişinde adil fırsat eşitliği ilkesini zedelemektedir. Bu durum, personel temininde ilan süreçlerinin çoğunlukla şekli bir nitelik taşıdığını ve asıl ihtiyacın dolaylı yöntemlerle karşılandığını göstermektedir.

Kamu İdaresi cevabında, bahse konu personellerin işe başladıktan sonra MEB onaylı kurumlardan aldıkları belgeleri İdareye sunduktan sonra ilgili meslek konularında görev yerlerinin değiştirildiğini ifade etmiştir. Ancak İdare tarafından yapılan savunmayı kanıtlayıcı bilgi ya da belge sunulmamıştır.

Sonuç olarak, personel alımlarında Belediye tarafından şeffaflığın sağlanarak birimlerin ihtiyaçlarına göre alınması, ihtiyaç duyulan personele ilişkin niteliklerin önceden belirlenip bu doğrultuda talebin karşılanması kaynakların daha etkin ve verimli kullanılmasını sağlayacaktır.

BULGU 7: Hazine Mülkiyetinde Bulunan Taşınmazın Protokol Yapılmaksızın Kiraya Verilmesi

Belediyenin mülkiyetinde bulunmayan devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan (kıyı alanında yer alan) alanın üzerinde yer alan büfenin Milli Emlak Genel Müdürlüğü ile protokol (kullanım sözleşmesi) yapılmaksızın kiraya verildiği tespit edilmiştir.

Hazine Taşınmazlarının İdaresi Hakkında Yönetmelik'in "Kıyı ve sahil şeritlerinde yapılacak düzenlemeler" başlıklı 81'nci maddesine göre; *"(1) Kıyı ve sahil şeritlerinde 4/4/1990 tarihli ve 3621 sayılı Kıyı Kanunu ve 3/8/1990 tarihli ve 20594 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Kıyı Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmelik ile onaylı imar planı hükümlerine uygun olarak düzenleme yapılması kaydıyla, sırasıyla bu alanların sınırı içinde bulunduğu büyükşehir belediyelerine, belediyelere veya mahalli idare birliklerine izin verilebilir.*

(2) Bakanlıkça uygun görülecek kıyı ve sahil şeritlerinde, Yönetmeliğin 12 nci maddesinde belirtilen bedellere tabi olmaksızın hasılat ve/veya gelirden pay alınması suretiyle bu alanların sınırı içinde bulunduğu mahalli idarelere veya mahalli idare birliklerine izin verilebilir.

(3) Birinci ve ikinci fıkra kapsamında kalan alanlarda yapılacak düzenlemelerin kapsamı, elde edilmesi hâlinde gelirlerin paylaşımı, sona ermeye ve diğer konulara ilişkin hükümler İdare ile ilgili kuruluşlar arasında düzenlenecek Protokol (Ek-18) ile belirlenir."

Aynı Kanun'un "Kıyı yapıları" başlıklı 82'nci maddesine göre; *"3621 sayılı Kıyı Kanunu ve Kıyı Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğe uygun olarak kullanılmak ve ilgili kuruluşlardan izin alınmak suretiyle; kıyıda deniz turizmi tesisleri, tersane, liman, barınak, iskele, yanaşma yeri, rıhtım ve benzeri türde tesis yapan yatırımcılara azami kırkdokuz yıla kadar kullanma izni verilebilir. Kullanma izni verilmesi ve bedelinin takdiri, alınacak hasılat payları, sözleşmenin sona ermesinde ve diğer hususlarda Yönetmeliğin ilgili hükümleri uygulanır."*

Yukarıdaki Hükümler değerlendirildiğinde kıyı alanında yer alan çeşitli tesislerin üzerinde tasarruf yetkisine sahip olabilmek için Milli Emlak Genel Müdürlüğü ile Ek-18 de yer alan tip protokolün (Kullanım sözleşmesi) yapılması gerekmektedir.

Yapılan incelemede Hıdırlık Mah. Tuzla Caddesi Sok. no:75-1 d:-1 üzerinde bulunan büfenin Milli Emlak Genel Müdürlüğü ile protokol yapılmaksızın kiraya verildiği, ayrıca büfeyi kiralayan kişinin kiralama amacı dışında çıkarak başka ünite ve tesisler yapmak suretiyle su sporları tesisi olarak işlettiği tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında konuyla ilgili olarak İzmir Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğüne yazı yazıldığını ancak yazıya cevabın gelmediğini ifade etmiştir.

Sonuç olarak, Belediyenin mülkiyetinde veya yasal tasarruf yetkisinde bulunmayan taşınmazın kiralama işlemlerine konu edilmemesi gerekmektedir.

BULGU 8: Taşınmazların Cins Tashihlerinin Yapılmaması

Belediyenin tapuda kayıtlı taşınmazlarından bir kısmının cins tashihinin yapılmadığı görülmüştür.

Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik'in 4'üncü maddesinde cins tashihi,

"Binalar, arazi ve arsalar ile yer altı ve yer üstü düzenlerinin mevcut kullanım şekilleri ile tapu kayıtlarının farklılık göstermesi durumunda tapu kayıtlarının mevcut kullanım şekli dikkate alınarak düzeltilmesi işlemi" şeklinde tanımlanmaktadır.

Aynı Yönetmelik'in 10'uncu maddesinde taşınmazların cins tashihlerinin yapılması gerektiğinden bahsedilmektedir.

"(1) Kamu idareleri; mülkiyetlerinde, yönetimlerinde ve kullanımlarında bulunan taşınmazların mevcut kullanım şekli ile tapu kaydının birbirine uygun olmaması durumunda, tapu kayıtlarında cins tashihinin yapılması için gerekli işlemleri yaparlar.

(2) Tahsis edilen ve üzerinde irtifak hakkı tesis edilen taşınmazlar açısından bu yükümlülük kullanan idarenin veya gerçek veya tüzel kişilerin durumu tespit eden yazısı üzerine taşınmaz maliki idareye aittir. Ancak cins tashihine ilişkin gerekli belgeler ile buna ilişkin malî yükümlülükler kullanıcılar tarafından karşılanır."

Yapılan taşınmaz denetimi sonucunda, idarenin tapuda kayıtlı taşınmazlarından, mevcut kullanım şekli ile tapuda yer alan bilgileri farklı olan taşınmazların olduğu tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, bulguda belirtilen hususun düzeltileceğini ifade etmiştir.

Mevzuat hükümleri uyarınca, tapuda kayıtlı olan taşınmazların kullanım şekilleri ile tapu bilgilerinin uyumlu hale getirilerek cins tashihlerinin yapılması gerekmektedir.

BULGU 9: Muayene Kabul İşlemlerinin Mevzuata Uygun Olarak Gerçekleştirilmemesi

İdare tarafından yapılan bazı mal ve hizmet alımlarında muayene ve kabul işlemlerinin en az üç kişilik komisyon tarafından yapılmadığı, bazı mal alımlarında muayene kabul

komisyonu tutanaklarının düzenlenmediği, alınan bazı mallara ilişkin varlık işlem fişi düzenlenmediği ve parça parça gelen mal alımlarında her sefer muayene ve kabul tutanağı düzenlenmesi gerekirken sadece son hakedişte muayene ve kabul işlemlerinin yürütüldüğü görülmüştür.

4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nun "Denetim, muayene ve kabul işlemleri" başlıklı 11'inci maddesinin birinci fıkrasında; teslim edilen mal, hizmet, yapım veya yapılan işin muayene ve kabul işlemlerinin idarelerce kurulacak en az üç kişilik muayene ve kabul komisyonları tarafından yapılacağı belirtilerek mal veya yapılan iş yüklenici tarafından idareye teslim edilmedikçe, bunlara ilişkin muayene ve kabul işlemlerinin yapılamayacağı, taahhüdün tamamlanan ve müstakil kullanıma elverişli bölümleri için kısmî kabul yapılabileceği hüküm altına alınmıştır.

Aynı Kanun'un "Görevlilerin ceza sorumluluğu" başlıklı 28'inci maddesinde ise muayene ve kabul komisyonlarının başkan ve üyeleri ile ihtiyacın karşılanma sürecindeki her aşamada görev alan diğer ilgililerin, görevlerini kanunî gereklere uygun veya tarafsızlıkla yapmadıklarının, taraflardan birinin zararına yol açacak ihmalde veya kusurlu hareketlerde bulunduklarının tespiti halinde, haklarında ilgili mevzuatları gereğince disiplin cezası uygulanacağı ifade edilmiştir.

Mal Alımları Denetim Muayene ve Kabul İşlemlerine Dair Yönetmelik'in "Muayene ve kabul komisyonlarının kurulması" başlıklı 6'ncı maddesinde yetkili makam tarafından biri başkan, biri işin uzmanı olmak üzere en az üç veya daha fazla tek sayıda kişi ile yedek üyelerden oluşan muayene ve kabul komisyonlarının kurulacağı, ancak, ilgili idarede yeterli sayıda veya işin özelliğine uygun nitelikte uzman personel bulunmaması durumunda, 4734 sayılı Kanuna tabi idarelerden uzman personel görevlendirilebileceği belirtilmiştir.

Aynı Yönetmelik'in "Geçici kabul tutanağının düzenlenmesi" başlıklı 24'üncü maddesinde komisyonca yapılan muayene ve incelemeler sonucunda mal veya yapılan iş geçici kabule hazır bulunduğu taktirde, işin / malın genel durumunu belirten görüşler ile uygun göreceği diğer kayıt ve şartları belirtmek suretiyle en az üç nüsha geçici kabul tutanağı düzenleneceği ve imzalanan bu tutanağın yetkili makama gönderileceği ifade edilmiştir.

Aynı Yönetmelik'in "Kısmi kabul yapılması" başlıklı 24'üncü maddesinde ihale dokümanında belirtilmiş olması şartıyla, taahhüt konusu işin tamamlanmış ve müstakil kullanıma elverişli bölümleri için kısmi kabul yapılabileceği, kısmi kabul yapılan bölümler için bu Yönetmelik hükümlerinin aynen uygulanacağı belirtilmiştir.

Yapılan inceleme neticesinde komisyonca iş/mal geçici kabule hazır bulunmadığı takdirde durum bir tutanakla tespit edilir ve idareye bildirilir. Bu durumda geçici kabul yapılmamış sayılır.

Benzer ifadelere Hizmet Alımları Muayene ve Kabul Yönetmeliği'nde de yer verilmiş olup mal ve hizmet alımlarında muayene ve kabul işlemlerinin en az üç kişilik komisyonlar tarafından yapılması, yapılan muayene ve kabul işlemlerinin tutanak ile kayıt altına alınması, gerekmektedir.

Satın alınan taşınırların kaydına ilişkin ise "Taşınır Mal Yönetmeliği"nin "Satın alınan taşınırların giriş işlemleri" başlıklı 15'inci maddesinde satın alınan taşınırlar için teslim alındıktan sonra, üçer nüsha Varlık İşlem Fişi düzenleneceği ifade edilmiştir.

Yapılan incelemede bazı mal ve hizmet alımlarında muayene ve kabul komisyonlarında yeterli sayıda personel görevlendirilmediği, satın alınan bazı malların varlık işlem fişlerinin dosyalarında yer almadığı, kısmi teslimatlarda muayene ve kabul tutanaklarının dosyalarda yer almadığı, yine bazı mal alımlarında muayene ve kabul tutanaklarının dosyalarda yer almadığı görülmüştür.

Kamu İdaresi cevabında, bulguda belirtilen hususun ileriki dönemlerde yapılmayacağını ifade etmiştir.

Sonuç olarak muayene ve kabul komisyonunun oluşturulmasında ve muayene kabul işlemlerinin yapılmasında yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri çerçevesinde işlem tesis edilmesi gerekmektedir.

BULGU 10: Paylaştırma, Devir ve Tasfiye Komisyonu Kararı ile Seferihisar Belediyesine Devredilen Bir Kısım Taşınmazın Belediye Adına Tapu Tescilinin Yapılmaması

5747 sayılı Kanun gereği kurulan Paylaştırma, Devir ve Tasfiye Komisyonu Kararı ile İzmir Seferihisar Belediyesine devredilen taşınmazlardan 2 adedinin Belediye adına tapu tescilinin yapılamadığı tespit edilmiştir.

22.3.2008 tarih ve 26824 mükerrer sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 5747 sayılı Büyükşehir Belediyesi Sınırları İçerisinde İlçe Kurulması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un 1'inci maddesinin 26'ıncı fıkrası ile ilçe sınırları

içerisindeki Doğanbey ve Ürkmez belde belediyeleri kapatılarak mahalle vasfı ile Seferihisar Belediyesine bağlanmıştır.

Aynı Kanun'un Geçici 2'nci maddesi 7'nci fıkrasında bir belediyeden ayrılmak suretiyle yeni kurulan belediyeler ile ayrıldıkları belediyeler arasındaki taşınır ve taşınmazlar ile alacak ve borçların paylaşımının nüfus oranları dikkate alınarak yapılacağı; 8'inci fıkrasında da paylaştırma, devir ve tasfiye işlemlerinin yürütülmesi için illerde vali veya görevlendireceği vali yardımcısının başkanlığında, ilgili idareler de temsil edilmek suretiyle vali tarafından belirlenecek paylaşım, devir ve tasfiye komisyonu kurulacağı, ihtiyaç halinde, vali tarafından bu komisyonlara yardımcı olmak üzere alt komisyonlar kurulabileceği, paylaşım, devir ve tasfiye işlemlerinin Kanun'un yürürlüğe girdiği tarihten sonra yapılacak ilk genel mahalli idareler seçimlerine kadar sonuçlandırılacağı ifade edilmiştir.

Anılan mevzuat uyarınca İzmir İlinde kurulan Paylaştırma, Devir ve Tasfiye Komisyonu Kararı üzerine Doğanbey ve Ürkmez belde belediyelerinin taşınmazları Seferihisar Belediyesine devredilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, söz konusu taşınmazlar için mahkeme şerhi olduğundan dolayı devir yapılamadığını ifade etmiştir.

Karar eki listedeki taşınmazlardan 2 adedi hariç diğer taşınmazların Seferihisar Belediyesine devri gerçekleştirilmiş olup; Kanun'un bu işlemlerin tamamlanması için öngördüğü ilk genel mahalli idareler seçimi 29.03.2009 tarihinde yapılmış olmasına rağmen söz konusu taşınmazların devir işlemleri sonuçlandırılamamıştır. Devir işlemi yapılmayan taşınmazlarla ilgili iş ve işlemlerin ivedilikle yapılmasında mevzuata uyarlılık olduğu değerlendirilmektedir.

BULGU 11: İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatları Olmadan Faaliyet Gösteren İşyerlerinin Bulunması

İdare sınırları içerisinde işyeri açma ve çalışma ruhsatı bulunmamasına rağmen faaliyette olan işletmelerin bulunduğu ve bu işyerlerinden bazılarına gerekli müeyyidelerin uygulanmadığı görülmüştür.

10.08.2005 tarihli ve 25902 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik'in;

"İşyeri açılması" başlıklı 6'ncı maddesi 1'inci fıkrasında *"Yetkili idarelerden usulüne uygun olarak işyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan işyeri açılamaz ve çalıştırılamaz. İşyerlerine bu Yönetmelikte belirtilen yetkili idareler dışında diğer kamu kurum ve kuruluşları ile ilgili meslek kuruluşları tarafından özel mevzuatına göre verilen izinler ile tescil ve benzeri işlemler bu Yönetmelik hükümlerine göre ruhsat alma mükellefiyetini ortadan kaldırmaz. İşyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan açılan işyerleri yetkili idareler tarafından kapatılır."*

"Tanımlar" başlıklı 4'üncü maddesinde *"Bu Yönetmelikte geçen deyimlerden;*

a) Yetkili idare: Belediye sınırları ve mücavir alanlar dışı ile kanunlarda münhasıran il özel idaresine yetki verilen hususlarda il özel idaresini, büyükşehir belediyesi sınırları içinde büyükşehir belediyesinin yetkili olduğu konularda büyükşehir belediyesini, bunların dışında kalan hususlarda büyükşehir ilçe belediyesini, belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde belediyeyi,(...)

...

İfade eder."

Hükümleri yer almaktadır.

Yönetmeliğin yukarıdaki hükümlerinde, işyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan işyeri açılıp çalıştırılamayacağı açık bir şekilde ifade edilmiştir.

3572 sayılı İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun'un 3'üncü maddesinde de; işyeri açma ve çalışma ruhsatı vermeye yetkili merciin, belediye hudutları ve mücavir alan içinde kalan işyerleri ve işletmeler için belediyeler olduğuna hükmedilmiştir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun *"Belediyenin yetkileri ve imtiyazları"* başlıklı 15'inci maddesi birinci fıkrasının;

(c) bendinde *"Gerçek ve tüzel kişilerin faaliyetleri ile ilgili olarak kanunlarda belirtilen izin veya ruhsatı vermek",*

(l) bendinde ise *"Gayrisıhhî müesseseler ile umuma açık istirahat ve eğlence yerlerini ruhsatlandırmak ve denetlemek",*

Şeklinde yer alan hükümlerden de; gayrisıhhi müesseseler ile umuma açık istirahat ve eğlence yerlerinin ruhsatlandırılması ve denetimi yetkisinin, belediyelerinin görev ve sorumluluğunda bulunduğu anlaşılmaktadır.

Yapılan incelemede, Seferihisar Vergi Dairesi kayıtlarına göre Belediye sınırları içerisinde faaliyet gösteren aktif iş yeri sayısının 5.193 adet olduğu, İdare kayıtlarında yer alan ruhsatlı işyeri sayısının ise 2.430 adet olduğu tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında bulguya katıldığını belirtmiş ve söz konusu hususun yerine getirilmesi için işlemlere başlandığını ifade etmiştir. Buna karşın, tespitlere ilişkin düzeltme işlemlerinin henüz tamamlanmadığı görülmüştür.

Sonuç olarak, İdarenin yetki ve görev alanındaki işletmelerin işyeri açma ve çalışma ruhsatlarının mevcudiyetinin denetiminin sağlanması ve ruhsatsız bir şekilde faaliyette bulunduğu tespit edilen iş yerleri ile ilgili olarak yasal müeyyidelerin uygulanması gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 12: Belediye Şirket Personeli İşçilerin Zabıta Müdürlüğünde Görevlendirilmesi

İdare tarafından doğrudan hizmet alımı sözleşmesi kapsamında istihdam edilen işçi personele fiili olarak belediye zabıta memurluğu görevi yaptırıldığı görülmüştür.

Anayasa'nın 128'nci maddesinde; genel idare esaslarına göre yürütülen kamu hizmetlerinin gerektirdiği görevlerden asli ve sürekli nitelik taşıyanların, memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle gördürüleceği belirtilmiş olup; Belediyelerin sunmuş olduğu zabıta hizmetleri de bu niteliktedir. Belediye Zabıta Yönetmeliğinde zabıta teşkilatında görev yapanların mesleğe kabulü, atanmaları ve görevde yükselmeleri gibi hususlar düzenlenmiştir.

11.04.2007 tarihli ve 26490 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Belediye Zabıta Yönetmeliği'nin "Tanımlar" başlıklı 4'üncü maddesinin (b) fıkrasında, Belediye zabıtasının; Beldenin düzenini muhafaza eden, belde halkının esenlik, sağlık ve huzurunu koruyan, yetkili organların bu amaçla alacakları kararları uygulayan özel zabıta kuvvetini, (c) fıkrasında, Belediye zabıta personelinin ise Belediye zabıta teşkilatındaki daire başkanı, müdür, şube müdürü, amir, komiser ve memurlarını, (f) fıkrasında da Zabıta teşkilatının Belediye bünyesinde zabıta görev ve hizmetlerini yürütmek üzere 22.02.2007 tarihli ve 26442 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Norm

Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmelik hükümleri çerçevesinde oluşturulan birimi ifade ettiği belirtilmiştir.

Yönetmelik'in "Kadro ve unvanlar" başlıklı 6'ncı maddesinde; Belediye zabıta teşkilatı personel kadro ve unvanları; Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmeliğe göre belirlenmiş; zabıta daire başkanı, zabıta müdürü, zabıta şube müdürü, zabıta amiri, zabıta komiseri ve zabıta memuru unvanlı kadrolar ile hizmet için gerekli diğer kadrolardan oluşacağı ifade edilmiştir.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümlerinden anlaşılacağı üzere, Belediye zabıta memurları özel bir amaç doğrultusunda güvenlik görevini yürüten kamu düzeni görevlisidirler. Belediye zabıta teşkilatı görev ve yetkileri bakımından özellik arz ettiğinden, Belediye Zabıta Yönetmeliği'nde zabıta teşkilatı ve zabıta memurlarının görev ve yetkileri, hak ve yükümlülükleri, sorumlulukları ve atanmaları gibi konular özel olarak düzenlenmiştir.

Yapılan incelemede, İdare tarafından doğrudan hizmet alım sözleşmesi kapsamında istihdam edilen 9 personelin zabıta teşkilatında fiilen zabıta memuru olarak görevlendirildiği tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında ilgili personellerin zabıta müdürlüğünden alınarak farklı görev yerlerine dağıtıldığını ifade etmiştir. Ancak İdare tarafından yapılan savunmayı kanıtlayıcı bilgi ya da belge sunulmamıştır.

Sonuç olarak; yukarıda yer verilen Anayasa ve ilgili mevzuat hükümlerine istinaden zabıta hizmetlerinin kamu görevlileri eliyle yürütülmesi gerekmektedir. Oluşabilecek idari ve hukuki risklere karşı, Anayasa'nın 128'nci maddesinde belirtildiği üzere, genel idare esaslarına göre yürütülen ve süreklilik arz eden ve kamu hizmeti özelliği olan zabıta hizmetlerinin ilgili Yönetmelik'te belirtilen şartları sağlayan kişiler tarafından yerine getirilmesi gerekmektedir.

BULGU 13: Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmet Alım Sözleşmeleri Kapsamında Bulunmayan Kişilerin Başkan Oluru İle Belediye Şirketinde İşe Başlatılması

Belediye şirketinde işçi statüsüne geçiş işlemlerinde; personel giderleri için belirlenen üst sınırın aşılmasına rağmen hizmet alım ihalesi kapsamında olmayan işçilerin başkanlık oluru ile işe başlatıldığı tespit edilmiştir.

375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin geçici 24'üncü maddesinde belediyeler ile bağlı kuruluşlarında sadece 4734 sayılı Kanun ve diğer mevzuat hükümleri uyarınca personel

çalıştırılmasına dayalı hizmet alım sözleşmeleri kapsamında yükleniciler tarafından 04.12.2017 tarihi itibarıyla çalıştırılmakta olanların belediye şirketlerinde işçi statüsüne geçirilebilecekleri belirtilmektedir.

İl Özel İdareleri, Belediyeler ve Bağlı Kuruluşları İle Bunların Üyesi Olduğu Mahalli İdare Birliklerinin Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmetlerinin Gördürülmesine İlişkin Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesinde İdarelerin, şirket personeli de dâhil yıllık toplam personel giderlerinin, idarenin gerçekleşen en son yıl bütçe gelirleri toplamının yüzde kırkını aşamayacağı belirtilmiştir.

Doğrudan hizmet alım sözleşmesi kapsamında çalışan işçi sayısının ise, 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin geçici 24'üncü maddesine göre işçi statüsünde geçişe esas sözleşme kapsamında o iş için öngörülen işçi sayısını aşamayacağı belirtilmiş olup, ancak yukarıda belirtilen oranın altında kalan idarelerin şirketleri, bu oranın aşılmaması kaydıyla, işten ayrılanların yerine ve iş artışının zorunlu olduğu durumlarda idarenin talebi üzerine yeni işçi alımı yapabilecektir.

375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin Geçici 23 ve Geçici 24'üncü Maddelerinin Uygulanmasına Dair Usul ve Esaslar gereğince oluşturulan komisyonun yapmış olduğu çalışmalar sonucunda 04.12.2017 tarihi itibari ile Belediye bünyesinde personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alım ihaleleri kapsamında çalışan ve başvuruda bulunan kişilerden 267 tanesinin Belediye şirketlerinde işçi statüsünde çalıştırılmalarına karar verilmiştir.

Söz konusu 267 kişinin Belediye şirketinde çalışmaya başlamasından sonra herhangi bir gerekçe belirtilmeksizin Belediye Başkanı tarafından verilen olurlar kapsamında çeşitli tarihlerde 136 kişi daha Belediye şirketi bünyesinde çalıştırılmaya başlanmıştır.

375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin geçici 24'üncü maddesine göre sadece personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alım sözleşmeleri kapsamında yükleniciler tarafından 04.12.2017 tarihi itibarıyla çalıştırılmakta olanlar belediye şirketlerinde işçi statüsünde çalıştırılabileceklerdir. Yeni işçi alımları ise ancak işten ayrılmaların olması durumu ile iş artışının zorunlu olduğu durumlarda yapılabilecektir. İş artışının zorunlu olduğu durumlar ise belediyenin hizmet alanının genişlemesi, kanunlarla belediyeye yeni görevler verilmesi veya yeni hizmet alanlarının ortaya çıkması gibi iş artışını zorunlu kılacak durumlarda mümkündür. Bu halde dahi yeni işçi istihdamının İl Özel İdareleri, Belediyeler ve Bağlı Kuruluşları İle Bunların Üyesi Olduğu Mahalli İdare Birliklerinin Personel Çalıştırılmasına Dayalı

Hizmetlerinin Gördürülmesine İlişkin Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesinde belirtilen %40'lık limit dikkate alınarak yapılması gerekmektedir.

Belediyenin şirket personeli de dâhil yıllık toplam personel giderleri, İdarenin gerçekleşen 2018 bütçe gelirleri toplamının yeniden değerleme oranında artırılması sonucu bulunacak miktarının % 50,81'ine ulaşmış olup Usul ve Esaslar'da belirtilen oran aşılmış bulunmaktadır.

Kamu İdaresi cevabında özetle, İlçenin yaz nüfusu artışını gerekçe göstererek kamu hizmetlerinin verilebilmesi maksadıyla bulguda belirtilen personellerin Belediye Şirketi bünyesinde çalıştırılmaya başlatıldığını ifade etmiştir.

Uygulamada iş artışına yol açabilecek herhangi bir gerekçe belirtilmeden, işten ayrılma durumları gözetilmeden ve Usul ve Esaslar'la belirlenen limit dikkate alınmadan geçiş kapsamında bulunmayan 136 kişi Belediye şirketi bünyesinde sonradan çalıştırılmaya başlanmış olup bu hususun yukarıda belirtilen hükümlere aykırı olduğu değerlendirilmektedir.

BULGU 14: Piyasa Fiyat Araştırması Yapılmadan Özel Hakka Sahip Olmayan Kişiden Doğrudan Temin Suretiyle Hizmet Temin Edilmesi

Gerçek tek kişinin ihtiyaç ile ilgili özel bir hakka sahip olmamasına rağmen fiyat araştırması yapılmadan doğrudan temin suretiyle hizmet alındığı görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Doğrudan temin" başlıklı 22'nci maddesinde;

"Aşağıda belirtilen hallerde ihtiyaçların ilân yapılmaksızın ve teminat alınmaksızın doğrudan temini usulüne başvurulabilir:

a) İhtiyacın sadece gerçek veya tüzel tek kişi tarafından karşılanabileceğinin tespit edilmesi.

b) Sadece gerçek veya tüzel tek kişinin ihtiyaç ile ilgili özel bir hakka sahip olması"

Hükmü yer almaktadır.

Doğrudan Temin Yöntemiyle Yapılacak Alımlara İlişkin Tebliğ'in "İhtiyacın gerçek veya tüzel tek kişiden temini" başlıklı 11'inci maddesinin birinci fıkrasında;

"İhtiyacın sadece gerçek veya tüzel tek kişi tarafından karşılanabileceğinin tespit edilmesi halinde, Kanunun 22 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında alım yapılabilir. Alım yapılmadan önce, alımın gerçek veya tüzel tek kişiden yapılma sebepleri

ayrıntılı, net ve objektif bir biçimde ortaya konularak, anılan bentte belirtilen hükümlerin uygulanabilir olmasını sağlayan sebepler ayrıntılı şekilde belirtilir ve bu sebeplere ilişkin belgeler onay belgesine eklenir. Ayrıca, mal alımları için ihtiyacın niteliği, ihtiyaç konusu malın ayrıntılı teknik özellikleri ve ne amaçla kullanılacağı, bu amacı en az aynı verimlilik, etkinlik ve fonksiyonellikle karşılayabilecek diğer ürün/model/marka vb. bulunup bulunmadığı ile bulunmuyorsa sebepleri, ihtiyaç konusu malı satan başka firmaların olup olmadığı gibi hususlar tespit edilir ve bunlara ilişkin belgeler de onay belgesine eklenir." hükmü,

"İhtiyacın özel bir hakka sahip gerçek veya tüzel tek kişiden temini" başlıklı 12'nci maddesinde; sadece gerçek veya tüzel tek kişinin ihtiyaç ile ilgili bilimsel, teknik, fikri veya sanatsal ve benzeri sebeplerle özel bir hakka sahip olması halinde, Kanunun 22'nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında alım yapılabileceği; bu nedenle, ihale konusu mal veya hizmet, bilimsel, teknik, fikri veya sanatsal ve benzeri sebeplerle ve özel hakların korunması nedeniyle sadece belirli bir mal tedarikçisi veya hizmet sunucusu tarafından sağlanabiliyorsa, anılan madde hükmüne göre ihtiyaçların doğrudan temin yoluyla karşılanabileceği; Kanunun 22'nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında alım yapılmadan önce, bu Tebliğin 11'inci maddesinin birinci fıkrasında belirtilen işlem ve tespitlerin yapılmasının zorunlu olduğu ifade edilmiştir.

Tebliğe göre 4734 sayılı Kanun'un 22'nci maddesinin (a) ve (b) bendine göre yapılacak alımlarda ihtiyacın sadece gerçek veya tüzel tek kişi tarafından karşılanabileceğinin veya sadece gerçek veya tüzel tek kişinin ihtiyaç ile ilgili özel bir hakka sahip olması gerekir. Bu özel hak sadece belirli bir hizmet sunucusu tarafından sağlanabiliyorsa o zaman ilan yapılmadan madde hükmüne göre doğrudan temin yoluyla ihtiyaçların karşılanması mümkündür.

Belediyenin 2025 yılı içerisinde 4734 sayılı Kanun'un 22'nci maddesinin (a) ve (b) bentlerine göre gerçekleştirdiği alımlar incelendiğinde Doğrudan Temin Yöntemiyle Yapılacak Alımlara İlişkin Tebliğ uyarınca alım yapılmadan önce, alımın gerçek veya tüzel tek kişiden yapılma sebeplerinin ayrıntılı, net ve objektif bir biçimde ortaya konulmadığı, anılan bentte belirtilen hükümlerin uygulanabilir olmasını sağlayan sebeplerin ayrıntılı şekilde belirtilmediği ve bu sebeplere ilişkin belgelerin onay belgesine eklenmediği görülmüştür.

Kamu İdaresi cevabında, bulguda belirtilen hususun ileriki dönemlerde yapılmayacağını ifade etmiştir.

Sonuç olarak, doğrudan temin usulüyle yapılan alımların mevzuata uygun olarak yapılması gerekmektedir.

BULGU 15: İvedi ve Zorunlu Olmayan İhtiyaçların Avans Şeklinde Gerçekleştirilmesi ve Avans Ödemesinin Genellik Arz Etmesi

Kamu İdaresi tarafından avans verilmesini gerektirecek şartlar oluşmadığı halde mal ve hizmet alımları için avans verilerek ödemelerin gerçekleştirildiği ve avansın genel bir uygulamaya dönüştürüldüğü görülmüştür.

5018 Sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Ön ödeme" başlıklı 35'inci maddesinde, harcama yetkilisinin uygun görmesi ve karşılığı ödeneğin saklı tutulması kaydıyla, ilgili kanunlarda öngörülen haller ile gerçekleştirme işlemlerinin tamamlanması beklenilemeyecek ivedi veya zorunlu giderler için avans vermek veya kredi açmak suretiyle ön ödeme yapılabileceği, verilecek avansın üst sınırlarının merkezî yönetim bütçe kanununda gösterileceği hükmü yer almaktadır.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nde de ön ödemeler ile ilgili olarak 5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 35'inci maddesinde belirtilen hükümlerin uygulanacağı belirtilmiştir. Bu doğrultuda çıkarılan Ön Ödeme Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik'in "Ön ödeme şekilleri ve uygulaması" başlıklı 5'inci maddesinde ön ödemenin, harcama yetkilisinin uygun görmesi ve karşılığı ödeneğin saklı tutulması kaydıyla, ilgili kanunlarında öngörülen haller ile gerçekleştirme işlemlerinin tamamlanması beklenilemeyecek ivedi veya zorunlu giderler için avans verilmek veya kredi açılmak suretiyle yapılabileceği düzenlenmiştir.

Ayrıca, ön ödeme usul ve esaslarına ilişkin Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği'nin (Sıra No: 55) 3'üncü maddesinde, ön ödemenin, kamu hizmetlerinin yerine getirilmesinde kesin ödeme öncesi avans veya kredi şeklinde yapılan ödeme olduğu belirtilerek, ön ödeme yapılabilmesi için; ilgili kanununda öngörülmüş olması, ön ödeme yapılacak giderin, gerçekleştirme işlemlerinin tamamlanması beklenilemeyecek ivedi veya zorunlu giderlerden olması, ilgili bütçe tertibinde ön ödeme karşılığı yeterli ödeneğin harcama biriminde mevcut olması ve bu ödeneğin, ön ödemenin mahsubu yapılana kadar saklı tutulması ve Hazine ve Maliye Bakanlığı ve ilgili bakanlıklarca yayımlanan tasarruf tedbirleri ve uygulama talimatlarında belirtilen hususlara uyulması gerektiği, ön ödeme uygulamasının bir alım usulü olmaması sebebiyle ön ödeme yapılacak mal veya hizmet alımlarında, alımların idarelerin tabi oldukları ihale mevzuatı hükümlerine göre yapılması, mal alındığının veya hizmetin gerçekleştirildiğinin ihale mevzuatına uygun olarak görevlendirilmiş kişi veya komisyonlarca onaylanması gerektiği düzenlenmiştir.

Yukarıdaki mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde avansın, sürekli bir ödeme yöntemi olmayıp istisnai ve belli şartlarda kullanılması gereken bir ödeme yöntemi olduğu anlaşılmaktadır. Giderin ilgili kanunlarda öngörülmüş olması, gerçekleştirme işlemlerinin tamamlanması beklenilemeyecek ivedi ve zorunlu bir gider olması, ilgili bütçe tertibinde yeterli ödeneğin olması durumunda avans şeklinde ödeme gerçekleştirilebileceği görülmektedir. Bir giderin ivedi ve zorunlu olarak değerlendirilebilmesi için ihtiyacın giderilmemesi durumunda kamu hizmetinin aksaması ihtimalinin bulunması gerekmektedir. Bu ödeme yönteminin ivedi ve zorunlu olmayan giderler için kullanılması harcamaların ön mali kontrol ve diğer kontrollere tabi tutulmadan yapılmasına sebep olmaktadır.

Diğer taraftan, belediyelerin her türlü kaynaktan sağlanan mal veya hizmet alımları ile yapım işleri, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Kapsam" başlıklı 2'nci maddesi gereğince, bu Kanunun hükümleri çerçevesinde, açık ihale usulü, belli istekliler arasında ihale usulü ve pazarlık usulü yöntemlerinden biriyle ihale edilmek suretiyle ya da doğrudan temini usulüyle karşılanması gerekmektedir. Bir ihale yöntemi olmasa dahi, doğrudan temin yöntemiyle yapılacak alımlarda ihale yetkilisince görevlendirilecek kişi veya kişiler tarafından piyasada fiyat araştırması yapılarak ihtiyaçlar en uygun fiyatlar ile temin edilebilmektedir.

Yapılan incelemede, ivedi olmayan bazı bakım, onarım hizmetleri ile yedek parça ve muhtelif mal alımlarının, ihale mevzuatına aykırı olarak piyasa fiyat araştırması yapılmadan avans verilmek suretiyle karşılandığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında bulguya katıldığını belirtmiş ve söz konusu hususun yerine getirilmesi için işlemlere başlandığını ifade etmiştir.

Kamu İdaresi tarafından avansın istisnai bir ödeme yöntemi olması nedeniyle, ivedi ve zorunluluk gerektiren hallerde düzenlemelere uygun olarak kullanılması gerekmektedir.

BULGU 16: Parasal Limitler Dâhilinde Yapılan Mal Alımlarında Bütçeye Konulan Ödeneğin %10'unun Kamu İhale Kurulunun Uygun Görüşü Alınmadan Aşılması

Belediyenin hesap ve mali tablolarında yapılan incelemede doğrudan temin ya da pazarlık usulüyle yapılan mal alımlarının mevzuatta öngörülen %10'luk sınırı aşmasına rağmen aşan kısım için Kamu İhale Kurumu'ndan uygun görüş alınmadığı tespit edilmiştir.

4734 sayılı Kanun'un "Temel ilkeler" başlıklı 5'inci maddesi idarelerin ihtiyaçlarını öncelikle açık ihale ve belli istekliler arasında ihale usulüyle karşılamasına, diğer usullere ise

ancak kanunda gösterilen özel hallerde başvurulması gerektiğine işaret etmektedir. Madde metninde bahsedilen özel haller kanunun 21 ve 22'inci maddelerinde sayılmış olup bu şartların ortaya çıkması durumunda dahi idareye takdir yetkisi tanınmakta, açık ihale veya belli istekliler arasında ihale yapılmasının önünde bir engel bulunmamaktadır. Kanun koyucu, bu takdir yetkisine de miktar yönünden sınırlama getirmiş olup 62'nci maddenin 3'üncü fıkrasının (ı) bendine göre 21/f ve 22/d maddeleri kapsamında yapılacak harcamaların yıllık toplamı, idarelerin bütçelerine bu amaçla konulacak ödeneklerin %10'unu Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü olmadıkça aşamayacaktır.

Mezkûr hükmün uygulanmasına ilişkin açıklamaların yer aldığı 4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 62'nci Maddesinin (ı) Bendi Kapsamında Yapılacak Başvurulara İlişkin Tebliğ'in "Genel esaslar" başlıklı 4'üncü maddesine göre; idareler, Kanun'un gerek 21'inci maddesinin birinci fıkrasının (f) bendi, gerekse temsil ağırlama faaliyetleri kapsamında yapılacak konaklama, seyahat ve iaşeye ilişkin alımlar hariç 22'nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi kapsamında yapacakları harcamalarda, bütçelerine bu amaçla konulan ödeneklerin % 10'unu Kurulun uygun görüşü olmadan aşamayacaktır. Aynı maddede ayrıca Kanun'un 21/f ve 22/d bendine göre ihtiyaçların temininde bütçe sahibi olan kamu idareleri tarafından, yıllık bütçelerine bu amaçla konulan toplam ödenek tutarlarının dikkate alınacağı; mal alımı, hizmet alımı veya yapım işleri için bütçelerine bu amaçla konan yıllık toplam ödenekleri üzerinden her biri için ayrı ayrı %10 oranının hesaplanacağı belirtilmiştir.

Ancak Seferihisar Belediyesi hesaplarında yapılan incelemede, kurumun 2025 yılında mal alımları için 42.048.590 TL ödenek ayırdığı, 2025 yılı içinde 21 ve 22'nci madde kapsamında 68.464.522 TL mal alımı yaptığı ancak doğrudan temin limitlerinin %10'unu aşan kısım için Kamu İhale Kurulundan uygun görüş almadığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, bulguda belirtilen hususun ileriki dönemlerde yapılmayacağını ifade etmiştir.

Sonuç olarak mal ve hizmet alımları için öngörülen üst sınırın aşılmasına rağmen uygun görüş alınmamasının mevzuata aykırı olduğu, kanunda ve tebliğde emredici hüküm niteliği taşıyan düzenlemelere riayet edilmesinin gerekli olduğu değerlendirilmektedir.

BULGU 17: Taşınmazların Ecrimisil Karşılığında Kullandırılması

Kamu İdaresinin mülkiyetinde veya tasarrufunda bulunan bazı taşınmazların ihale yapılmadan ecrimisil karşılığında kullandırıldığı görülmüştür.

2886 sayılı Kanun'un "Kapsam" başlıklı 1'inci maddesinde, belediyelerin alım, satım, hizmet, yapım, kira, trampa, mülkiyetin gayri ayni hak tesisi ve taşıma işlerinin bu Kanun'da yazılı hükümlere göre yürütüleceği hüküm altına alınmıştır.

Aynı Kanun'un "Ecrimisil ve tahliye" başlıklı 75'inci maddesinde, Devletin özel mülkiyetinde veya hüküm ve tasarrufu altında bulunan taşınmaz malları, özel bütçeli idarelerin mülkiyetinde bulunan taşınmaz mallar ve Vakıflar Genel Müdürlüğü ile idare ve temsil ettiği mazbut vakıflara ait taşınmaz malların, gerçek ve tüzel kişilerce işgali üzerine fuzuli şagilden, bu Kanun'un 9'uncu maddesindeki yerlerden sorulmak suretiyle idareden taşınmaz ve değerleme konusunda işin ehli veya uzmanı üç kişiden oluşan komisyonca tespit tarihinden geriye doğru beş yılı geçmemek üzere tespit ve takdir edilerek ecrimisil isteneceği, ecrimisil talep edilebilmesi için Hazinenin işgalden dolayı bir zarara uğramış olmasının gerekmeyeceği ve fuzuli şagilin kusurunun aranmayacağı belirtilmiştir.

Ayrıca kira sözleşmesinin bitim tarihinden itibaren işgalin devam etmesi halinde, sözleşmede hüküm varsa ona göre hareket edileceği ve aksi halde ecrimisil alınacağı, işgal edilen taşınmaz malın, idarenin talebi üzerine, bulunduğu yer mülkiye amirince en geç 15 gün içinde tahliye ettirileceği ve idareye teslim edileceği hüküm altına alınmıştır.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Belediyenin yetkileri ve imtiyazları" başlıklı 15'inci maddesinde, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun 75'inci maddesinin belediye taşınmazları hakkında da uygulanacağı ifade edilmiştir.

2886 sayılı Kanun'un yukarıdaki hükümlerinden anlaşılacağı üzere; devletin özel mülkiyetinde veya hüküm ve tasarrufu altında bulunan taşınmaz malların gerçek ve tüzel kişilerce işgali üzerine fuzuli şagilden, bedeli idarece oluşturulacak komisyonca tespit ve takdir edilecek ecrimisil istenmesi ve mülki idare amirine başvurularak işgal edilen taşınmazın 15 gün içerisinde tahliyesinin ve idareye tesliminin sağlanması gerekmektedir. Aynı hükümler, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 15'inci maddesi gereği belediye taşınmazları için de geçerlidir.

Taşınmaz malları işgal eden fuzuli şagil durumundaki kişilerden ecrimisil alınması, söz konusu taşınmazların sürekli bir şekilde ecrimisil tahsil edilerek idare edilebileceği anlamına gelmemektedir. Zira ecrimisil uygulaması, hukuka aykırı bir yararlanmadan dolayı taşınmazı işgal eden kişiden alınan bir tazminattır. Bir kamu taşınmazının kiralama ya da idare etme usulü ve yöntemi değildir. Tam aksine, kamu malını korumaya yönelik bir yaptırımdır. 2886 sayılı Kanun'da işgal edilen taşınmazın mülki idare amirine başvurularak 15 gün içerisinde

tahliyesinin ve idareye tesliminin sağlanmasına yönelik düzenleme de ecrimisilin bir kiralama yöntemi olmadığını açıkça göstermektedir.

Yapılan incelemede, İdare tarafından 31.12.2025 tarihi itibarıyla 3 adet taşınmazın ecrimisil karşılığı kullandırıldığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında bulguya katıldığını belirtmiş ve söz konusu hususun yerine getirilmesi için işlemlere başlandığını ifade etmiştir. Buna karşın, tespitlere ilişkin düzeltme işlemlerinin henüz tamamlanmadığı görülmüştür.

Kamu İdaresi tarafından ecrimisil karşılığı kullandırılan taşınmazların mevzuat doğrultusunda tahliyesinin sağlanarak kiralanabilir nitelikte ise 2886 sayılı Kanun çerçevesinde yapılacak ihaleyle kiraya verilmesi gerekmektedir.

BULGU 18: Belediye Şirketine Gerçekleştirilen Ödemelerde Vergi Borcu Sorgulaması Yapılmaması

Kamu İdaresinin personel çalıştırmasına dayalı doğrudan hizmet alımına ilişkin belediye şirketine yapılan hakediş ödemelerinde şirketin vadesi geçmiş borcu yoktur yazısının aranmadığı görülmüştür.

6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'un "Amme Alacağı Ödenmeden Yapılmayacak İşlemler ile İşlem Yapanların Sorumlulukları" başlıklı 22/A maddesinde;

"Hazine ve Maliye Bakanı, aşağıdaki ödeme ve işlemlerde, Hazine veMaliye Bakanlığına bağlı tahsil dairelerine vadesi geçmiş borcun bulunmadığına ilişkin belge aranılması ve yapılacak ödemelerden istihkak sahiplerinin amme borçlarının kesilerek ilgili tahsil dairesine aktarılması zorunluluğu ile kesintilere asgari tutar ve oran getirmeye, kapsama girecek amme alacaklarını tür, tutar, ödeme ve işlemler itibarıyla topluca veya ayrı ayrı tespit etmeye, zorunluluk getirilen ödeme ve işlemlerde hangi hallerde bu zorunluluğun aranılmayacağını ve uygulamaya ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.

1. 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na tabi kamu idareleri ile bu idarelere bağlı döner sermaye işletmelerinin yapacağı her türlü ödemelerde (mahkeme kararları ve icra dairelerinin ödeme veya icra emirleri üzerine yapılacak ödemeler dahil),

2. 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamına giren kurumlar ile kamu tüzel kişiliğini haiz kurum ve kuruluşların (meslekî kuruluşlar ve vakıf yüksek öğretim kurumları hariç) mal veya hizmet alımları ile yapım işleri nedeniyle hak sahiplerine yapacakları ödemelerde,

3. Kanun (...) ve diğer mevzuatla nakdi olarak sağlanan Devlet yardımları, teşvikler ve destekler nedeniyle yapılacak ödemelerde,

4. 2.07.1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanunu'na ekli tarifelerde yer alan ticaret sicil harçlarından kayıt ve tescil harçları, noter harçlarından senet, mukavelename ve kâğıtlardan alınan harçlar, tapu ve kadastro harçlarından tapu işlemlerine ilişkin alınan harçlar, gemi ve liman harçları ile (8) sayılı tarifeye konu harçlar (diploma harçları hariç) ve trafik harçlarına mevzu işlemlerde,

5. 26.5.1981 tarihli ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nda yer alan bina inşaat harcı ve yapı kullanma izin harcına mevzu işlemlerde.

Bu madde kapsamında zorunluluk getirilen ödemelere ilişkin olarak işçi ücreti alacakları hariç olmak üzere, yapılacak her türlü devir, temlik ve el değiştirme, Maliye Bakanlığına bağlı tahsil dairelerine vadesi geçmiş borcu karşılayacak kısım ayrıldıktan sonra kalan kısım üzerinde hüküm ifade eder. Şu kadar ki bu hükmün uygulanmasında diğer kamu idarelerinin alacaklarına karşılık kesinti yapılması gereken hallerde kesinti tutarı garameten taksim olunur."

Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından yayımlanan Seri:A Sıra No 1 Tahsilat Genel Tebliği'nin "V.Amme Alacağı Ödenmeden Yapılmayacak İşlemler ile İşlem Yapanların Sorumlulukları" bölümünde 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamına giren kurumların, mal veya hizmet alımları ile yapım işleri nedeniyle 5.000,00 TL'nin üzerinde yapacakları ödemeler sırasında hak sahiplerinin, Hazine ve Maliye Bakanlığına bağlı tahsil dairelerine vadesi geçmiş borçlarının bulunmadığına ilişkin vadesi geçmiş borç durumunu gösterir belge aranılması zorunluluğu getirilmiştir.

Yapılan incelemede; Kamu İdaresi tarafından belediye şirketine yapılan hakediş ödemeleri sırasında Tebliğ'de belirlenen tutarın üzerindeki ödemelerde vadesi geçmiş borç durumunu gösterir belge aranılmadan ödeme yapıldığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında özetle, Belediye Şirketinin vergi borcunun bulunduğunu, sorgulama yapılması halinde şirket personelinin maaşlarını alamama riskinin olduğunu ifade etmiştir.

Kamu İdaresince belediye şirketine yapılan ödemeler sırasında Tebliğ'de belirlenen tutarın üzerindeki ödemelerde vergi borcu sorgulaması yapılması gerekmektedir.

BULGU 19: Kira Süresi Biten Bazı Taşınmazların Herhangi Bir Karar Alınmadan Aynı Kişilere Kullandırılmaya Devam Edilmesi

Kamu İdaresince kiraya verilen taşınmazlardan bazılarının kira süresi bitmesine rağmen yeniden ihaleye çıkılmaksızın ve herhangi bir karar alınmaksızın Başkanlık Olurları ile aynı kişilere kullandırılmaya devam edildiği görülmüştür.

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun "Kapsam" başlıklı 1'inci maddesi ile belediye mülkiyetindeki taşınmazların ancak bu Kanun hükümlerine göre kiraya verilebileceği, "Kiralarda Sözleşme Süresi" başlıklı 64'üncü maddesi ile belirli istisnalar haricinde, kiraya verilecek taşınmazların kira süresinin on yıldan çok olamayacağı ve taşınmazların üçüncü kişilere kiralanması işlemlerinin ise aynı Kanun'un 35'inci maddesinde sayılan ihale usulleri çerçevesinde yürütülmesi gerektiği hüküm altına alınmıştır.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 18'inci maddesi uyarınca, belediyeye ait taşınmazların üç yıldan fazla süre ile kiralanmasına karar vermek yetkisi belediye meclisine; aynı Kanun'un 34'üncü maddesi uyarınca, söz konusu taşınmazların süresi üç yılı geçmemek üzere kiralanmasına karar vermek yetkisi ise belediye encümenine verilmiştir.

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun 75'inci maddesinde; kamu idarelerine ait taşınmazlara ait kira sözleşmelerinin bitim tarihinden itibaren, işgalin devam etmesi halinde, işgal edilen taşınmaz malın idarenin talebi üzerine bulunduğu yer mülkiye amirince en geç 15 gün içinde tahliye ettirilerek, idareye teslim edileceği ve kira sözleşmesinin bitim tarihinden itibaren, işgalin devam etmesi halinde, sözleşmede hüküm varsa ona göre hareket edileceği, aksi halde kira sözleşme bitim tarihi ile tahliye tarihi arasında ecrimisil alınacağı hüküm altına alınmıştır.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 15'inci maddesinde; 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun 75'inci maddesi hükümlerinin belediye taşınmazları hakkında da uygulanacağı ifade edilmiştir.

6098 sayılı Borçlar Kanunu'nun "İkinci Ayırım, Konut ve Çatılı İşyeri Kiraları" başlıklı kısmının "Uygulama alanı" başlıklı 339'uncu maddesinde, kamu kurum ve kuruluşlarının, hangi usul ve esaslar içinde olursa olsun yaptıkları bütün kira sözleşmelerinde de bu hükümlerin uygulanacağı, 347'nci maddesinde, konut ve çatılı işyeri kiralarında kiracı, belirli süreli sözleşmelerin süresinin bitiminden en az on beş gün önce bildirimde bulunmadıkça, sözleşmenin aynı koşullarla bir yıl daha uzatılmış sayılacağı, kiraya verenin sözleşme süresinin bitimine dayanarak sözleşmeyi sona erdiremeyeceği, on yıllık uzama süresi sonunda kiraya verenin, bu süreyi izleyen her uzama yılının bitiminden en az üç ay önce bildirimde bulunmak koşuluyla, herhangi bir sebep göstermeksizin sözleşmeye son verebileceği hüküm altına alınmıştır.

Söz konusu hükümler değerlendirildiğinde, belediyelere ait gayrimenkullerin kiralanması durumunda 2886 sayılı Kanun hükümlerine tabi olunacağı, on yılı aşan kiralamalarda sözleşme süresi biten kiracıya süre uzatımı yahut sözleşme yenilenmesi suretiyle kullandırılmaya devam edilmesinin mümkün olamayacağı, kira süresinin bitiminde taşınmazın boşaltılarak yeniden ihale suretiyle kiraya verilmesinin sağlanmasının gerektiği anlaşılmaktadır.

Yapılan incelemede, Belediye mülkiyetindeki taşınmazlardan bazılarının kira süresi sonunda yeniden ihale yapılmadan ve karar alınmadan Başkanlık Olurları ile kiracılara kullandırıldığı, eski tarihlerde yapılan kira sözleşmelerinin sürelerinin birer yıl uzatılmak suretiyle kullandırılmaya devam edildiği tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında bulguya katıldığını belirtmiş ve söz konusu hususun yerine getirilmesi için işlemlere başlandığını ifade etmiştir. Buna karşın, tespitlere ilişkin düzeltme işlemlerinin henüz tamamlanmadığı görülmüştür.

Kamu İdaresi tarafından sözleşme süresi sona eren taşınmazlar ile ilgili tahliye işlemleri ivedilikle tamamlanarak söz konusu taşınmazların yeniden kiraya verilmesi için ihale işlemlerinin gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

BULGU 20: Ön Malî Kontrol Sisteminin Oluşturulmaması ve İşletilmemesi

İdare tarafından ön mali kontrol sisteminin kurulmadığı ve mevzuatında belirtilen tutarı aşan taahhüt evrakları ile sözleşme tasarılarının mali hizmetler birimi tarafından ön mali kontrole tabi tutulmadığı görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Kontrol ve Yönetimi Kanunu'nun "Ön Mali Kontrol" başlıklı 58'inci maddesinde; harcama birimlerinde işlemlerin gerçekleştirilmesi aşamasında yapılacak asgari kontroller ve mali hizmetler birimi tarafından ön mali kontrole tabi tutulacak mali karar ve işlemlerin usul ve esasları ile ön mali kontrole ilişkin standart ve yöntemlerin Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirleneceği ifade edilmiştir.

Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından çıkarılan İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar'ın 3'üncü maddesinde; ön mali kontrol, idarelerin gelir, gider, varlık ve yükümlülüklerine ilişkin malî karar ve işlemlerinin, idarenin bütçesi, bütçe tertibi, kullanılabilir ödenek tutarı, harcama programı, finansman programı, merkezi yönetim bütçe kanunu ve diğer malî mevzuat hükümlerine uygunluğu ve kaynakların etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde kullanılması yönlerinden yapılan kontrol olarak tanımlanmıştır.

14'üncü maddesinde; malî hizmetler biriminde ön malî kontrol yetkisinin malî hizmetler birimi yöneticisine ait olduğu, kontrol sonucunda düzenlenen yazılı görüş ve kontrol şerhlerinin malî hizmetler birimi yöneticisi tarafından imzalanacağı belirtilmiştir.

İç Kontrol ve Ön Malî Kontrole İlişkin Usul ve Esaslarda, malî kontrol görevinin, idarelerin yönetim sorumluluğu çerçevesinde, harcama birimleri ve malî hizmetler birimi tarafından yerine getirileceği ifade edilmektedir.

Ön mali kontrol sürecinde gelir, gider, varlık ve yükümlülüklere ilişkin malî karar ve işlemler, harcama birimleri ve malî hizmetler birimi tarafından idarenin bütçesi, bütçe tertibi, kullanılabilir ödenek tutarı, ayrıntılı harcama veya finansman programları, merkezi yönetim bütçe kanunu ve diğer malî mevzuat hükümlerine uygunluk yönlerinden kontrol edilir. Ayrıca malî karar ve işlemler harcama birimleri tarafından kaynakların etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde kullanılması açısından da kontrol edilecektir.

Kamu Ön Malî Kontrol Yönetmeliği'nin "Taahhüt evrakı ve sözleşme tasarıları" başlıklı 10'uncu maddesinde idarelerin, ihale kanunlarına tabi olsun veya olmasın, harcamayı gerektirecek taahhüt evrakı ve sözleşme tasarılarından tutarı mal ve hizmet alımları için on milyon Türk Lirasını, yapım işleri için otuz milyon Türk Lirasını aşanların ön malî kontrole tabi olduğu ifade edilmiştir.

Yapılan incelemede sınırı geçen taahhüt evrakları ile sözleşme tasarılarının, mali hizmetler birimi tarafından ön mali kontrolünün yapılmadığı ve mali karar ve işlemlerin, mali

hizmetler birimi tarafından gerçekleştirilecek ön mali kontrol sürecine dâhil edilmediği görülmüştür.

Kamu İdaresi cevabında bulguya katıldığını belirtmiş ve söz konusu hususun yerine getirilmesi için işlemlere başlandığını ifade etmiştir.

5018 sayılı Kanun ile amaçlanan kamu idarelerinde iç kontrol sisteminin kurulması ve etkin olmasına yönelik olarak anılan ikincil mevzuat ile düzenlenen ön mali kontrol faaliyetinin mali hizmetler birimince yerine getirilmemesi Kamu İdaresinin söz konusu işlemlerinin doğru ve mevzuatına uygun yapılmaması riski doğuracaktır. Bu nedenle iç kontrol sisteminin kurulması ve ön mali kontrol faaliyetinin sağlıklı bir şekilde yerine getirilmesi gerekmektedir.

BULGU 21: Ruhsatsız veya Ruhsat Eklerine Aykırı Yapılarla İlgili Yasal Sürecin İşletilmemesi

İmar Kanunu'na aykırılığı tespit edilen yapılarla ilgili gerekli sürecin işletilmediği görülmüştür.

3194 sayılı İmar Kanunu'nun "Ruhsatsız veya ruhsat ve eklerine aykırı olarak başlanan yapılar" başlıklı 32'nci maddesinde, ruhsat alınmadan yapıya başlandığı veya ruhsat ve eklerine veya ruhsat alınmadan yapılabilecek yapılarda projelerine ve ilgili mevzuatına aykırı yapı yapıldığının ilgili idarece tespitinin yapılması, yapının mühürlenerek inşaatın derhal durdurulacağı, durdurma, yapı tatil zaptının yapı yerine asılmasıyla yapı sahibine tebliğ edilmiş sayılacağı, tebligatın bir nüshasının muhtara bırakılacağı, bir nüshasının da Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı İl Müdürlüğüne gönderileceği, bu tarihten itibaren en çok bir ay içinde yapı sahibinin, yapısını ruhsata uygun hale getirerek veya ruhsat alarak mühürün kaldırılmasını isteyeceği, aykırılığın giderilmiş olduğu veya ruhsat alındığı ve yapının bu ruhsata uygunluğu, inceleme sonunda anlaşılırsa, mühürün kaldırılarak inşaatın devamına izin verileceği, aksi durumda ruhsatın iptal edileceği, ruhsata aykırı veya ruhsatsız yapılan binaların, il idare kurulu kararını müteakip valilik tarafından yıktırılacağı ve masrafının yapı sahibinden tahsil edileceği, yapı tatil tutanağının düzenlendiği tarihten itibaren bir ay içinde yapı sahibi tarafından yapının ruhsata uygun hale getirilmediğinin veya ruhsat alınmadığının ilgili idaresince tespit edilmesine rağmen iki ay içinde hakkında yıkım kararı alınmayan yapılar ile hakkında yıkım kararı alınmış olmasına rağmen altı ay içinde ilgili idaresince yıkılmayan yapıların, yıkım maliyetleri döner sermaye işletmesi gelirlerinden karşılanmak üzere Bakanlıkça yıkılabileceği veya yıktırılabileceği, bu durumda yıkım maliyetlerinin %100 fazlası

ile ilgili idareden tahsil edileceği, ilgili idarenin ödememesi durumunda 5779 sayılı Kanun gereğince aktarılan paylarından kesilerek tahsil olunacağı belirtilmiştir.

Yukarıda yer alan hükümlere göre yapı tatil tutanağının düzenlendiği tarihten itibaren bir ay içinde yapı sahibi tarafından yapının ruhsata uygun hale getirilmemesi veya ruhsat alınmaması üzerine yapı tatil tutanağının düzenlendiği tarihten itibaren iki ay içinde hakkında yıkım kararı alınması ve bu karardan itibaren de yıkımın ilgili veya idare tarafından en geç altı ay içinde gerçekleştirilmiş olması gerekmektedir. Bu bağlamda İdare yıkım sürecini işletmekle yükümlüdür. Şayet İdare en geç altı ay içinde yıkım işlemini yapmadığı taktirde söz konusu yapıların Bakanlıkça yıkılabileceği veya yıktırılabileceği, bu durumda da yıkım maliyetlerinin %100 fazlası ile ilgili İdareden tahsil edileceği açıktır.

Diğer taraftan 775 sayılı Gecekondu Kanunu'nun "Yeniden gecekondu yapımının önlenmesi" başlıklı 18'inci maddesinde de, belediye sınırları içinde veya dışında, belediyelere, Hazineye, özel idarelere, özel bütçeli dairelere ait arazi ve arsalarda veya Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan yerlerde yapılacak, daimi veya geçici bütün izinsiz yapılar ve varsa çevreleyen tel örgü, çit, duvar gibi yapılar da dâhil inşa sırasında olsun veya iskan edilmiş bulunsun, Toplu Konut İdaresi Başkanlığı, belediyeler veya il özel idarelerince yıkım kararı alınacağı, alınan kararın 7 gün içerisinde belediye veya idarelerce ilgililerine iadeli taahhütlü olarak tebliğ edileceği, tebliğ edilemediği durumlarda, yıkım kararının bir örneğinin yıkımı yapılacak yapıya asılacağı ve ilgili muhtarlığa bir örneği bırakılacağı, bu tarihin, kararın tebliğ tarihi yerine geçeceği, tebliğ tarihinden 15 gün sonra belediye veya il özel idaresi tarafından derhal yıktırılacağı ifade edilmiştir.

İmara aykırı yapılarla ilgili alınan Encümen Kararları ve İdarenin faaliyetleri incelendiğinde; imar mevzuatına aykırılık olan yerler ile ilgili yukarıda bahsedilen yaptırımların yeterli düzeyde uygulanmadığı görülmüştür.

Kamu İdaresi cevabında imar mevzuatına aykırı yerlerin yıkılması ile ilgili olarak Belediyenin araç, iş makinesi, personel konusunda yetersiz olduğunu, bunun için 2025 yılı içerisinde iki ihaleye çıkıldığını ancak iki ihaleye de katılım sağlanmadığını ifade etmiştir. Ancak İdarenin sahip olduğu araç envanteri incelendiğinde bu faaliyetleri yapabilecek araçlarının olduğu, belirli bir plan dahilinde ilgili araçlar ile imar mevzuatına aykırılığı tespit edilen yapılarla ilgili sürecin tamamlanabileceği değerlendirilmektedir.

Sonuç olarak, ruhsatsız ya da ruhsat eklerine aykırı yapılara ilişkin gerek ek mali külfet gerekse ileride telafisi mümkün olmayan zararlar ile karşılaşılmaması için mevzuat hükümleri çerçevesinde kesinleşen encümen kararlarının uygulanması gerekmektedir.

BULGU 22: Hizmet Alımı Kapsamında Çalıştırılan Personele İlişkin Hakediş Bedellerinin Tam Olarak Ödenmemesi

Personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı kapsamında Belediyede çalışan işçilere yönelik Belediye Şirketine ödenmesi gereken hakedişlerin, SGK primi ve vergi tutarı kadar eksik ödendiği görülmüştür.

696 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile yapılan düzenleme sonucunda belediyeler tarafından, belediye şirketlerinden 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 22'nci maddesindeki limit ve şartlar ile 62'nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendindeki sınırlamalara tabi olmaksızın personel alımı yapılmaktadır. Söz konusu personel alımı neticesinde belediyeler tarafından kendi şirketlerine sözleşme koşullarına göre tespit edilen hakedişler ödenmektedir.

İdarenin hesap ve işlemlerinin incelenmesi neticesinde, belediyenin kendi şirketinden temin ettikleri personele yönelik olarak yaptığı ödemeler; net ödemeler toplamından oluşmakta, hakedişin gider kalemlerinden olan SGK primleri ve vergi tutarları ise zamanında ödenmemektedir. Söz konusu ödeme usulü nedeniyle Şirket bu personelin SGK primleri ile ücretlerinden kesilen gelir ve damga vergisini alacaklı kurumlara zamanında ödeyememekte, bu nedenle söz konusu borçlara gecikme zammı işlemektedir. Bu borçlar ve gecikme cezaları nihayetinde İdare tarafından ödenmekte ve bu nedenle İdare bütçesine fazladan külfet getirmektedir.

5018 sayılı Kanun ile kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde elde edilmesi ve kullanılması amaçlanmaktadır. İdare bütçesinin stratejik planlama çerçevesinde hazırlanarak Şirkete ödenmesi gereken personel hizmeti bedellerinin sadece net ücret üzerinden yapılan hesaplama sonucu bulunan tutar üzerinden değil, ilgili kamu idarelerine ödenmesi gereken ve hakedişin gider kalemlerinden olan SGK primi ve çeşitli vergi tutarlarının dahil edilerek ödenmesi gerekmektedir.

Kamu İdaresi cevabında özetle, mali yetersizlik nedeniyle hakediş bedellerinin tamamının ödenemediğini ifade etmiştir.

Yukarıda yer alan açıklamalar çerçevesinde, Belediye Şirketine ödenen hakedişlerin toplam tutar esas alınarak ödenmesi ve böylelikle İdare bütçesine gecikme zammı/faizi gibi ek mali külfet getirilmemesi gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 23: Derneklere Taşınmaz Tahsis Edilmesi

Mülkiyeti belediyeye ait olan taşınmazların derneklere tahsis edildiği görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Diğer kuruluşlarla ilişkiler" başlıklı 75'inci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde; belediyenin belediye meclisinin kararı olmak şartı ile görev ve sorumluluk alanına giren konularda kendilerine ait taşınmazları asli görev ve hizmetlerinde kullanılmak üzere kamu idarelerine veya mahalli idarelere devredebileceği veya süresi yirmi beş yılı geçmemek üzere tahsis edebileceği hükmüne yer verilmiştir.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Taşınmaz tahsisi" başlıklı 47'nci maddesinde; kamu idarelerinin mevzuatlarında belirtilen kamu hizmetlerini yerine getirebilmek için mülkiyetindeki taşınmazlar ile Devlete ait olan taşınmazları birbirlerine ve köy tüzel kişiliklerine bedelsiz olarak tahsis edebileceği ifade edilmiştir.

Sayıştay Genel Kurulunun 2017/1 Esas ve 5415/1 Karar No'lu İçtihadı Birleştirme Kararı'nda ise; belediyelerin mülkiyetlerindeki taşınmazlarını 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun sosyal ve ekonomik amaçlı arsa ve konut üretimine ilişkin 69'uncu maddesindeki özel hükümler hariç olmak üzere aynı Kanun'un 75'inci maddesi ile 5018 sayılı Kanun'un 47'nci maddesi çerçevesinde, ancak mahallî müşterek nitelikteki hizmetlerin yerine getirilmesi amacıyla belediye meclislerinin bu konuya ilişkin alacakları kararla ve sadece mahallî idareler ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarına tahsis edebileceklerine hükmedilmiştir.

Bu düzenlemelere göre belediyeler kendilerine ait taşınmazları, aslî görev ve hizmetlerinde kullanılmak üzere bedelli veya bedelsiz olarak sadece mahallî idareler ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarına devredebilecek veya tahsis edebilecektir. Ancak yapılan incelemelerde, mülkiyeti Belediyeye ait olan 2 adet taşınmazın derneklere tahsis edildiği tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında bazı derneklere yönelik taşınmaz tahsislerinin meclis kararı ile sonlandırıldığını ifade etmiştir ancak tahsisi kaldırılan yerler bulgu konusu olan yerlere ilişkin olmayıp İdarenin henüz taşınmaz tahsisini kaldırmadığı dernekler bulunmaktadır.

Bu itibarla; Belediyenin mülkiyetindeki taşınmazların derneklere tahsis edilmesi mevzuata uygun olmadığından, bu tür tahsislerin sonlandırılması gerekmektedir.

BULGU 24: İhale Yapılmadan Finansal Kiralama Yöntemi ile Taşıt Alınması

Belediyenin, 2025 yılında edindiği kamyon ve kamyonetlerin ihale yapılmadan, finansal kiralama yöntemiyle temin edildiği ve ekstra maliyetlere katlanıldığı görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Kapsam" başlıklı 2'nci maddesinde idarelerin kullanımında bulunan her türlü kaynaktan karşılanan mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin ihalelerinin bu Kanun hükümlerine göre yürütüleceği ve Belediyelerin de bu kapsamda olduğu açık bir şekilde ifade edilmiştir.

Aynı Kanun'un "Finansal Kiralama" başlıklı ek 6'ncı maddesinde Kanun kapsamındaki idarelerin finansal kiralama suretiyle yapacakları mal alımlarında uygulanacak esas ve usullerin Kurum tarafından belirleneceği düzenlenmiştir. Ancak buna ilişkin olarak henüz Kamu İhale Kurumu tarafından herhangi bir düzenleme yapılmamıştır. Bundan dolayı kamu kurumları tarafından yapılacak finansal kiralamaların 4734 sayılı Kanun'un mevcut hükümlerine göre yürütülmesi gerektiği ve ihale yapılmasının zorunlu olduğu açıktır.

Yapılan incelemede 2 adet çöp kamyonu ve kasası ile 11 adet kamyonet alımının finansal kiralama yöntemi kullanılarak alındığı ancak alımın ihale yapılmadan doğrudan finansal kiralama şirketi ile görüşülerek sonuçlandırıldığı tespit edilmiştir.

Diğer taraftan, finansal kiralama yöntemi kullanılarak alınan araçlar Belediyenin mülkiyetine geçmediğinden bu araçlar için finansal kiralama dönemi boyunca Motorlu Taşıtlar Vergisine ve trafik müşavirlik masrafı adı altında ilave maliyetlere katlanıldığı görülmüştür.

Kamu İdaresi cevabında, bulguda belirtilen hususun ileriki dönemlerde yapılmayacağını ifade etmiştir.

Sonuç olarak; Belediye tarafından finansal kiralama suretiyle yapılacak alımların, 4734 sayılı Kanun'da belirtilen ihale usulleri çerçevesinde yapılması gerekmektedir.

BULGU 25: Kira Sözleşmelerine Aykırı Olarak İşyeri Faaliyet Alanlarının Genişletilmesi

Kamu İdaresi tarafından kiraya verilmiş taşınmazlarda müstecirlerin sözleşmelere aykırı olacak şekilde eklentiler yaptığı bu nedenle işyerlerinin fiili kullanım alanları ile sözleşmelerinde belirtilen faaliyet alanlarının birbiri ile uyuşmadığı görülmüştür.

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun "Kapsam" başlıklı 1'inci maddesinde belediyelerin kira işlerinin 2886 sayılı Kanun'da yazılı hükümlere göre yürütüleceği belirtilmiş olup Kanun'un "İlkeler" başlıklı 2'nci maddesinde ihalelerde açıklık ve rekabetin sağlanmasının esas olduğu vurgulanmıştır.

Aynı Kanun'un "Şartnameler" başlıklı 7'nci maddesinde ise şartnamelerde ihale konusu taşınmazların yerleri ile yüz ölçümlerinin belirtileceği, kiralamaya ilişkin teknik hususlara yer verileceği ifade edilmiştir. Nitekim Kamu İdaresi tarafından da kiralanan taşınmazların ihale şartnamesi ve sözleşmelerinde işyerlerinin kullanım alanları metrekare cinsinden belirtilmiş olup kiraya verilen taşınmaz üzerinde sabit tesis yapılamayacağı belirtilmiştir.

Ancak İdare tarafından kiraya verilen yerlerin incelenmesi neticesinde Kamu İdaresinden izin alınmaksızın eklentiler yapılan ve faaliyet alanının genişletildiği yerlerin olduğu tespit edilmiştir. İşyerlerinin fiili kullanım alanları ile şartname ve sözleşmelerde belirtilen alanların örtüşmemesi hali, 2886 sayılı Kanun kapsamındaki rekabet ve açıklık ilkelerine aykırılık arz etmekte olup ihale neticesinde belirlenen en uygun bedelin, daha yüksek tutarlarda oluşmasına engel teşkil etmektedir. Zira taşınmazların tahmin edilen bedelleri, şartnamelerde belirtilen kullanım alanları esas alınarak hazırlanmakta, istekliler tarafından da anılan kullanım alanları dikkate alınmak suretiyle tahmin edilen bedelin artırılması yöntemiyle teklif verilmektedir.

Ek olarak Belediyenin tasarrufunda olan yapıların kiracıları tarafından taşınmaz çevresindeki açık alanlar da işgal edildiği buna binaen söz konusu alanlardan Kamu İdaresi tarafından işgal harcı alındığı tespit edilmiştir. Söz konusu alanların geçici süreler ile kullanılmadığı gözetildiğinde bu alanlardan da gerçekleştirilecek tespit ve takdire istinaden 2886 sayılı Kanun'un 75'inci maddesi hükümleri çerçevesinde ecrimisil alınması gerekmektedir.

Kamu İdaresi cevabında bulguya katıldığını belirtmiş ve söz konusu hususun yerine getirilmesi için işlemlere başlandığını ifade etmiştir. Buna karşın, tespitlere ilişkin düzeltme işlemlerinin henüz tamamlanmadığı görülmüştür.

Kamu İdaresi tarafından kiraya verilen taşınmazlarda eklenti yapılmasına izin verilmemesi; taşınmazlardaki fiili kullanımın, Şartname ve Sözleşme hükümlerine uyarlı hale getirilmesi ve söz konusu faaliyet alanının genişletilmesi uygulaması ile Kamu İdaresinin tasarrufundaki taşınmazlar işgal edildiğinden kiracılar hakkında geriye doğru beş yılı geçmemek üzere ecrimisil tespiti yapılması gerekmektedir.

BULGU 26: Çevre Temizlik Vergisi Gelirlerinin Mevzuatı Uyarınca Büyükşehir Belediyesine Aktarılmaması

Büyükşehir belediye sınırları içinde bulunan belediye tarafından tahsil edilen işyerlerine ilişkin Çevre Temizlik Vergisi'nin yüzde yirmisinin Büyükşehir Belediyesine aktarılmadığı görülmüştür.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun "Çevre temizlik vergisi" başlıklı mükerrer 44'üncü maddesinin dokuzuncu fıkrasında;

"Su ve kanalizasyon idareleri büyük şehir dahilindeki her ilçe veya ilk kademe belediyesinin belediye ve mücavir alan sınırları içinde bulunan konutlara ilişkin olarak tahsil ettiği çevre temizlik vergisi ile bu verginin süresinde ödenmemesi nedeniyle tahsil ettiği gecikme zammının yüzde seksenini tahsilatı takip eden ayın yirminci günü akşamına kadar bir bildirim ile ilgili belediyeye bildirerek aynı süre içinde öder. Tahsil edilen vergi ve gecikme zammının yüzde yirmisini ise münhasıran çöp imha tesislerinin kuruluş ve işletmelerinde kullanılmak üzere büyük şehir belediyesinin hesabına tahsilatı takip eden ayın yirminci günü akşamına kadar aktarır. Büyükşehir belediye sınırları içinde bulunan belediyelerin kendileri tarafından tahsil edilen çevre temizlik vergisinin yüzde yirmisi aynı esaslar çerçevesinde büyükşehir belediyelerine aktarılır." hükmüne yer verilmiştir.

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun "Büyükşehir Belediyesinin gelirleri" başlıklı 23'üncü maddesinin birinci fıkrasının (o) bendinde;

"Büyükşehir belediyeleri ve bağlı kuruluşları ile ilçe (...) belediyeleri; tahsil ettikleri vergiler ve benzeri malî yükümlülüklerden birbirlerine ödemeleri gereken paylar ile su, atık su ve doğalgaz bedellerini zamanında yatırmadıkları takdirde, ilgili belediye veya bağlı kuruluşun talebi üzerine söz konusu tutar, İller Bankası tarafından, yükümlü belediyenin genel bütçe vergi

gelirleri payından kesilerek alacaklı belediyenin hesabına aktarılır. Gecikmeden kaynaklanacak faiz ve benzeri her türlü zararın tazmininden, ilgili ilçe (...) belediye başkanı ve sayman şahsen sorumludur. Bu fıkra hükmü, ilçe (...) belediyeleri hesabına yapılacak her türlü aktarmaları zamanında yapmayan büyükşehir belediye başkanı, bağlı kuruluş genel müdürleri ve saymanları hakkında da uygulanır." denilerek Büyükşehir ve İlçe Belediyelerinin birbirlerine yapmak zorunda oldukları ödemelerin zamanında yapılmamasından kaynaklanan her türlü zarardan ilgili belediye başkanları ve saymanlar sorumlu tutulmuşlardır.

Yapılan incelemede İdare tarafından tahsil edilen işyerlerine ilişkin Çevre Temizlik Vergisinden İzmir Büyükşehir Belediyesi'ne gönderilecek olan paylar toplamının 2025 yılı sonu itibariyle 721.817,95 TL olduğu, bu tutarın, Büyükşehir Belediyesine aktarımın sağlanmadığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, bulguda belirtilen tutarın mali yetersizlik nedeniyle aktarılamadığını ifade etmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri ve yapılan açıklamalara göre aktarımı yapılmayan işyerlerine ilişkin Çevre Temizlik Vergisi paylarının, Büyükşehir belediyesine aktarılması gerekmektedir.

BULGU 27: Cumhurbaşkanlığı Tasarruf Tedbirleri Genelgesine Uygun Olmayan Harcamaların Bulunması

Kamu İdaresi tarafından tasarruf tedbirlerine ilişkin Cumhurbaşkanlığı Genelgesi'ne aykırı harcamalar yapıldığı görülmüştür.

Cumhurbaşkanlığı tarafından kamu kaynaklarının maksadına uygun azami tasarruf prensiplerine riayet edilerek kullanılması amacıyla 30.06.2021 ve 17.05.2024 tarihli Resmi Gazete'de sırasıyla 2021/14 ve 2024/7 sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgeleri yayımlanmıştır.

Söz konusu her iki genelgenin "Kapsam" başlıklı bölümünde, diğer idarelerle birlikte belediyelerin de bütçeleri veya tasarruflarındaki diğer kaynaklardan yapacakları yurt içi ve yurt dışı harcamaları ile taşınır ve taşınmazların kullanılmasında Genelgelerde yer alan tedbirlere uyması gerektiği hüküm altına alınmıştır.

Bahsi geçen Genelgelerin; "Temsil, Tören, Ağırlama ve Tanıtım Giderleri" başlıklı bölümünde, uluslararası toplantılar ile millî bayramlar hariç açılış, konferans, seminer, yıl dönümü ve benzeri kutlama ve organizasyonlara ilişkin faaliyetler nedeniyle gezi, kokteyl,

yemek ve benzeri davetler düzenlenmeyeceği, hediye verilmeyeceği ve diğer adlar altında ödeme yapılmayacağı ve temsil ve ağırlama ödeneklerinin, zorunlu haller dışında kullanılmayacağı; "Basın ve Yayın Giderleri" başlıklı bölümünde ise idare faaliyetlerini tanıtmaya yönelik rapor, kitap, dergi, bülten ve benzeri yayınlar basılmayacağı, bu dokümanların hazırlanması ve paylaşımının elektronik ortamda yapılacağı hüküm altına alınmıştır.

Yapılan incelemede, Tasarruf Tedbirleri konulu Cumhurbaşkanlığı Genelgelerine aykırı şekilde doğrudan temin yöntemi ile çiçek alımı, bayram vb. özel günlerde gazetelerde kutlama mesajı yayımlanması gibi alımların yapıldığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, bulguda belirtilen hususun ileriki dönemlerde yapılmayacağını ifade etmiştir.

Kamu İdaresi tarafından yapılan harcamalarda tasarruf tedbirlerine ilişkin Cumhurbaşkanlığı Genelgeleri'ne uyulması gerekmektedir.

BULGU 28: Temsil Ağırlama Bütçesinin Belediye Başkanlık Makamı Dışında Diğer Birimlerce de Kullanılması

Başkanlık makamı tarafından kullanılması gereken temsil ağırlama ödeneğinin aynı zamanda Basın ve Yayın Müdürlüğü ile Kültür İşleri Müdürlüğü tarafından harcandığı görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 60'ıncı maddesinde temsil, tören, ağırlama ve tanıtım giderleri belediye giderleri arasında sayılmaktadır. Belediye Bütçesinden Yapılacak Temsil Ağırlama ve Tören Giderleri Yönergesi'nin "Kapsam" başlıklı 2'nci maddesinde; *"Bu Yönerge, belediye idaresinin başı ve temsilcisi olan belediye başkanının bu sıfatının gereği olarak yapacağı temsil, ağırlama ve tören giderleri konusunda uyacağı kuralları kapsar."* denilmekte, aynı Yönetmelik'in 3'üncü maddesinde; *"Temsil, ağırlama ve tören giderlerinin konu, kapsam ve miktarının tayini belediye başkanının takdirine tabidir..."* hükmü yer almaktadır.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümlerinden de anlaşılacağı üzere Belediye Başkanının üst yönetici sıfatı ile Belediyeyi temsile yetkili olduğu ve temsil ağırlamaya ilişkin giderlerin de kendi takdir yetkisinde bulunduğu açıktır.

Ancak, İdarenin temsil ve tanıtma giderlerinin incelenmesi neticesinde, Basın ve Yayın Müdürlüğü ile Kültür İşleri Müdürlüğü tarafından dönem içerisinde temsil ve ağırlama

faaliyetleri için harcama yapıldığı tespit edilmiştir. Halbuki, temsil ağırlama ve tören giderleri ödeneğinden harcama yetkisi sadece belediye başkanına özgü olduğundan başkanlık makamı dışında başka bir harcama birimince kullanılmaması gerekmektedir.

Kamu İdaresi cevabında, bulguda belirtilen hususun düzeltileceğini ifade etmiştir.

Sonuç olarak, temsil, ağırlama bütçesinin Başkanlık makamı dışında, diğer harcama birimlerinin bütçelerine ödenek konulmak suretiyle kullanılmasının mevzuata uygun olmadığı değerlendirilmektedir.

BULGU 29: Bazı İhalelerde Sosyal Güvenlik Kurumuna Bildirim Zorunluluğuna Uyulmaması

İdare tarafından gerçekleştirilen bazı ihalelerin Sosyal Güvenlik Kurumuna (SGK) zamanında veya hiç bildirilmediği tespit edilmiştir.

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun "Prim ve idari para cezası borçlarının hak edişlerden mahsubu, ödenmesi ve ilişiksizlik belgesinin aranması" başlıklı 90'ıncı maddesine göre, idareler ihale yolu ile yaptırdıkları her türlü işleri üstlenenleri ve bunların adreslerini on beş gün içinde SGK'ya bildirmekle yükümlüdür. Bunun yanında, Sosyal Güvenlik Kurumu Prim ve İdari Para Cezası Borçlarının Hak Edişlerden Mahsubu, Ödenmesi ve İlişiksizlik Belgesinin Aranması Hakkında Yönetmelik'in "İhalelerin bildirimi" başlıklı 5'inci maddesinde de 5510 sayılı Kanun çerçevesinde düzenleme yapılmıştır.

Yapılan incelemede, idare tarafından yıl içerisinde gerçekleştirilen bir ihalenin bildiriminin yapılmadığı ve geçmiş yıllarda yapılan bazı ihalelerin SGK'ya zamanında veya hiç bildirilmemesinden kaynaklı para cezası ile karşılaşıldığı görülmüştür.

Kamu İdaresi cevabında, bulguda belirtilen hususun ileriki dönemlerde yapılmayacağını ifade etmiştir.

Anılan mevzuat hükümleri gereğince İdare tarafından gerçekleştirilecek ve bildirilmesi zorunlu ihalelerin zamanında SGK'ya bildirilmesi sağlanmalıdır.

BULGU 30: Doğrudan Teminle Yapılan Alımlarda Mevzuat Hükümlerine Uyulmaması

Kamu İdaresi tarafından gerçekleştirilen aynı ihale konusu içinde yer alabilecek nitelikteki bazı mal ve hizmet alımları ile yapım işlerinin, doğrudan temin parasal sınırının

altında kalacak şekilde gruplara bölünerek temin edildiği, bazı alımlarda piyasa fiyat araştırmasının yapılmadığı ve belli süreyi gerektiren alımlarda sözleşme yapılmadığı görülmüştür.

a) Bazı Mal ve Hizmet Alımlarının İhale Usulleri Yerine Parçalara Bölünmek Suretiyle Doğrudan Teminle Gerçekleştirilmesi

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Doğrudan Temin" başlıklı 22'nci maddesinde, maddede belirtilen hallerde ihtiyaçların temini için, ilân yapılmaksızın ve teminat alınmaksızın idarenin doğrudan temin usulüne başvurulabileceği, aynı maddenin (d) bendinde (24/01/2025 tarihli ve 32792 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Kamu İhale Kurumunun 2025/1 no.lu Kamu İhale Tebliği'nde belirtilen değişiklikler dikkate alınarak), büyükşehir belediyesi sınırları dâhilinde bulunan idarelerde 800.366,00 TL, diğer idarelerde 266.618,00 TL aşmayan ihtiyaçları ile temsil ağırlama faaliyetleri kapsamında yapılacak konaklama, seyahat ve iaşeye ilişkin alımlarının bu kapsamda yapılabileceği, bu maddeye göre yapılacak alımlarda, ihale komisyonu kurma ve 10'uncu maddede sayılan yeterlik kurallarını arama zorunluluğu bulunmaksızın, ihale yetkilisince görevlendirilecek kişi veya kişiler tarafından piyasada fiyat araştırması yapılarak ihtiyaçların temin edilebileceği ifade edilmiştir.

Bu Kanun uyarınca çıkartılan Kamu İhale Genel Tebliği'nin "4734 sayılı Kanunun 22'nci Maddesinin (d) Bendi Gereğince İhtiyaçların Temini" başlıklı 22.5'inci maddesinde belirlenen parasal limitlere bağlı olarak yapılacak ihtiyaç teminlerinde, piyasada yapılan fiyat araştırması sonucunda öngörülen parasal limitin aşılacağının tespit edilmesi halinde, ihtiyacın Kanunun ilgili hükümlerine göre ihale yoluyla temin edilmesi gerektiği, ayrıca, 4734 sayılı Kanun'un 19'uncu maddesine göre açık ihale usulü ile temini gereken ihtiyacın, Kanun'un 22'nci maddesinin (d) bendi için öngörülen parasal sınırların altında kalacak şekilde, adet bazında veya aynı ihale konusu içinde yer alabilecek nitelikteki mal ve hizmet alımları ile yapım işlerinin, kalemlere veya gruplara bölünmek suretiyle aynı Kanun'un 22'nci maddesinin (d) bendine göre temini, 4734 sayılı Kanun'un temel ilkelerine aykırılık teşkil ettiğinden, bu yönde uygulamaların sorumluluk doğuracağı belirtilmiştir.

Bu bağlamda, doğrudan temin usulüyle yapılan alımlarda görevlendirilecek kişi veya kişiler tarafından piyasa fiyat araştırması yapılacak ve harcama yetkilisince uygun görülen teklif kabul edilecektir.

Doğrudan temin parasal sınırlarının altında kalacak şekilde aynı ihale konusu içerisinde yer alabilecek nitelikteki mal, hizmet ve yapım işlerinin gruplara bölünerek ihtiyacın doğrudan

temin ile karşılanması ise 4734 sayılı Kanun'un 5'inci maddesinde sayılan; saydamlık, rekabetin sağlanması, ihtiyaçların uygun şartlarla karşılanması, kaynakların verimli kullanılmasının yanı sıra diğer mevzuat hükümlerine aykırılık teşkil etmektedir.

Mal alımlarında ihtiyacın niteliği itibariyle aynı satıcıdan temin edilmesi gereken mallar, ihtiyaç süresi de dikkate alınmak suretiyle planlanmalı ve bir ihale kapsamında temin edilmeli, hizmet alımlarında ise aynı hizmet türleri itibariyle, ihale konusu hizmet işi, hizmetin nihai sunumu sağlanacak ve ihtiyaç konusu hizmetin tümünü kapsayacak şekilde belirlenmeli, yapım işlerinde ise uygulama projeleri olmadan ihaleye çıkılmamalı, teknik ve mali özelliklerin gerekli olan netlikte belirlenemediği durumlarda ön veya kesin proje üzerinden ihaleye çıkılmalı ve uygulama projesi üzerinden ihaleye çıkılan işlerde anahtar teslim götürü bedel teklif alınması gerekmektedir.

Yapılan incelemede; açık ihale usulü ile temini gereken bazı ihtiyaçların doğrudan temin parasal sınırlarının altında kalacak şekilde parçalara ayrılarak doğrudan temin yöntemiyle karşılandığı, tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, bulguda belirtilen hususun ileriki dönemlerde yapılmayacağını ifade etmiştir.

Sonuç olarak İdare'nin aynı nitelikteki mal ve hizmet alımları ile yapım işlerini temel ihale usulü olan açık ihale usulü ihale etmesi ve ihtiyaçlarını bu şekilde karşılaması gerekmektedir.

b) Doğrudan Temin Yöntemiyle Gerçekleştirilen Bazı Alımlarda Piyasa Fiyat Araştırması Tutanağı Düzenlenmemesi

İdare tarafından 2025 yılı içerisinde doğrudan temin yöntemiyle gerçekleştirilen alımların bazılarında piyasa fiyat araştırması tutanağı düzenlenmediği görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 22'nci maddesinin son fıkrasında; bu maddeye göre yapılacak alımlarda, ihale komisyonu kurma ve 10'uncu maddede sayılan yeterlik kurallarını arama zorunluluğunun bulunmadığı ve ihale yetkilisince görevlendirilecek kişi veya kişiler tarafından piyasada fiyat araştırması yapılarak söz konusu ihtiyaçların temin edileceği belirtilmiştir.

11.07.2023 tarih ve 32245 sayılı Doğrudan Temin Yöntemiyle Yapılacak Alımlara İlişkin Tebliğ'in 4'üncü maddesinin ikinci fıkrasında da;

"Alımlar için onay belgesi düzenlenmesi, onayı takiben harcama yetkilisince görevlendirilen kişi veya kişiler tarafından piyasada fiyat araştırması yapılması ve buna ilişkin belgelerin dayanakları ile birlikte onay belgesine eklenmesi zorunludur." denilmek suretiyle konuya açıklık getirilmiştir."

Mahalli İdareler Harcama Belgeleri Yönetmeliği'nin "Tanımlar" başlıklı 3'üncü maddesinde piyasa fiyat araştırması tutanağı; doğrudan temin usulüyle ihale komisyonu kurulmadan yapılacak alımlarda; alımı yapmakla görevlendirilen kişi veya kişilerce yapılan piyasa fiyat araştırması sonucunda alınan teklifleri, uygun görülen fiyat ile yükleniciyi gösteren ve söz konusu kişi veya kişilerce imzalanan tutanak şeklinde tanımlanmış, 49'uncu maddesinde ise söz konusu tutanak 4734 sayılı Kanun'un 22'nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendine göre yapılacak alımlarda ödeme emri belgesine eklenmesi gereken zorunlu belgeler arasında sayılmıştır.

Yukarıdaki mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde, 4734 sayılı Kanun'un 22'nci maddesine istinaden yapılan her türlü alımda, ihale yetkilisince görevlendirilecek kişi veya kişiler tarafından piyasa fiyat araştırması yapılarak bunun bir tutanağa bağlanması ve söz konusu tutanağın da ödeme belgesine eklenmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede; doğrudan temin yöntemiyle gerçekleştirilmiş bazı alımlarda ödemeye ilişkin evraklar arasında piyasa fiyat araştırması yapıldığını gösterir bir belge veya tutanağın yer almadığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, bulguda belirtilen hususun ileriki dönemlerde yapılmayacağını ifade etmiştir.

Bu itibarla, İdare tarafından doğrudan temin yöntemiyle gerçekleştirilecek alımlarda piyasa fiyat araştırmasının yapılması ve bunun bir tutanağa bağlanarak ödeme belgesine eklenmesi gerekmektedir.

c) Doğrudan Temin ile Yapılan ve Gerçekleşmesi Belli Süreyi Gerektiren Alımlarda Sözleşme Yapılmaması

İdare tarafından 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 22/d maddesine göre doğrudan temin ile yapılmış olan ve sözleşmesinin ifası belirli bir süreyi kapsayan bazı mal ve hizmet alımlarında yüklenici firma ile sözleşme yapılmadığı görülmüştür.

Doğrudan Temin Yöntemiyle Yapılacak Alımlara İlişkin Tebliğ'in "Alımlara ilişkin uygulama esasları" başlıklı 4'üncü maddesinin beşinci fıkrasında teslimi, sunumu veya yapımı

belli bir süreyi gerektiren alımlarda sözleşme imzalanmasının zorunlu olduğu ifade edilmiştir.

Bu düzenlemeye göre, doğrudan temin kapsamında yapılacak alımlarda malın teslimi veya hizmetin ya da yapım işinin belli bir süreyi gerektirmesi durumunda, alımın bir sözleşmeye bağlanması zorunludur.

Yapılan incelemede, İdare tarafından gerçekleştirilen araç kiralama hizmet alımları, taşınmaz kiralanması gibi sözleşmesinin ifası belirli süreyi gerektiren alımların doğrudan temin yöntemiyle tedariki sırasında sözleşme imzalanmadığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, bulguda belirtilen hususun ileriki dönemlerde yapılmayacağını ifade etmiştir.

Sonuç olarak, doğrudan temin ile gerçekleştirilen ve belli bir süreyi gerektiren tedariklerde, yüklenicinin işi zamanında idare istek ve talepleri ile işin şartlarına uygun bir şekilde yerine getirmesini sağlamak için mevzuatta öngörülen sözleşme yapılması zorunluluğuna uyulması gerekmektedir.

BULGU 31: Belediyenin Muafiyet Kapsamındaki Taşınmazları İçin Elektrik Tüketim Vergisi Ödenmesi

Belediyenin kamu hizmetine ayrılan veya kamunun yararlanmasına açık alanlara ait elektrik faturaları incelendiğinde muaf olunmasına karşın elektrik tüketim vergisi ödendiği bu sebeple de KDV külfetine katlanıldığı görülmüştür.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun "Çeşitli Vergiler" başlıklı beşinci bölümünde elektrik tüketim vergisinden bahsedilmiştir. Bu verginin mükellefinin elektriği tüketenler olduğu, bu vergiden istisna edilen tüketimlerin neler olduğu, elektrik enerjisini tedarik eden kuruluşların bu vergiyi elektrik enerjisi satış bedeli üzerinden elektriğin kullanıldığı işlerin konusuna göre %1 ve %5'lik oranlar üzerinden hesaplayıp tahsilini yaparak tahsil tarihini takibeden ayın 20. günü akşamına kadar belediyeye bir beyanname ile bildirmeye ve vergiyi aynı sürede ödemeye mecbur oldukları ifade edilmiştir.

Diğer yandan 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Belediyeye tanınan muafiyet" başlıklı 16'ncı maddesinde belediyenin kamu hizmetine ayrılan veya kamunun yararlanmasına açık, gelir getirmeyen taşınmazları ile bunların inşa ve kullanımları katma değer vergisi ile özel tüketim vergisi hariç her türlü vergi, resim, harç, katılma ve katkı paylarından muaf olduğu hüküm altına alınmıştır. Bununla birlikte 2464 sayılı Kanun'da muafiyet ve istisnalara ilişkin

düzenlemelerin yalnızca Belediye Gelirleri Kanunu ile düzenlenmesi gerektiği yönünde bir hüküm de bulunmamaktadır. Kaldı ki ödenen elektrik tüketim vergileri mevzuatta belirtilen sürelerin sonunda belediyeye geri gönderilmektedir.

Yapılan incelemede, Belediyenin kamu hizmetine ayrılan veya kamunun yararlanmasına açık, gelir getirmeyen taşınmazları ile bunların inşa ve kullanımları kapsamında tüketilen elektrik için, yukarıda belirtilen mevzuata aykırı olarak elektrik ve havagazı tüketim vergisinin ödendiği ve bu vergi sebebiyle ayrıca KDV külfetine katlandığı görülmüştür. Çünkü faturalarda elektrik tüketim vergisi KDV matrahına dahil edilmektedir.

Kamu İdaresi cevabında özetle, ilgili verginin tahakkukunun yapılmaması için elektrik dağıtım şirketine resmi yazı yazıldığını ancak dağıtım şirketinden olumsuz geri dönüş alındığını ifade etmiştir. Bu kapsamda dağıtım şirketinin yazısı üzerine İdare tarafından hukuki anlamda herhangi bir ilave adım atılmadığı görülmüştür.

Sonuç olarak, yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri gereği Belediyenin kendi taşınmazlarında kullandığı elektrik sebebiyle elektrik tüketim vergisini ve bu vergiden kaynaklanan katma değer vergisini ödememesi için gerekli çalışmaların yapılması gerekmektedir.

BULGU 32: Ödeme İşlemlerinde Hak Sahiplerinin Vergi Borcu Olmadığını Gösteren Belgelerin Aranılmaması

Kamu İdaresi tarafından, mahkeme kararı veya icra dairesi ödeme emri üzerine borç sorgulaması yapılmadan ilgililere ödeme yapıldığı görülmüştür.

6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'un "Amme alacağı ödenmeden yapılmayacak işlemler ile işlem yapanların sorumlulukları" başlıklı 22/A maddesinde; 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamına giren kurumların bu Kanun kapsamında hak sahiplerine yapacakları ödemelerde Hazine ve Maliye Bakanlığına bağlı tahsil dairelerine vadesi geçmiş borcun bulunmadığına ilişkin belge aranılması zorunluluğu getirmeye, bu kapsama girecek amme alacaklarını tür, tutar ve işlemler itibarıyla topluca veya ayrı ayrı tespit etmeye, zorunluluk getirilen işlemlerde hangi hallerde bu zorunluluğun aranılmayacağına ve maddenin uygulamasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Hazine ve Maliye Bakanlığının yetkili olacağı hüküm altına alınmıştır.

Aynı maddenin devamında; 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununa tabi kamu idarelerinin mahkeme kararları ve icra dairelerinin ödeme veya icra emirleri üzerine

yapılacak ödemeler dâhil yapacakları her türlü ödemelerde, Hazine ve Maliye Bakanlığına bağlı tahsil dairelerine vadesi geçmiş borcu karşılayacak kısım ayrıldıktan sonra kalan tutarın ödeneceği belirtilmiştir.

Yapılan incelemede, mal ve hizmet alımları sonucu yapılacak ödemelerden önce hak sahiplerine ilişkin vadesi geçmiş borç sorgulaması yapılırken, mahkeme kararı veya icra dairesi ödeme emri üzerine yapılan ödemelerde bu sorgulamanın yapılmadığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, bulguda belirtilen hususun ileriki dönemlerde yapılmayacağını ifade etmiştir.

Sonuç olarak mahkeme kararları ve icra dairelerinin ödeme emri üzerine kendilerine ödeme yapılacak kişiler hakkında borç sorgulaması yapılması gerekmektedir.

BULGU 33: İşletme Hakkı Niteliğindeki Kiralamalar Üzerinden Katma Değer Vergisi Tahsil Edilmemesi

Kamu İdaresinin mülkiyetinde olan taşınmazların kira sözleşmesinin incelenmesi neticesinde işletme hakkı kiralaması niteliğinde olan bazı taşınmaz kiralama bedelleri üzerinden Katma Değer Vergisinin hesaplanmadığı görülmüştür.

3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu'nun, "Verginin konusunu teşkil eden işlemler" başlıklı 1'inci maddesinde; ticari, sınai, zirai faaliyet ve serbest meslek faaliyeti çerçevesinde yapılan teslim ve hizmetler ile Gelir Vergisi Kanunu'nun 70'inci maddesinde belirtilen mal ve hakların kiralanması işlemlerinin Katma Değer Vergisine tabi olduğu belirtilmektedir. Gelir Vergisi Kanunu'nun 70'inci maddesinin 5'inci bendinde "işletme hakları" da sayılmış olup işletme haklarının kiralanması işlemleri Katma Değer Vergisine tabi olacaktır.

Katma Değer Vergisi Kanunu'nun 17/4-d bendinde, bu Kanun'un 1/3-f bendinde vergiye tabi olarak sayılan işlemlerden bazılarına istisna getirilmiş ve iktisadi işletmelere dâhil olmayan gayrimenkullerin kiralanması işlemleri vergiden istisna edilmiştir. Kamu idareleri, dernekler, vakıflar, belediyeler, iktisadi işletme mahiyetinde olmadıklarından bunlara ait gayrimenkullerin kiralanması işlemleri prensip olarak Katma Değer Vergisinden müstesnadır.

Ancak bu madde hükmü ile sadece iktisadi işletmeye dâhil olmayan gayrimenkullerin kiralanması vergiden istisna edilmiş, Katma Değer Vergisi Kanunu'nun 1'inci maddesi ile

gönderme yapılan Gelir Vergisi Kanunu'nun 70'inci maddesinde sayılan diğer mal ve hakların kiralanması işlemleri istisna kapsamına dâhil edilmemiştir.

Konu ile ilgili olarak 11 Seri No.lu Katma Değer Vergisi Genel Tebliği'nin E bölümünde bu durum şöyle ifade edilmiştir;

"Katma Değer Vergisi Kanununun 1. maddesinin 3. fıkrasının (g) bendinde sayılan; genel bütçeye dahil idareler, katma bütçeye dahil idareler, belediyeler ve köyler ile bunların teşkil ettikleri birlikler, üniversiteler, dernek ve vakıflar ile her türlü mesleki kuruluşların kuruluş amaçlarına uygun teslim ve hizmetleri Katma Değer Vergisi Kanunu kapsamına girmediğinden vergiye tabi olmayacaktır. Bu kuruluşlar iktisadi işletme niteliği taşımadığından sahip oldukları gayrimenkullerin kiralanması işlemleri de vergiye tabi olmayacak, ancak Gelir Vergisi Kanununun 70. maddesi kapsamına giren diğer mal ve hakların kiralanması işlemleri ile bu kuruluşlarca gerçekleştirilen her türlü ithalat vergiye tabi olacaktır. …"

Bu durumda gayrimenkul kiralaması dışında kalan işletme hakkının kiralanması gibi, kamuya ait diğer mal ve hakların kiralanması işlemleri yukarıdaki hükümler gereği Katma Değer Vergisine tabi olacaktır.

Gelir İdaresi Başkanlığının konu ile ilgili vermiş olduğu görüşlerde de bu husus açıkça ifade edilmiş olup Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki gayrimenkullerin kiraya verilmesi halinde Katma Değer Vergisi Kanunu'nun 17/4-d maddesi gereği vergi hesaplanmayacağı, ancak iktisadi işletmeye dâhil olmasa da kiraya verilen gayrimenkul tek başına bir iktisadi işletme mahiyetinde ise bu kiralama işlemi gayrimenkul kiralaması değil işletme hakkının kiraya verilmesi (çay ocağı, otopark, spor tesisi, iskele, büfe vb. gibi) olarak değerlendirileceğinden anılan Kanun'un 1/3-f bendine göre vergi hesaplanacağı belirtilmiştir.

İdare tarafından işletme hakkı kiralaması niteliğinde olan bazı büfe, spor tesisi, otopark, kahvehane vb. bazı taşınmaz kiralamalarından katma değer vergisi hesaplanmamaktadır.

Kamu İdaresi cevabında 2025 yılı ve sonrası dönem için KDV alınmayan kiralama ihalesi bulunmadığını ifade etmiştir. Ancak geçmiş dönemlerde yapılan ve cari döneme de sirayet eden işletme hakkı kiralaması niteliğinde olan ve yukarıda bahsedilen yerlere ilişkin taşınmaz kira sözleşmelerinde katma değer vergisi hesaplanmadığı görülmüştür.

Yukarıda yer alan açıklamalar doğrultusunda gayrimenkul kiralaması olmayıp işletme hakkının kiralanması niteliğinde olan taşınmaz kiralaması işlemlerinden katma değer vergisi hesaplanmasının gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 34: Taşınmaz Kültür Varlıklarının Korunması Katkı Payının İlgili İdarelere Zamanında Aktarılmaması

Belediye tarafından emlak vergisi mükelleflerinden emlak vergisinin %10'u nispetinde ek tahakkuk yapılarak tahsil edilen taşınmaz kültür varlıklarının korunmasına ilişkin katkı payının, mevzuatında hüküm altına alınan sürelerde ilgili idareye ödenmediği tespit edilmiştir.

2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'nun "Taşınmaz kültür varlıklarının onarımına yardım sağlanması ve katkı payı" başlıklı 12'nci maddesinin 6'ncı fıkrasında;

"Belediyelerin ve il özel idarelerinin görev alanlarında kalan kültür varlıklarının korunması ve değerlendirilmesi amacıyla kullanılmak üzere 29/7/1970 tarihli ve 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununun 8 inci ve 18 inci maddeleri uyarınca mükellef hakkında tahakkuk eden emlak vergisinin % 10'u nispetinde Taşınmaz Kültür Varlıklarının Korunmasına Katkı Payı tahakkuk ettirilir ve ilgili belediyesince emlak vergisi ile birlikte tahsil edilir." hükmü yer almaktadır.

Mezkur Kanun'un 9'uncu ve 10'uncu fıkralarında ise; *"Yukarıdaki hükümlere göre, taşınmaz kültür varlıklarının korunmasına katkı payı olarak tahsil olunan miktarlar tahsil edildiği ayı takip eden ayın onuncu günü akşamına kadar il özel idarelerine bir bildirim ile beyan edilerek aynı süre içinde ödenir. Tahsil ettikleri katkı payını yukarıda belirtilen süre içinde il özel idarelerine yatırmayan belediyelerden, bu katkı payları 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre gecikme zammı tatbik edilerek tahsil edilir.*

Belediye başkanları, belediyelerin tahsil ettikleri paylardan il özel idarelerine ödemeleri gereken taşınmaz kültür varlıklarının korunmasına katkı paylarının, zamanında ve tam olarak ödenmesini sağlamakla yükümlüdür. Ödenmeyen paylar, ilgili il özel idaresinin talebi üzerine ilgili belediyenin İller Bankasından aldığı genel bütçe vergi gelirleri payından kesilerek talep eden özel idareye gönderilir." hükümleri yer almaktadır.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri değerlendirildiğinde, belediye tarafından 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu uyarınca mükellefler hakkında tahakkuk eden emlak vergisinin %10'u nispetinde tahakkuk ettirilen katkı payının, tahsil edildiğinde 362 Fonlar veya Diğer Kamu İdareleri Adına Yapılan Tahsilat Hesabına kaydedilerek takip eden ayın onuncu günü akşamına kadar ilgili idareye beyan edilmesi ve aynı süre içinde ödenmesi gerekmektedir.

Zamanında ve tam olarak ilgili idareye ödenmesinden Belediye Başkanının sorumlu olduğu katkı payı, 2863 sayılı Kanunda hükmedilen sürelerde ödenmemişse 6183 sayılı Kanuna göre tahsil edilebilmektedir.

Kamu İdaresi cevabında, bulguda belirtilen payın mali yetersizlik nedeniyle aktarılamadığını ifade etmiştir.

Yukarıda açıklanan gerekçelerle gecikme cezasına maruz kalınmaması adına söz konusu tutarların ödemesinin yasal sürelerde yapılması gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 35: Muafiyet Tesis Edilen Mükelleflerin Muafiyet İçin Gerekli Şartları Sağlaması Hususunda Etkin Bir Tespit ve Teyit Mekanizmasının Bulunmaması

Muafiyet tesis edilen mükelleflerin muafiyet için gerekli şartları sağlaması hususunda etkin bir tespit ve teyit mekanizmasının bulunmadığı tespit edilmiştir.

1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu'nun 8'inci maddesinde,

"...

Bakanlar Kurulu, kendisine bakmakla mükellef kimsesi olup onsekiz yaşını doldurmamış olanlar hariç olmak üzere hiçbir geliri olmadığını belgeleyenlerin, gelirleri münhasıran kanunla kurulan sosyal güvenlik kurumlarından aldıkları aylıktan ibaret bulunanların, gazilerin, engellilerin, şehitlerin dul ve yetimlerinin Türkiye sınırları içinde brüt 200 m²'yi geçmeyen tek meskeni olması (intifa hakkına sahip olunması hali dahil) halinde, bu meskenlerine ait vergi oranlarını sıfıra kadar indirmeye yetkilidir. Bu hüküm, yukarıda belirtilenlerin tek meskene hisse ile sahip olmaları halinde hisselerine ait kısım hakkında da uygulanır. Muayyen zamanda dinlenme amacıyla kullanılan meskenler hakkında bu hüküm uygulanmaz. Geliri olmadığını belgelemenin usul ve esaslarını belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir..." hükmü yer almaktadır.

İndirimli bina vergisinden ('0' oranlı vergi) yararlanacak kişi ve kişilerin sağlaması gereken şartlar yukarıda yer alan Kanun hükmüyle birlikte Emlak Vergisi Kanunu Genel Tebliğlerinde ayrıntılı olarak düzenlenmektedir. Buna göre, çeşitli tarihlerde yürürlüğe giren ve uygulamaya yönelik düzenlemeleri içeren Genel Tebliğler ile Bakanlar Kurulunca belirlenecek indirimli vergi oranından, Türkiye'de brüt yüz ölçümü 200 m2 'yi geçmeyen tek meskeni olan veya tek meskenin intifa hakkına sahip bulunan;

Kendisine bakmakla mükellef kimsesi olup 18 yaşını doldurmamış olanlar hariç olmak üzere hiçbir geliri olmadığını belgeleyenler, Hiçbir geliri olmadığını beyan eden mükelleflerin, indirimli vergi oranından yararlanabilmeleri için, hizmet karşılığı elde edilen ücret geliri, ticari, sınaî ve mesleki faaliyet geliri, tarımsal faaliyet geliri, menkul ve gayrimenkul geliri, faiz ve temettü geliri veya benzeri türde bir gelirinin olmaması,

Gelirleri münhasıran kanunla kurulan sosyal güvenlik kurumlarından aldıkları emekli, dul, yetim, ölüm ve malûliyet aylığından ibaret bulunanlar, Sosyal güvenlik kurumlarından emekli, dul, yetim, ölüm ve malûliyet aylığı alanların, bu aylıkları dışında başka gelirlerinin bulunmaması,

Gaziler, Bina Vergisi indiriminden yararlanabilmesi için herhangi bir faaliyet veya gelir şartı aranılmayacak, bunlar her hal ve takdirde bina vergisi indiriminden yararlanacağı,

Şehitlerin dul ve yetimleri, Bina Vergisi indiriminden yararlanabilmesi için herhangi bir faaliyet veya gelir şartı aranılmayacak, bunlar her hal ve takdirde bina vergisi indiriminden yararlanacağı,

Engelliler, İndirimli Bina Vergisi oranından yararlanabilmeleri için bu durumlarını tam teşekküllü Devlet hastanesinden alınmış olan sağlık kurulu raporu veya engelli kimlik kartı ile ilgili belediyelere belgelendirmeleri,

Şartlarını taşımaları ve gerekli belgeleri ibraz etmeleri halinde istifade edeceklerdir. Ayrıca, birden fazla meskeni olanlar veya birden fazla meskende hisseye sahip olanlar, muayyen zamanlarda dinlenme amacıyla kullanılan meskenler için söz konusu indirimli vergi oranının uygulanması mümkün değildir.

Bu kapsamda, muafiyet tanınan kişilerin beyanları doğrultusunda İdarece muafiyet işleminin uygulanması ve beyan dışında belge, bilgi talep edilmemesi 57 seri no'lu Emlak Vergisi Kanunu Genel Tebliğinin amir hükmüdür. Tebliğe göre, Emlâk Vergisi mükelleflerinden Emlâk Vergisi bildirimi dışında tapu sureti, kimlik fotokopisi, vergi kimlik numarasını gösteren belge, elektrik ve su abone belgesi, yapı kullanma izin belgesi, m2 cetveli veya başkaca bir belge talep edilmeyeceği, belediyelerce, Emlâk Vergisi işlemlerinde mükellefler tarafından bildirilen hususların teyidinin, mükelleflerden belge istenmeden ilgili kurum ve kuruluşlardan yapılması gerektiği, belediyelerce, mükelleflere ait kimlik bilgileri, İçişleri Bakanlığı Kimlik Paylaşım Sistemi üzerinden, tapu kayıtları ise Tapu ve Kadastro Bilgi Sisteminden alınabileceği, ayrıca mükelleflerin şehit, gazi, dul, yetim ve emekli olduklarına

ilişkin bilgilerin Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığından elektronik ortamda sağlanmasının mümkün olacağı ve belediyelerin, Emlâk Vergisi işlemlerinde başta imar birimleri olmak üzere Emlâk Vergisine konu taşınmazlara ilişkin öncelikle kendi kayıtlarında bulunan bilgi ve belgelerden faydalanacağı ve gerek duymaları halinde bildirimlerin kontrolü amacıyla bildirime konu taşınmazlarda yoklama ve tespit yapabileceği, belirtilmektedir.

Ele alınan düzenlemeyle İdarece, mükelleflerin kolay ve hızlı bir şekilde kanuni haktan yararlanması ve külfet doğuracak taleplerde bulunulmaması gerektiği ortaya konulmaktadır. Ancak muafiyet tanınan kişilerin beyan durumlarının doğruluğu ve şartların sağlanıp sağlanmadığı, ilgili servis ve personelce tespit ve tetkik edilmeli ve belirli aralıklarla şartları taşıyıp taşımadıkları kontrol edilmelidir, etkin bir sorgulama mekanizmasının kurulması gerekmektedir. Bu doğrultuda;

- İndirimli vergiden yararlanmak isteyen veya mevcut haktan yararlanan kişilerin beyanları üzerinden hareketle, aktif sigortalı olarak çalışıp çalışılmadığı, emekli aylığı dışında herhangi bir gelir, ücret ya da kazanç elde edilip edilmediği araştırılmalıdır. Sosyal Güvenlik Kurumu ile yapılacak protokolle veri tabanı üzerinden aktif çalışma, işe girişi veya çıkış, emekli aylığı dışında gelir veya ücretin olup olmadığının elektronik ortamda sorgulaması ya da belirli dönemlerde bilgi alınarak güncel durumların takip edilmesi gerekmektedir.
- Vergi daireleri üzerinden Maliye Bakanlığı veya Gelir İdaresi Başkanlığı ile yapılacak protokolle ya da belirli dönemlerde yapılacak kontrollerle ticari, sınaî ve meslek kazanç kapsamında mükellefiyet tesisi sorgulanmalı ve araştırılmalıdır.

Yapılan ayrıntılı açıklamalara binaen, indirimli Bina Vergisi uygulanacak mükelleflerin gerekli şartları sağlamaları noktasında etkin bir takip, tetkik ve araştırma mekanizmasının kurulması; Emlak Vergisi gelir kaybının önlenmesine ve indirimli vergi oranından yararlanma şartlarını taşımadığı halde, gerçek dışı taahhütte bulunmak suretiyle indirimli vergi oranından yararlanan mükellefler ile durumunda meydana gelen değişikliği bildirmeyen mükelleflerden alınması gereken verginin, cezalı ve gecikme faizi ile birlikte alınmasına imkân sağlayacaktır.

Kamu İdaresi cevabında özetle, Web Tapu ve Kimlik Paylaşım sistemi üzerinden sorgulamaların yapıldığını ifade etmiştir. Ancak İdarenin muafiyet için gerekli şartlardan biri daha olan mükellefin aktif olarak çalışıp çalışmadığı, aktif sigortalılık gibi durumları için herhangi bir denetim, kontrol mekanizmasının bulunmadığı görülmektedir.

Sonuç itibarıyla, Emlak Vergisi uygulamalarının mevzuata uygun şekilde yürütülmesi gerekmektedir.

BULGU 36: Sahipsiz Sokak Hayvanlarının Yeterli Düzeyde Toplanmaması

İdare bünyesinde yapılan incelemelerde, 5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanunu kapsamında toplatılması zorunlu olan başıboş sokak köpeklerinin toplatılması konusunda yeterli ilerleme kaydedilmediği, şehir merkezinde bir kısmı sürü halinde olmak üzere çok sayıda başıboş sokak köpeklerinin bulunduğu tespit edilmiştir.

5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanunun 6'ncı maddesinin 4'üncü ve 5'inci fıkrası;

"Madde 6-

(...)

Sahipsiz veya güçten düşmüş hayvanların en hızlı şekilde yerel yönetimlerce kurulan veya izin verilen hayvan bakımevlerine götürülmesi zorunludur. Bu hayvanların öncelikle söz konusu merkezlerde oluşturulacak müşahede yerlerinde tutulması sağlanır. Bakımevlerine alınan hayvanlar Bakanlık veri sistemine kaydedilir ve rehabilite edilen köpekler, sahiplendirilinceye kadar hayvan bakımevlerinde barındırılır.

Sahipsiz veya güçten düşmüş hayvanların toplatılması ve hayvan bakımevlerinin çalışma usul ve esasları ile burada çalışan personelin niteliğine ilişkin hususlar ilgili kurum ve kuruluşların görüşleri alınarak Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirlenir. Hayvan bakımevleri ve hastanelerin kurulması amacıyla Hazineye ait araziler öncelikle tahsis edilir. Amacı dışında kullanıldığı tespit edilen arazilerin tahsisi iptal edilir."

Hükmü yer almaktadır.

Aynı kanunun 7527 sayılı kanun ile değişik "Yerel yönetimlerin sorumluluğu" başlıklı Ek 1'inci maddesinde ise;

"Ek Madde 1 – (Ek:9/7/2021-7332/13 md.) Büyükşehir belediyeleri, il belediyeleri ve nüfusu yirmi beş bini aşan (...) belediyeler, sahipsiz veya güçten düşmüş ya da tehlike arz eden hayvanların korunması ve sahiplendirilinceye kadar bakımının yapılması ile rehabilitasyonunun sağlanması amacıyla hayvan bakımevleri kurar.

Birinci fıkrada belirtilen hayvanlar, ilgili belediyeler tarafından hayvan bakımevine götürülür. Hayvan bakımevi kurma zorunluluğu olmayan belediyeler ile il özel idareleri ise

sorumluluk alanındaki bu hayvanları en yakın hayvan bakımevine götürür. (Değişik üçüncü ve dördüncü cümle: 30/7/2024-7527/13 md.) Bakımevlerine alınan hayvanlar Bakanlık veri sistemine kaydedilir. Rehabilite edilen köpekler, sahiplendirilinceye kadar hayvan bakımevlerinde barındırılır.

(Değişik: 30/7/2024-7527/13 md.) Büyükşehir belediyeleri, il belediyeleri ve nüfusu yirmi beş bini aşan belediyeler bakımından, geçici 4 üncü maddenin ikinci fıkrasında belirtilen kaynağı ayırmayan belediye başkanı ve meclis üyeleri ile ayrılan kaynağı hayvan bakımevi kurmak,sahipsiz hayvanları toplamak, rehabilite etmek veya sahiplendirilinceye kadar bakmak için sarf etmeyen ya da bu kaynağı başka amaçlar için sarf eden belediye başkanı ve belediye yetkililerine altı aydan iki yıla kadar hapis cezası verilir."

Hükmü yer almaktadır.

Bu hükümlere göre Büyükşehir Belediyeleri, İl Belediyeleri ve nüfusu 25.000'i aşan belediyeler sorumlulukları altındaki mülki idare sınırları içerisindeki sahipsiz başıboş sokak köpekleri başta olmak üzere insan ve toplum sağlığını tehdit eden sahipsiz hayvanları toplamak ve bunları sahiplendirinceye kadar kurmuş oldukları hayvan bakım evlerinde bakmakla yükümlüdürler.

Bu kapsamda, 5199 sayılı Kanun'un Geçici Ek 4'üncü maddesine göre, Büyükşehir Belediyeleri, İl Belediyeleri ve nüfusu 25.000'i aşan belediyelerin hayvan bakımevleri kurmak, rehabilitasyon işlemlerini gerçekleştirmek ve sahipsiz hayvanlara sahiplendirilinceye kadar bakmak için en son kesinleşmiş olan bütçe gelirlerinin binde beşi kadar kaynak ayırmaları ve ayrılan bu kaynağı sadece hayvan bakımevi kurmak, sahipsiz hayvanları toplamak, rehabilite etmek veya sahiplendirilinceye kadar bakmak için kullanmaları kanunen zorunludur.

Kanunun Geçici 4'üncü maddesinde belirtilen kaynağı ayırmayan veya ayırmış oldukları bu kaynağı başka amaçlar için kullanarak 5199 sayılı kanunda belirtilen mecburiyetleri yerine getirmeyen belediye başkanı ve belediye yetkililerine 6 aydan 2 yıla kadar hapis cezası verileceği Ek 1'inci maddenin son fıkrasında hükme bağlanmıştır.

Yapılan incelemede, her ne kadar İdare tarafından sahipsiz sokak hayvanlarının toplanması için 320 hayvan kapasiteli barınak yapıldığı ve kapasitesinin dolu olduğu, başıboş sokak köpeklerinin toplanması konusunda yeterli aksiyon alınmadığı, sokaklarda bir kısmı sürü halinde olmak üzere birçok başıboş köpeğin dolaştığı görülmüştür.

Kamu İdaresi cevabında bulguya katıldığını belirtmiş ve söz konusu hususun yerine getirilmesi için işlemlere başlandığını ifade etmiştir.

Bu nedenle, insan ve toplum sağlığını korumak, belediyenin karşı karşıya gelebileceği tazminat davaları gibi ekonomik yüklerden korunmak ve hukuk devleti olmanın gereği olarak mevcut kanuni düzenlemelerin emredici hükümlerine uygun olarak hareket ederek başıboş sokak hayvanlarının toplanması konusunda çalışmaların artırılması gerekmektedir.

BULGU 37: Eğlence Vergisi Mükellefi Olan İş Yerlerinden Tahakkuk ve Tahsilat İşlemlerinin Yapılmaması

Belediye sınırları içerisinde yer alıp eğlence hizmeti sunan işletmeler için Eğlence Vergisi mükellefiyetlerinin eksik olduğu, bu suretle Belediyenin gelir kaybına uğradığı tespit edilmiştir.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu ile belediye ve mücavir alan sınırları içindeki eğlence faaliyetleri eğlence vergisinin konusuna alınmıştır. Kanun'un 17 ve 21'inci maddelerinde belirtilen ve belediye sınırları ile mücavir alanlar içinde yer alan eğlence işletmelerinin faaliyetlerinin eğlence vergisine tabi olduğu hüküm altına alınmıştır. Kanun'un 21'nci maddesinde ise eğlence vergisinin konusuna giren faaliyetler sayılmış, maddenin I/5 no.lu ayrımında, sirkler, lunaparklar, çalgılı bahçeler ve benzerlerinden %20 oranında eğlence vergisi alınacağı belirtilmiştir. Ayrıca Kanun'un 20/3'üncü maddesinde, biletle girilmesi zorunlu olmayan bar, pavyon, gazino, gece kulübü, taverna, diskotek, kabare, dansing, bilardo ve masa futbolu salonları gibi eğlence yerlerinde işin mahiyetine göre çalışılan her gün için, Belediye Meclislerince takdir edilecek miktarda eğlence vergisi ödeneceği hükme bağlanmıştır.

Danıştay 9'uncu Dairesinin 07.11.2007 tarih ve E: 2005/5313, K:2007/3726 sayılı kararında özetle, "play station salonları biletle girilmesi zorunlu eğlence yerlerinden olmadığından, söz konusu salonlardan belediye meclisince belirlenen tarifeye istinaden eğlence vergisi alınmasında hukuka aykırılık bulunmadığı..." denilmektedir.

Kamu İdaresi cevabında bulguya katıldığını belirtmiş ve söz konusu hususun yerine getirilmesi için işlemlere başlandığını ifade etmiştir. Buna karşın, tespitlere ilişkin düzeltme işlemlerinin henüz tamamlanmadığı görülmüştür.

İzmir Seferihisar Belediyesi mücavir sınırları içerisinde yer alan ve yukarıdaki mahiyette faaliyet gösteren işyerlerine ilişkin vergi dairesinden alınan veriler ile Belediyenin eğlence vergisi mükellefleri ve canlı müzik izni belgelerinin karşılaştırılması neticesinde ilgili

verginin mükellefiyet sayısı bakımından eksik olarak tahakkuk ettirildiği görülmüştür. İdare tarafından söz konusu iş yerlerinden eğlence vergisi alınmamasının mevzuata aykırılık teşkil ettiği ve idare gelirlerini olumsuz etkilediği değerlendirilmektedir.

BULGU 38: Kamu İdaresinden Ruhsat Alma Zorunluluğu Bulunmayan İşyerlerine Çevre Temizlik Vergisi Tahakkukunun Yapılmaması ile Emlak Vergisi Tahakkukunun Eksik Yapılması

Kamu İdaresinin mülki sınırları içerisinde yer alan ve İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun hükümlerinden muaf tutulan avukatlık büroları, serbest muhasebeci mali müşavirlik büroları, muayenehane gibi yerlerden emlak vergisi beyannamelerini mesken olarak verenlere iş yeri çevre temizlik vergisinin tahakkuk ettirilmediği ve emlak vergisinin tahakkukunun mesken üzerinden eksik yapıldığı anlaşılmıştır.

A. Kamu İdaresinden Ruhsat Alma Zorunluluğu Bulunmayan İşyerlerine Çevre Temizlik Vergisi Tahakkukunun Yapılmaması

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun Çevre Temizlik Vergisini düzenlediği mükerrer 44'üncü maddesinde;

"Belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde bulunan ve belediyelerin çevre temizlik hizmetlerinden yararlanan konut, iş yeri ve diğer şekillerde kullanılan binalar çevre temizlik vergisine tabidir.

...

Verginin mükellefi, binaları kullananlardır. Mükellefiyet binanın kullanımı ile başlar.

İş yeri ve diğer şekillerde kullanılan binalara ait çevre temizlik vergisi, belediyelerce binaların tarifedeki derecelere intibak ettirilmesi üzerine her yılın Ocak ayında yıllık tutarı itibarıyla tahakkuk etmiş sayılır. Tahakkuk eden vergi, bir defaya mahsus olmak üzere, belediyelerin ilan mahallerinde bir ay süreyle topluca ilan edilir. İş yeri ve diğer şekilde kullanılan binalarla ilgili olarak tahakkuk eden bu vergi, her yıl, emlak vergisinin taksit sürelerinde ödenir.

..." denilerek iş yeri ve diğer şekilde kullanılan binalara ait çevre ve temizlik vergisinin ilçe belediyelerince emlak vergisinin taksit sürelerinde tahsil edileceği belirtilmiştir.

İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun'un 2'nci maddesine göre bu Kanun hükümlerinden muaf tutulan iş yerleri sayılmıştır.

Yapılan düzenlemeler ile avukatlık büroları, serbest muhasebeci ve mali müşavirlik hizmeti veren işyerleri, tabipler, mimar ve mühendisler gibi bazı meslek grupları işyeri açma ve çalışma ruhsatı almaktan muaf tutulmuştur. İlgili kanunlarında da bu yerlerin işyeri açmak için faaliyet sahalarına göre bakanlıklar ve kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarından faaliyetleri ile ilgili izin alacakları ve bu izin belgelerinin de işyeri açma ve çalışma ruhsatı niteliğinde olacağı belirtilmiştir.

İş yerleri için Çevre ve Temizlik Vergisi mükellefiyetleri Belediyeye İş Yeri Açma ve Çalışma Ruhsatı almak için başvuruda bulunduklarında oluşturulmaktadır. Yukarıda bahsi geçen ve İş Yeri Açma ve Çalışma Ruhsatından muaf olan iş yerleri için ise Çevre ve Temizlik Vergisi mükellefiyeti kendilerinin başvurduğu durumlar haricinde oluşturulamamaktadır.

Kamu İdaresi cevabında bulguya katıldığını belirtmiş ve söz konusu hususun yerine getirilmesi için işlemlere başlandığını ifade etmiştir. Buna karşın, tespitlere ilişkin düzeltme işlemlerinin henüz tamamlanmadığı görülmüştür.

Söz konusu durumun önüne geçebilmek adına mükellefiyet tespiti amacı ile gerekli çalışmaların yapılarak işyeri Çevre Temizlik Vergisi tarh ve tahakkuklarının mevzuata uygun olarak gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

B. Kamu İdaresinden Ruhsat Alma Zorunluluğu Bulunmayan İşyerlerine Emlak Vergisi Tahakkukunun Mesken Üzerinden Yapılması

1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu'nun "Mükellef" başlıklı 3'üncü maddesinde;

"Bina Vergisini, binanın maliki, varsa intifa hakkı sahibi, her ikisi de yoksa binaya malik gibi tasarruf edenler öder."

denilmekte olup, aynı Kanun'un "Nispet" başlıklı 8'inci maddesinde;

"Bina vergisinin oranı meskenlerde binde bir, diğer binalarda ise binde ikidir. Bu oranlar, 5216 sayılı Kanunun uygulandığı büyük şehir belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde % 100 artırımlı uygulanır. ..."

hükmüne yer verilmiştir. 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu'nun "Vergi değerini tadil eden sebepler" başlıklı 33'üncü maddesinde;

"Vergi değerini tadil eden sebepler aşağıda gösterilmiştir:

...

3. Bir binanın kullanış tarzının tamamen değiştirilmesi veya bir binanın ikamete mahsus mahallerinden bir kısmının dükkan, mağaza, depo gibi ticaret ve sanat icrasına mahsus mahaller haline kalbedilmesi, (Bu hükmün uygulanmasında bir apartmanın her dairesi bir bina sayılır ve tadil sebebi, yalnız kullanış tarzı tamamen veya kısmen değiştirilen daire için geçerli olur.)

..." denilerek bir binanın ikamete özgü bölümlerinden bir kısmının işyeri olarak kullanılması durumunda vergi değerinde değişiklik yapılması gerektiği belirtilmiştir.

Emlak Vergisi, mükelleflerin beyannameleri esas alınarak tahakkuk ve tahsil edilmektedir. 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu'nun "Bildirim verme süresi" başlıklı 23'üncü maddesine göre aynı Kanun'un 33'üncü maddesinde sayılan hususlar nedeniyle vergi değerinde değişiklik yapılmasının gerekmesi halinde emlak vergisi bildirimi verilmesinin zorunlu olduğu belirtilmiştir.

İş yerleri için Emlak Vergisi mükellefiyeti Belediyeye İş Yeri Açma ve Çalışma Ruhsatı almak için başvuruda bulunduklarında otomatik olarak oluşturulmaktadır. Yukarıda bahsi geçen ve İş Yeri Açma ve Çalışma Ruhsatından muaf olan iş yerlerinin mükellefiyetleri ise vermiş oldukları emlak vergisi beyannamesinde belirtmiş oldukları bina kullanım şekli üzerinden oluşturulmaktadır.

Kamu İdaresi sınırları içerisinde yer alan avukatlık büroları, serbest muhasebeci ve mali müşavirlik hizmeti veren işyerleri, tabipler, mimar ve mühendisler gibi bazı meslek gruplarının iş yeri olarak kullandıkları binaların emlak vergisinin mesken üzerinden tahakkuk ve tahsil edildiği anlaşılmıştır.

Kamu İdaresi cevabında bulguya katıldığını belirtmiş ve söz konusu hususun yerine getirilmesi için işlemlere başlandığını ifade etmiştir. Buna karşın, tespitlere ilişkin düzeltme işlemlerinin henüz tamamlanmadığı görülmüştür.

Söz konusu durumun önüne geçebilmek adına gerekli çalışmaların yapılarak emlak vergisi tarh ve tahakkuklarının mevzuata uygun olarak yapılmasının sağlanması gerekmektedir.

BULGU 39: Kalkınma Ajansına Aktarılacak Payların Aktarımlarının Zamanında Yapılmaması

İdare tarafından kalkınma ajansına aktarılacak payların aktarımlarının zamanında yapılmadığı görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 34'üncü maddesinde; kamu idarelerinin nakit mevcudunun tüm ödemeleri karşılayamaması halinde giderlerin, muhasebe kayıtlarına alınma sırasına göre ödeneceği, ancak, sırasıyla kanunları gereğince diğer kamu idarelerine ödenmesi gereken vergi, resim, harç, prim, fon kesintisi, pay ve benzeri tutarlara, tarifeye bağlı ödemelere, ilama bağlı borçlara, ödenmemesi halinde gecikme cezası veya faiz gibi ek yük getirecek borçlara ve ödenmesi talep edilen emanet hesaplarındaki tutarlara öncelik verileceği hüküm altına alınmıştır.

5449 sayılı Kalkınma Ajanslarının Hizmetlerine İlişkin Kanun'un "Gelirler ve yönetilecek fonlar" başlıklı 19'uncu maddesinin üçüncü fıkrasına göre, kalkınma ajansı pay tutarının; belediyeler tarafından haziran ayının sonuna kadar ajans hesabına aktarılması gerekmektedir.

Yapılan incelemede, 31.12.2025 tarihi itibarı ile; İdarenin kalkınma ajansına göndermesi gereken 4.254.411,83 TL borcu bulunmaktadır.

Kamu İdaresi cevabında, bulguda belirtilen payın mali yetersizlik nedeniyle aktarılamadığını ifade etmiştir

Sonuç olarak, kalkınma ajansı paylarının mevzuatında belirtilen şekilde düzenli olarak aktarımının yapılarak, idarenin bütçesinden gecikme faizi gibi asıl alacağa bağlı feri alacakların doğmasının engellenmesi gerekmektedir.

BULGU 40: Sayıştaya Verilmesi Gereken Bazı Kayıt, Defter ve Belgelerin Zamanında Gönderilmemesi

"Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştay'a Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar" a göre Sayıştaya belirlenen sürelerde verilmesi gereken bazı kayıt, defter ve belgelerin zamanında gönderilmediği görülmüştür.

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın "Verilecek defter, mali tablo, belge ve bilgilerin çeşitleri" başlıklı 5'inci ve "Defter, mali tablo, belge ve bilgilerin verilme yeri ve

süresi" başlıklı 6'ncı maddelerinde defter, tablo ve belgelerin hangi sürelerde Sayıştaya gönderilmesi gerektiği ayrıntılı olarak belirlenmiş olup 2'nci maddesinde ise Sayıştay denetimine tabi olan kamu idarelerinin bu Usul ve Esasların kapsamında olduğu hüküm altına alınmıştır.

Buna göre bu Usul ve Esasların kapsamında olan belediyeler;

Hesap dönemi başında; muhasebe birimlerini, muhasebe yetkililerinin adlarını, soyadlarını, unvanlarını ve elektronik posta adreslerini gösterir bilgi formu ve kamu idaresi veya muhasebe birimleri adına açılmış bulunan banka hesap numaralarını gösterir bilgi formunu ocak ayı sonuna kadar,

Aylık olarak; birleştirilmiş veriler defterinin, takip eden ayın sonuna kadar,

Hesap dönemi sonunda; birleştirilmiş veriler defteri ile geçici ve kesin mizanın, takip eden yılın ocak ayı sonuna kadar (birleştirilmiş veriler defterinde dönem sonunda Sayıştaya verilmesinden sonra herhangi bir kayıt yapıldığı takdirde, en geç Şubat ayı sonuna kadar),

İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli veya envanter defterinin Ocak ayı sonuna kadar,

Yine hesap dönemi sonunda mali tabloların (bilanço, faaliyet sonuçları tablosu, öz kaynak değişim tablosu, bütçelenen ve gerçekleşen tutarların karşılaştırma tablosu) takip eden yılın Şubat ayı sonuna kadar aynı Usul ve Esaslar'ın 7'nci maddesinde belirtilen usullere göre Sayıştaya göndermek durumundadırlar.

Ancak İdare tarafından, cari yılda aylık olarak takip eden ayın sonuna kadar gönderilmesi gereken birleştirilmiş veriler defterinin yıl boyunca gecikmeli olarak gönderildiği, dönem başında Ocak ayı sonuna kadar gönderilmesi gereken banka hesapları bilgi formu ile muhasebe birimi bilgi formunu 16.07.2025 tarihinde, hesap dönemi sonunda 2025 yılına ilişkin olarak 2026 Ocak ayı sonuna kadar gönderilmesi gereken geçici ve kesin mizanın 26.02.2026 tarihinde gönderildiği, bilançonun ise 05.03.2026 tarihinde gönderildiği tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, bulguda belirtilen hususun düzeltileceğini ifade etmiştir.

Sonuç olarak, yukarıda belirtilen Usul ve Esaslar'ın 7'nci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca hesapların Sayıştay Başkanlığına verilmesi sorumluluğu, üst yönetici veya yetkilendirdiği harcama yetkilisi ile muhasebe yetkilisinde olup bu sorumluluğun gereği olarak,

Sayıştaya verilmesi gereken defter, tablo ve belgelerin belirtilen usul ve sürelerde gönderilmesi gerekmektedir.

BULGU 41: Yeniden Değerleme Oranında Artırılması Gereken Bazı Vergi ve Harçların Güncellenmemesi

Belediye Gelirleri Kanunu uyarınca toplanan bazı vergi ve harç kalemlerinde yıllar itibarı ile yapılması gereken artışların yapılmadığı tespit edilmiştir.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun 96'ncı maddesinde; Kanunun 15'inci maddesindeki İlan ve Reklam Vergisi, 21'inci maddesindeki Eğlence Vergisi, 56'ncı maddesindeki İşgal Harcı, 60'ıncı maddesindeki Tatil Günlerinde Çalışma Ruhsatı Harcı ile 84'üncü maddesindeki Çeşitli Harçların tarifesinin nasıl belirleneceği açıklanmıştır. Buna göre söz konusu vergi ve harçlar Kanunda belirtilen en alt ve en üst sınırları aşmamak şartıyla mahallin çeşitli semtleri arasındaki sosyal ve ekonomik farklılıklar göz önünde tutularak ilgili belediye meclislerinin önerisi üzerine Cumhurbaşkanınca tespit edilecek ve tespit edilen bu tutarlar, her takvim yılı başından geçerli olmak üzere bir önceki yıla ilişkin olarak Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre belirlenen yeniden değerleme oranında artırılacak ancak bu miktar ve tutarlar ilgili tarifeler için belirlenen en çok tutarı aşamayacaktır.

Kanun'un Geçici 7'nci maddesinde ise 2013 yılında uygulanmak üzere belediye meclislerince belirlenmiş olan maktu vergi ve harç tarifelerinin Cumhurbaşkanınca tespit edilecek karar yürürlüğe girinceye kadar uygulanmaya devam edileceği belirtilmiştir.

Ayrıca Hazine ve Maliye Bakanlığınca çıkarılan ve 11.07.2014 tarih ve 29057 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 45 Seri No.lu Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliği'nin "Belediyelerce Yapılacak İşlemler" başlıklı bölümünün 6'ncı paragrafında, 2013 yılında belirlenen tarifenin yeniden güncelleme oranı kadar her yıl arttırılacağı ancak Kanunda belirtilen üst sınırı aşamayacağı da açıkça belirtilmiştir.

Mezkûr mevzuat hükümleri bir arada değerlendirildiğinde;

- Maktu vergi ve harç tarifelerini tespit etmeye yetkili kurumun Cumhurbaşkanlığı olduğu,
- Cumhurbaşkanlığının bu yetkisini kullanıncaya kadarki süre için, belediye meclislerince 2013 yılında belirlenen tarifelerin uygulanmaya devam edeceği,

- Cumhurbaşkanlığı tarafından belirlenen tarifelere her yıl bir önceki yıl için tespit edilen yeniden değerleme oranının uygulanacağı,
- Cumhurbaşkanlığı tarafından belirlenecek tarifeye kadar geçerli olacak belediye tarifelerinin de aynı usul ve esaslara göre yürütüleceği açıkça anlaşılmaktadır.

Seferihisar Belediyesinin 2025 Yılı hesap ve işlemlerinin denetimleri sırasında maktu vergi ve harçlara ilişkin tarifelerin, Kanunda belirtilen üst sınırı aşmayacak şekilde yeniden değerleme oranları kadar her yıl artırılması gerekirken artırılmadığı, vergilere ve harçlara ilişkin tarifelerin 2013 yılında belirlenen tutarlar üzerinden uygulandığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında özetle, daha önceki Sayıştay Raporu sonrası gelir tarifelerini onaylanmak üzere İzmir Büyükşehir Belediyesine gönderildiğini ancak Büyükşehir Meclis kararı ile kısmen değiştirilerek kabul edildiğini, söz konusu hususun İdareden kaynaklanmadığını ifade etmiştir.

Tarifelerin güncellenmemesinin bahsi geçen mevzuata uygun olmadığı, Belediyenin 2013 yılından itibaren kümülatif olarak yeniden değerleme oranında artırılması gereken maktu vergi ve harç kalemlerinden gelir kaybına uğramakta olduğu değerlendirilmektedir.

BULGU 42: Kamulaştırılan Yerlerle İlgili Emlak Vergisinin Tapu Müdürlüğü Nezdinde Takibinin Yapılmaması

Kurumun taşınmaz gelirlerinin incelenmesi sonucu, belediye sınırları içerisinde yapılmış olan kamulaştırma işlemlerinin İzmir Tapu Müdürlüğü tarafından belediyeye bildirilmesi konusunda gerekli takibin yapılmadığı tespit edilmiştir.

2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu ve 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu, belediyeler tarafından tahsil edilen ve önemli bir gelir kalemi olan emlak vergisini güvence altına almak amacıyla Tapu İdaresine kamulaştırma işlemleri, devir gibi mülkiyet değişimlerini ilgili belediyeye bildirme zorunluluğu getirmiştir. Bu zorunluluk bir vergi güvenlik önlemi olarak getirilmiştir. Zira emlak vergisi beyana dayalı bir vergidir.

2942 sayılı Kanun'un "Kamulaştırma bedelinin mahkemece tespiti ve taşınmaz malın idare adına tescili" başlıklı 10'uncu maddesinde;

"..Bu tescil ve terkin işlemi sırasında mal sahiplerinin bu taşınmaz mal nedeniyle vergi ilişkisi aranmaz. Ancak, tapu dairesi durumu ilgili vergi dairesine bildirir. ", "Vergilendirme" başlıklı 39'uncu maddesinde; "Kamulaştırılan taşınmazın kamulaştırıldığı yıla ait emlak

vergisi tarhına esas olan vergi değeri, kesinleşen kamulaştırma bedelinden az olduğu takdirde, kamulaştırma bedeli ile vergi değeri arasındaki fark üzerinden, cezalı emlak vergisi tarh olunur." hükümleri yer almaktadır.

1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu'nun "Bildirim verme ve süresi" başlıklı 23'üncü maddesinde; *"Bu Kanunun 33 üncü maddesinde (8 numaralı fıkra hariç) yazılı vergi değerini tadil eden nedenlerin bulunması halinde (geçici ve daimi muafiyetten faydalanılması hali dahil) emlâk vergisi bildirimi verilmesi zorunludur. Emlâkin bulunduğu yerdeki ilgili belediyeye verilir."*

Denilmekte,

Aynı Kanun'un "Vergi değerini tadil eden sebepler" başlıklı 33'üncü maddesinde;

"...

6. Bir bina veya arazinin takvim veya ifraz edilmesi veya mükellefinin değişmesi (Araziden bir kısmının istimlak edilmesi de ifraz hükmündedir.)"

"Ödeme süresi" başlıklı 30'uncu maddesinde; *"Devir ve ferağı yapılan bina ve arazinin, devir ve ferağın yapıldığı yıl ile geçmiş yıllara ait ödenmemiş Emlak Vergisinin ödenmesinden devreden ve devralan müteselsilen sorumlu tutulurlar. Devralanın mükellefe rücu hakkı saklıdır. Tapu daireleri devir ve ferağ işlemini, işlemin yapıldığı ayı takip eden ayın 15'inci günü akşamına kadar ilgili belediyelere bildirir."*

Hükümleri yer almaktadır.

6083 sayılı Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'un "Döner sermaye" başlıklı 8'inci maddesinde;

(6) Genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri, köy tüzel kişileri ve kalkınma ajanslarının kanunlarla ve Cumhurbaşkanlığı kararnameleriyle sayılan görevleriyle ilgili yapılacak tapu işlemlerinden ve münhasıran elektronik ortamdaki verilere ilişkin olmak üzere veri paylaşımından döner sermaye ücreti tahsil edilmez. (...) Veri paylaşımına ilişkin protokol veya sözleşmelerde, döner sermaye hizmet bedellerinin ödenmesine ilişkin usul ve esaslar düzenlenebilir." denilmektedir.

Gayrimenkul mülkiyetinin kamu tüzel kişiliği adına tescil edildiği kamulaştırma işlemlerinin mevzuat gereği ilgili belediyeye bildirilmemiş olması sonucu;

- Kamulaştırılarak kamu tüzel kişiliği adına tescil edilmiş olan gayrimenkule ilişkin daha önceden beyanname verilmediği, emlak vergisi ödenmediği ve bildirim yapılmamış olduğundan bu hatanın düzeltilmeden devam edeceği,
- Kamulaştırılarak kamu tüzel kişiliği adına tescil edilmiş olan gayrimenkule ilişkin daha önceden gelen emlak vergisi borçlarının bulunduğu ve bildirim yapılmamış olduğundan bu hatanın düzeltilmeden devam edeceği,
- Kamulaştırılarak kamu tüzel kişiliği adına tescil edilmiş olan gayrimenkule ilişkin Kamulaştırma Kanunu'ndan kaynaklanan ek emlak vergisinin beyan edilmediği ve bildirim yapılmamış olduğundan bu hatanın düzeltilmeden devam edeceği,
- Bildirim yapılmamış olması nedeniyle beyanname verilmiş olan gayrimenkullerde kamu adına tescil tarihinden sonra tahakkuk yapılmaması gerekirken, eski malik adına tahakkuk yapılmaya devam edeceği,
- Bildirim yapılmamış olduğundan bu hatalar sonucu ortaya çıkan emlak vergisinden kamulaştırmayı yapmış olan kamu kurumunun müteselsil sorumluluğunun devam edeceği,

gibi riskler bulunmaktadır.

Kamu İdaresi cevabında tapu sisteminden 1 Nolu Bilgi Formu ile ilçedeki tüm tapu devir işlemleri ve taraflarının takip edildiğini ifade etmiştir. Ancak İdare tarafından konuya ilişkin kanıtlayıcı belge veya alınan bu form sonucu hangi konuda düzeltme yapıldığı konusunda bilgi verilmemiştir.

Tapu İdaresinin özellikle Kamulaştırma Kanunu ve Emlak Vergisi Kanunu kapsamındaki işlemler konusunda ilgili belediyeleri bilgilendirmesi; 6083 sayılı Kanun çerçevesinde veri paylaşımı sağlaması; bu bilgilendirme ve paylaşımın Takbis sistemi kapsamında gerekli teknolojik altyapı kullanılarak sistemli ve zamanlı olması; belediye tarafından da bilgilendirme ve paylaşım takibinin yapılarak emlak vergisi tahsilât gelirlerinin ve dolayısıyla mali tablolarının doğruluğunun sağlanması gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 43: İdarece Alınması Gereken Otopark Bedelinin Büyükşehir Belediyesince Tahsil Edilmesi

Kamu İdaresi tarafından otopark ihtiyacını kendi parsellerinde karşılayamayan yapılardan tahsil edilmesi gereken otopark bedellerinin Büyükşehir Belediyesince tahsil edildiği görülmüştür.

5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu'nun "Büyükşehir ve ilçe belediyelerinin görev ve sorumlulukları" başlıklı 7'nci maddesinin birinci fıkrasının (l) bendinde kapalı ve açık otoparklar yapma, yaptırma, işletme, işlettirme veya ruhsat verme görevlerinin büyükşehir belediyelerine ait olduğu belirtilmiştir.

Ancak 7261 sayılı Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 29'uncu maddesiyle eklenen ve 30.12.2020 tarihi itibariyle yürürlüğe giren 5216 sayılı Kanun'un 7'nci maddesinin ikinci fıkrasının (d) bendine eklenen değişiklik ile bölge otoparkı yapma, yaptırma, işletme, işlettirme veya ruhsat verme görevlerinin ilçe belediyelerince yerine getirileceği hüküm altına alınmıştır. Eklenen madde ile büyükşehir belediyeleri için sayılan görevlere ek olarak bölge otoparkına ilişkin görev ve sorumluluklar ilçe belediyelerine verilmiştir.

Otoparklar için yürütülecek görevlerin ilçe belediyelerine de verilmesi ile birlikte 5216 sayılı Kanun'un "Belediyeler arası hizmet ilişkileri ve koordinasyon" başlıklı 27'nci maddesinin son fıkrasında yer alan imar mevzuatı uyarınca belediyelerin otoparkla ilgili olarak elde ettikleri gelirleri tahsil tarihinden itibaren kırk beş gün içinde büyükşehir belediyesine aktaracağı ve büyükşehir belediyelerinin bu gelirleri tasdikli plan ve beş yıllık imar programına göre hazırlanan kamulaştırma projesi karşılığında otopark tesisi için gerekli arsa alımları ile bölge ve genel otoparkların inşasında kullanacağına dair hükümde de değişikliğe gidilmiştir.

Anılan hükümde 7261 sayılı Kanun'un 31'inci maddesi ile yapılan değişiklikle otopark ile ilgili elde edilen gelirlerin ilçe belediyelerince büyükşehir belediyesine kırk beş gün içinde aktarılacağına ilişkin hüküm madde metninden çıkartılmış, imar mevzuatı uyarınca belediyelerin otoparkla ilgili olarak elde ettikleri gelirlerin beş yıllık imar programına göre hazırlanan kamulaştırma projesi karşılığında bölge otoparkı için gerekli arsa alımları ve otoparkın inşasında kullanılacağı ve bu gelirlerin başka amaçlarla kullanılamayacağı düzenlenmiştir.

Otopark Yönetmeliği'nin "Genel esaslar" başlıklı 4'üncü maddesinde otopark ihtiyacının bina içinde veya parselinde karşılanmasının zorunlu olduğu, otopark ihtiyacı parselinde karşılanamayan yapılar için ilgili idarelerce bedel alınmak suretiyle bölge otoparkında yer tahsis edileceği; "Otopark bedelinin tespit, tahakkuk ve tahsili" başlıklı 12'nci maddesinde otopark bedellerinin tespit, tahakkuk ve tahsil esaslarının bu Yönetmelikte yer alan esaslara göre idarelerce belirleneceği, bedellerin kamu bankalarından herhangi birinde açılacak otopark hesabına yatırılacağı, bedelin %25'inin yapı ruhsatı verilmesi sırasında nakden tahsil

edileceği, kalan tutarın ise en çok otuz altı ay içinde eşit taksitlerle ödenebileceği, taksitle ödenecek %75'lik kısım ödenmeden yapı kullanma izni düzenlenemeyeceği ifade edilmiştir.

Yukarıdaki mevzuat hükümlerinden otopark ihtiyacını kendi parselinde karşılayamayan yapılar için bedel alınmak suretiyle bölge otoparkında yer tahsis edileceği, açık ve kapalı otopark yapma görevinin büyükşehir ve ilçe belediyelerine ait olduğu, ancak 5216 sayılı Kanun'da yapılan değişikler ile 30.12.2020 tarihinden itibaren bölge otoparkı yapma yetki ve sorumluluğunun ilçe belediyelerine verildiği, dolayısıyla imar mevzuatına göre belirlenen otopark bedellerini tahsil yetkisinin de ilçe belediyelerine ait olduğu, imar mevzuatı uyarınca ilçe belediyelerinin otoparkla ilgili olarak elde ettikleri gelirlerin beş yıllık imar programına göre hazırlanan kamulaştırma projesi karşılığında sadece bölge otoparkı için gerekli arsa alımları ile otopark inşasında kullanabileceği anlaşılmaktadır.

Yapılan incelemede, belediyenin otopark gelirleri için ayrı bir hesabının bulunmadığı, ilçe belediyesi tarafından tahsil edilmesi gereken otopark bedellerinin doğrudan Büyükşehir Belediyesi tarafından tahsil edildiği tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında bulguya katıldığını belirtmiş ve söz konusu hususun yerine getirilmesi için işlemlere başlandığını ifade etmiştir. Buna karşın, tespitlere ilişkin düzeltme işlemlerinin henüz tamamlanmadığı görülmüştür.

Kamu İdaresi tarafından otopark ihtiyacını kendi parselinde karşılayamayan yapılardan otopark bedellerinin tahsil edilmesi, bu tutarların yalnızca otopark yapılması maksadıyla kullanılması, ayrıca Büyükşehir Belediyesi tarafından tahsil edilen bedellerin idare tarafından talep edilerek aktarımının sağlanması gerekmektedir.

BULGU 44: Belediyenin Gelir Tahsilat Oranlarının Düşük Olması

Belediyenin tahakkuku yapılan bazı gelir kalemlerinde tahsilat oranlarının düşük olduğu tespit edilmiştir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Belediye başkanının görev ve yetkileri" başlıklı 38'inci maddesinde; belediye başkanına, belediye teşkilâtının en üst amiri olarak belediye teşkilâtını sevk ve idare etmek, belediyenin hak ve menfaatlerini korumak, belediyenin gelir ve alacaklarını takip ve tahsil etmek gibi görev ve yetkiler verilmiştir.

5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Gelirlerin toplanması sorumluluğu" başlıklı 38'inci maddesine göre, kamu gelirlerinin tarh, tahakkuk, tahsiliyle

yetkili ve görevli olanlar, ilgili kanunlarda öngörülen tarh, tahakkuk ve tahsil işlemlerinin zamanında ve eksiksiz olarak yapılmasından sorumludur. Anılan Kanun'un "Malî hizmetler birimi" başlıklı 60'ıncı maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinde ise, ilgili mevzuatı çerçevesinde idare gelirlerini tahakkuk ettirmek, gelir ve alacaklarının takip ve tahsil işlemlerini yürütmek mali hizmetler biriminin görevleri arasında sayılmış, "Muhasebe hizmeti ve muhasebe yetkilisinin yetki ve sorumlulukları" başlıklı 61'inci maddesinde ise muhasebe yetkilisinin, gelirlerin ve alacakların tahsilinden sorumlu olduğu belirtilmiştir.

6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'un "Kanunun şümulü" başlıklı 1'inci maddesinde, belediyelere ait vergi, resim, harç, para cezası gibi asli ile faiz gibi fer'i amme alacakları hakkında 6183 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanacağı belirtilmektedir. Kamu idarelerinin, kira gelirleri ile sözleşme, haksız fiil ve haksız iktisaptan kaynaklanan alacakları için ise genel esaslara göre işlem yapıldığından bu nitelikteki alacaklar hakkında 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu ile 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu hükümleri geçerlidir. Bu durumda kamu idarelerinin kamu alacaklarının tahsilatı için 6183 sayılı Kanun'da yer verilen esas ve usullere, bu kapsamda olmayan alacakları için ise genel esaslara göre işlem yapması gerekmektedir.

Kamu idarelerinin gelir ve alacakları ile ilgili olarak tahsilat oranını artırmak amacıyla mali hizmetler birimi tarafından tahakkuku yapılmış olan alacakların tahsili için gerekli işlemlerin zamanında başlatılması, borcunu ödemeyen kişiler hakkında da yasal işlemlerin tatbik edilebilmesi amacıyla ilgili bilgi ve belgelerin hukuk birimine zamanında gönderilmesi gerekir.

Yapılan incelemelerde; Belediye, tahakkuku gerçekleştirilen bazı gelir kalemlerine ilişkin mevzuatta hükmedilen yasal yolları tatbik etmediğinden ilgili gelir kalemlerine ilişkin tahsilat oranlarının düşük kaldığı tespit edilmiştir. Aşağıdaki tabloda tahakkuk ve tahsilat oranları ile ilgili toplu bilgilere yer verilmektedir.

Tablo 8: Gelir Tahsilat Oranları

Gelir türü	2024 yılı devreden gelir tahakkuk tutarı	2025 yılı gelir tahakkuk tutarı	Toplam tahakkuk tutarı (B)	2025 yılı net tahsilat tutarı (A)	2026 yılına devreden tahakkuk tutarı	Tahsilat oranı % (A/B)*100
Diğer İdari Para Cezaları	59.235.302,72	169.240.685,66	228.475.988,38	70.589.057,14	153.877.116,90	30,9
Bina Vergisi	16.051.098,49	69.825.372,85	85.876.471,34	56.138.308,40	29.367.844,25	65,37
Arazi Vergisi	35.892,16	138.106,73	173.998,89	91.391,14	80.158,68	52,52
İlan ve Reklam Vergisi	793.521,59	1.374.883,39	2.168.404,98	1.257.255,12	910.618,86	57,98
Biletle Girilmeyen Yerlere Ait Eğlence Vergisi	0	374.013,00	374.013,00	50.852,26	323.160,74	13,6

İşyeri ve Diğer Şekillerde Kullanılan Binalara Ait Çevre Temizlik Vergisi	882.760,32	3.459.353,32	4.342.113,64	2.451.052,45	1.807.342,80	56,45
İşgal Harcı	2.733.981,43	19.449.355,81	22.183.337,24	11.178.807,08	11.004.530,16	50,39
Ecrimisil Gelirleri	52.017,42	3.534.795,50	3.586.812,92	2.176.001,66	1.410.811,26	60,67
Diğer Taşınmaz Kira Gelirleri	8.441.441,99	39.092.208,78	47.533.650,77	31.069.342,73	15.940.756,44	65,36
Diğer Vergi Cezaları	773.619,64	15.089.033,65	15.862.653,29	10.295.136,85	5.490.120,32	64,9

Kamu İdaresi cevabında, günü geçmiş borçlar için düzenli olarak ödeme emri gönderildiğini ve haciz uygulamaları yaptığını ifade etmiştir.

Belediye tarafından gelir kalemlerine ilişkin tahsilat oranlarının artırılması için mevzuat çerçevesinde takibatın yapılması gerekmektedir.

BULGU 45: Çevreyi Kirletecek Şekilde Atık Bırakanlara Çevre Kanunu Uyarınca Ceza Kesilebilmesi İçin Gereken Yetki Belgesinin Alınmaması

Çevre kirliliğine sebebiyet verecek şekilde atık bırakanlara Çevre Kanunu uyarınca cezai müeyyide uygulanabilmesi için gerekli olan yetki başvurusunda bulunulmadığı tespit edilmiştir.

Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği'nin;

"Genel Esaslar" başlıklı 13'üncü maddesinde;

"Hafriyat toprağı ile inşaat/yıkıntı atıklarının, üretici ve taşıyanları tarafından belediyelerin veya mahallin en büyük mülki amirinin gösterdiği ve izin verdiği geri kazanım ve depolama tesisleri dışında denizlere, göllere, akarsulara veya herhangi bir yere dökülmesi ve dolgu yapılması yasaktır.

Faaliyetleri sonucu hafriyat toprağı ve inşaat/yıkıntı atıklarının üretimine neden olacak özel veya resmi kişi, kurum ve kuruluşlar; bu atıkların üretilmesinden önce ilgili belediyeye/mahallin en büyük mülki amirine başvurarak gerekli izinleri almak, atıklarını bu Yönetmelikte belirtilen usul ve esaslara göre bu mercilerin göstereceği geri kazanım/depolama sahasına taşınmasını sağlamakla yükümlüdürler. Bununla ilgili işlemler 23 üncü maddede belirtilen esaslara göre yapılır.

Yapılan denetimlerde hafriyat toprağı ile inşaat/yıkıntı atıklarını Yönetmelikte belirtilen esaslara aykırı olarak çevre kirliliğine neden olacak şekilde alıcı ortama verdiği tespit edilen

üretici, taşıyıcı ve depolayanlar hakkında 46 ncı maddede belirtilen cezai işlemler uygulanır. Ayrıca tespit edilen eksiklik veya kirlilik, tebliğ edilen süreler içinde giderilmezse bu atıkların toplanması, taşınması ve bertarafı maliyeti ilgililerden peşin olarak tahsil edilir.",

"Yönetmeliğe Aykırılık" başlıklı 46'ncı maddesinde;

"Yönetmelik hükümlerine aykırı hareket edenler hakkında Kanunun 15 ve 16 ncı maddelerinde belirtilen merciler tarafından gerekli işlemler yapılır ve Kanunun 20, 21, 23, 24 ve 26 ncı maddelerinde belirtilen cezalar verilir."

2872 sayılı Çevre Kanunu'nun "İdari nitelikli para cezaları" başlıklı 20'maddesinin (r) bendinde de;

*"r) Bu Kanunda ve yönetmeliklerde öngörülen usûl ve esaslara, yasaklara veya sınırlamalara aykırı olarak atık toplayan, taşıyan, geçici ve ara depolama yapan, geri kazanan, geri dönüşüm sağlayan, tekrar kullanan veya bertaraf edenlere 90.000 Türk lirasından **(782.106 TL)** 360.000 Türk lirasına kadar **(3.128.439 TL)**, ithal edenlere 300.000 Türk lirası **(2.607.030 TL)** idarî para cezası verilir."*

aynı maddenin 2'inci fıkrasında ise;

"Bu maddenin (k), (l), (r), (s), (t), (u), (v) ve (y) bentlerinde öngörülen idarî para cezaları kurum, kuruluş ve işletmelere üç katı olarak verilir."

"İdari cezalarda yetki" başlıklı 24'üncü maddesinde;

"Bu Kanunda öngörülen idarî yaptırım kararlarını verme yetkisi Bakanlığa aittir. Bu yetki, 12 nci maddenin birinci fıkrası uyarınca denetim yetkisinin devredildiği kurum ve merciler tarafından da kullanılır.",

"Denetim, bilgi verme ve bildirim yükümlülüğü" başlıklı 12'nci maddesinde;

"Bu Kanun hükümlerine uyulup uyulmadığını denetleme yetkisi Bakanlığa aittir. Gerektiğinde bu yetki, Bakanlıkça; il özel idarelerine, çevre denetim birimlerini kuran belediye başkanlıklarına, Denizcilik Müsteşarlığına, Sahil Güvenlik Komutanlığına, 13/10/1983 tarihli ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununa göre belirlenen denetleme görevlilerine devredilir. Denetimler, Bakanlığın belirlediği denetim usûl ve esasları çerçevesinde yapılır."

Hükümleri yer almaktadır.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 34'üncü maddesinde ise kanunlarda öngörülen cezaları vermek Belediye encümeninin görev ve yetkileri arasında sayılmıştır.

Çevre Kanunu ve Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği uyarınca, belediye tarafından belirlenen yerler dışında bir yere çevre kirliliğine sebep olacak şekilde hafriyat toprağı, inşaat ve yıkıntı atıklarının atılması, taşınması idari para cezasını gerektiren hallerdendir. Mezkur Yönetmelik uyarınca hafriyat sahalarını belirlemek ve denetlemek yetkisi belediye mücavir sınırları içinde belediyeye aittir. Yönetmelik'e aykırı hareket edenler hakkında ise Çevre Kanunu hükümlerinin uygulanacağı amirdir.

Çevre Kanunu'na göre ise Kanunda ve yönetmeliklerde öngörülen usûl ve esaslara, yasaklara veya sınırlamalara aykırı olarak atık toplayan, taşıyan, geçici ve ara depolama yapan, geri kazanan, geri dönüşüm sağlayan, tekrar kullanan veya bertaraf edenlere 2025 yılı için 623.242,00 Türk lirasından 2.492.979,00 Türk lirasına kadar, ithal edenlere 2.077.481,00 Türk lirası idari para cezası verileceği, bu yolla sebebiyet verilen çevre kirliliğinden dolayı cezaların 3 katı uygulanacağı hüküm altına alınmıştır. Ayrıca cezayı gerektiren fiillerin 3 yıl içerisinde tekerrürü halinde ilk seferde bir kat, iki ve sonrakilerde ise 2 kat artırımlı uygulanacağı belirtilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında bulguya katıldığını belirtmiş ve söz konusu hususun yerine getirilmesi için işlemlere başlandığını ifade etmiştir. Buna karşın, tespitlere ilişkin düzeltme işlemlerinin henüz tamamlanmadığı görülmüştür.

Ancak Seferihisar Belediyesinin 2025 Yılı hesap ve işlemlerinin denetlenmesi sonucunda, çevre kirliliğine sebebiyet verecek şekilde yasal olarak belirlenen sahaların dışına hafriyat ve atık taşıyan, dökenlere uygulanan cezaların Çevre Kanunu'na göre kesilmesi gerekirken Kabahatler Kanunu'na göre kesildiği, Kabahatler Kanunu uyarınca kesilen cezaların da Çevre Kanunu'na göre kesilmesi gereken cezalardan düşük olduğu görülmüştür. Ancak belediye tarafından söz konusu cezaların kesilebilmesi için Çevre ve Şehircilik Bakanlığından denetim yetkisi alınmalıdır. Yapılan incelemelerde denetim yetkisi alınabilmesi için belediye tarafından herhangi bir girişimde bulunulmadığı tespit edilmiştir. Seferihisar Belediyesi mücavir alan sınırları içerisinde Çevre Kanunu'na muhalefet edip çevreyi kirletenler hakkında caydırıcılığı sağlayacak idari para cezalarının uygulanabilmesi için izin alma işlemlerinin ivedilikle yapılmasının gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 46: Belediye Taşınmaz Kira Gelirlerinin Takip ve Tahsilinin Yapılmaması

Belediyenin mülkiyetinde veya tasarrufunda bulunan taşınmazların kira gelirlerinin takip edilmediği ve tahakkuk/tahsilat seviyesinin düşük olduğu görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Hesap verme sorumluluğu" başlıklı 8'inci maddesinde;

"Her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanlar, kaynakların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak elde edilmesinden, kullanılmasından, muhasebeleştirilmesinden, raporlanmasından ve kötüye kullanılmaması için gerekli önlemlerin alınmasından sorumludur ve yetkili kılınmış mercilere hesap vermek zorundadır." hükmü yer almaktadır.

6085 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun Dördüncü Bölümünde, Kanun'un 299'uncu maddesinde kira sözleşmesi tanımlanmıştır. Madde hükmü uyarınca kira sözleşmesi;

"Kira sözleşmesi, kiraya verenin bir şeyin kullanılmasını veya kullanmayla birlikte ondan yararlanılmasını kiracıya bırakmayı, kiracının da buna karşılık kararlaştırılan kira bedelini ödemeyi üstlendiği sözleşmedir." şeklinde tanımlanmıştır.

Yine Kanun'un aynı Bölümünün "D. Kiracının borçları" kısmında 313'üncü maddesinde;

"Kiracı, kira bedelini ödemekle yükümlüdür." hükmü ile "Kiracının temerrüdü" başlıklı 315'inci maddesinde;

"Kiracı, kiralananın teslîminden sonra muaccel olan kira bedelini veya yan gideri ödeme borcunu ifa etmezse, kiraya veren kiracıya yazılı olarak bir süre verip, bu sürede de ifa etmeme durumunda, sözleşmeyi feshedeceğini bildirebilir.

Kiracıya verilecek süre en az on gün, konut ve çatılı işyeri kiralarında ise en az otuz gündür. Bu süre, kiracıya yazılı bildirimin yapıldığı tarihi izleyen günden itibaren işlemeye başlar." hükümleri yer almaktadır.

Kanun hükümlerinden de açıkça anlaşıldığı üzere kiralama ilişkisinde kiracının asli edimi kira bedelini kararlaştırılan zamanda ödemesidir. Zamanında ifa edilmeyen edim ile ilgili olarak mülk sahibinin kira bedelini bildirim usulü ile talep etme ve ihtara rağmen yükümlülük yerine getirilmez ise de sözleşmeyi feshedebilme hakkı bulunmaktadır.

Belediyenin taşınmaz kira gelirlerine ilişkin kesin mizanında yer alan rakamlar incelendiğinde 15.940.756,44 TL taşınmaz kira geliri alacağı olduğu görülmektedir.

Yapılan incelemeler sonucunda, Belediyenin kira gelirleri ile ilgili olarak etkin bir takip mekanizmasının bulunmadığı ve gelirin yalnız kiracıların rızaen ödeme yapması halinde elde edildiği görülmüştür.

Kamu İdaresi cevabında, düzenli olarak ödeme emri ve haciz uygulamalarının yapıldığını, 2025 yılında toplam %82,45 oranında kira borcu tahsil edildiğini ifade etmiştir. İdarenin kesin mizanında yer alan kira alacaklarına ilişkin bakiye incelendiğinde ödeme emri ve haciz uygulamalarının yetersiz kaldığı görülmekte olup bunların yanında kira borçlarını ödemeyen kiracılara kira sözleşmelerinden doğan sözleşmenin feshi ve taşınmazı tahliye ettirme gibi prosedürlerin uygulanmasının da yerinde olacağı değerlendirilmektedir.

Bu itibarla, Belediyenin finansal durumu da göz önünde bulundurulduğunda, meri mevzuat uyarınca kamu kaynağının elde edilmesi sürecinde yer alanların gerekli önlemleri alması zorunluluk olup gerekli takibat işlemlerinin yapılmasında Kurum menfaati olduğu değerlendirilmektedir.

BULGU 47: İmar Programlarının Mevzuatta Öngörülen Süre Zarfında Hazırlanmaması Nedeniyle 1/10 Oranında Emlak Vergisi Uygulamasına Devam Edilmesi

İmar programlarının mevzuatta öngörülen süre zarfında hazırlanmaması nedeniyle, tasarrufu kısıtlanmış bina ve arsalara ilişkin emlak vergisinin 1/10 oranında uygulanmaya devam edildiği görülmüştür.

1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu'nun 30'uncu maddesinde; kanunlar veya diğer mevzuatla tasarrufu kısıtlanan bina, arsa veya araziye ilişkin olarak emlak vergisinin, kısıtlamanın devam ettiği süre zarfında 1/10 oranında uygulanacağı belirtilmiştir.

Mezkûr Kanun'un ilgili hükmüne dayanılarak yürürlüğe konulan Tasarrufu Kısıtlanan Bina, Arsa ve Arazi Hakkında Yönetmelik'in 2'nci maddesinde ise, imar planlarında, resmi yapılara, tesislere ve okul, cami, yol, meydan, otopark, yeşil saha, çocuk bahçesi, pazar yeri, hal, mezbaha ve benzeri umumi hizmetlere ayrılmış olması sebebiyle üzerinde inşaat yapılmasına izin verilmeyen arsalar ile esaslı değişiklik ve ilaveler yapılmasına izin verilmeyen binaların tasarrufu kısıtlanmış sayılacağı; bu hallerde kısıtlı vergilemenin, imar planının kesinleştiği tarihi izleyen yılbaşından itibaren yapılacağı; kısıtlamanın, ilgili arsa veya binanın

bulunduğu alan imar programına alınıncaya (imar programının kesinleştiği tarihe) kadar devam edeceği ifade edilmiştir.

Ayrıca, 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 10'uncu maddesinde; imar planlarının yürürlüğe girmesinden itibaren en geç 3 ay içerisinde bu planları tatbik etmek üzere 5 yıllık imar programlarının hazırlanacağı; aynı Kanun'un 13'üncü maddesinde ise imar planlarında umumi hizmetlere ayrılan yerlerden imar programına alınanlara ilişkin olarak emlak vergisi ödemesinin durdurulacağı ifade edilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerinden anlaşılacağı üzere, imar planlarında umumi hizmete ayrılan ve dolayısı ile mevzuat gereği tasarrufu kısıtlanan bina ve arsalara ilişkin olarak emlak vergisi; imar planlarının kesinleştiği tarihi izleyen yılbaşından itibaren 1/10 oranında tahsil edilecek, imar planlarının tatbikine ilişkin imar programlarının hazırlanmasından itibaren ise emlak vergisi uygulaması durdurulacaktır.

İmar programları ise ilgili imar planlarının yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç 3 ay içerisinde hazırlanacaktır. Dolayısı ile mevzuat 1/10 oranında emlak vergisi uygulamasını, imar planlarının kesinleşme tarihinden bu planlara ilişkin programların hazırlanmasına kadar geçecek 3 aylık dönem için öngörmüştür.

İdare hesap ve işlemlerinin incelenmesinde; mevzuatta imar planlarının uygulanmasına ilişkin olarak 3 aylık zaman zarfında hazırlanması öngörülen imar programlarının tamamlanmadığı ve tasarrufu kısıtlanmış bina ve arsalara ilişkin olarak 1/10 oranında emlak vergisinin genel bir uygulama olarak devam ettirildiği tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında bulguya katıldığını belirtmiş ve söz konusu hususun yerine getirilmesi için işlemlere başlandığını ifade etmiştir. Buna karşın, tespitlere ilişkin düzeltme işlemlerinin henüz tamamlanmadığı görülmüştür.

Sonuç olarak İdarenin herhangi bir mali külfetle karşılaşmaması için, imar programlarının süresinde yapılması ve emlak vergisi uygulamasının mevzuatına uygun hale getirilmesi gerekmektedir.

BULGU 48: Belediye Sınırları İçerisinde Faaliyet Gösteren Tedarikçi Firmalardan Bazılarının Bazı Aylarda Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisi Beyannamelerini Vermemeleri

Elektrik ve havagazı tüketim vergisi beyanları ile tahsilatlarına ilişkin yapılan incelemede, Belediye sınırları içerisinde elektrik enerjisini tedarik eden firmalardan bazılarının bazı aylara ait beyanlarını vermediği tespit edilmiştir.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun 34'üncü maddesine göre elektrik ve havagazı tüketim vergisinin konusunu, belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde elektrik ve havagazı tüketimi oluşturmaktadır. Kanun'un 35'inci maddesine göre verginin mükellefi, elektrik ve havagazı tüketenler, verginin sorumlusu da elektrik enerjisini tedarik eden ve havagazını dağıtan kuruluşlardır.

Aynı Kanun'un 39'uncu maddesinde, elektrik enerjisini tedarik eden veya havagazını dağıtan kuruluşların tahsil ettikleri vergiyi, tahsil tarihini takip eden ayın 20'nci günü akşamına kadar belediyeye bir beyanname ile bildirmeye ve vergiyi aynı sürede ödemeye mecbur oldukları ifade edilmektedir.

2464 sayılı Kanun'un "Vergi Usul Kanunu'nun uygulanması" başlıklı 102'nci maddesinde; 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nda belirtilen vergi inceleme yetkisi hariç olmak üzere; Belediye Gelir Şube Müdürü; Gelir Şube Müdürü olmayan yerlerde Belediye Hesap İşleri Müdürü; Hesap İşleri Müdürü olmayan yerlerde Muhasebecinin Vergi Dairesi Müdürü sıfat ve yetkisini haiz olduğu; Vergi Usul Kanunu'nda mahallin en büyük malmemuruna verilmiş görev ve yetkilerin Belediye Gelirleri Kanunu uygulaması yönünden belediye başkanı tarafından kullanılacağı ifade edilmiştir.

213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun 1'inci maddesinde; bu Kanun hükümlerinin ikinci maddede yazılı olanlar dışında, genel bütçeye giren vergi, resim ve harçlar ile il özel idarelerine ve belediyelere ait vergi, resim ve harçlar hakkında uygulanacağı; Kanun'un 3'üncü maddesinin (B) fıkrasında ise, vergilendirmede vergiyi doğuran olay ve bu olaya ilişkin muamelelerin gerçek mahiyetinin esas olduğu belirtilmiştir.

213 sayılı Kanun'un 331'inci maddesinde, vergi kanunları hükümlerine aykırı hareket edenlerin, bu kitapta yazılı vergi cezaları (vergi ziyaı cezası ve usulsüzlük cezaları) ve diğer cezalar ile cezalandırılacağı; 341'inci maddesinde, mükellefin veya sorumlunun vergilendirme ile ilgili ödevlerini zamanında yerine getirmemesi veya eksik yerine getirmesi yüzünden

verginin zamanında tahakkuk ettirilmemesi veya eksik tahakkuk ettirilmesinin vergi ziyaı olduğu; verginin sonradan tahakkuk ettirilmesi veya tamamlanmasının ceza uygulanmasına mani teşkil etmeyeceği; 344'üncü maddesinde, 341'inci maddede yazılı hallerde vergi ziyaına sebebiyet verildiği takdirde, mükellef veya sorumlu hakkında ziyaa uğratılan verginin bir katı tutarında vergi ziyaı cezası kesileceği, kanuni süresi geçtikten sonra verilen vergi beyannameleri için bu madde uyarınca kesilecek cezanın yüzde elli oranında uygulanacağı; 351'inci maddesinde, vergi kanunlarının şekle ve usule müteallik hükümlerine riayet edilmemesinin usulsüzlük cezasını oluşturacağı; 352'nci maddesinde ise vergi beyannamelerinin süresinde verilmemesi halinde 1'inci derece usulsüzlük cezasının uygulanacağı hüküm altına alınmıştır.

Öte yandan, 213 sayılı Kanun'un 112'nci maddesinde, ikmalen, re'sen veya idarece tarh olunan vergilerin taksit zamanlarından evvel tahakkuk etmişse taksit süreleri içinde; taksit süreleri kısmen veya tamamen geçtikten sonra tahakkuk etmişse; geçmiş taksitlerin, tahakkuk tarihinden başlayarak bir ay içinde ödeneceği; ayrıca ikmalen, re'sen veya idarece yapılan tarhiyatlarda normal vade tarihinden itibaren maddede belirtilen süreler için 6183 sayılı Kanun'a göre tespit edilen gecikme zammı oranında gecikme faizi uygulanacağı hükme bağlanmıştır.

Mezkur mevzuat hükümlerinden; elektrik enerjisini tedarik eden veya havagazını dağıtan kuruluşların tahsil ettikleri vergiyi, tahsil tarihini takip eden ayın 20'nci günü akşamına kadar Belediyeye bir beyanname ile bildirmeye ve vergiyi aynı sürede ödemeye mecbur oldukları, vergi inceleme yetkisi hariç olmak üzere belediye mali hizmetler müdürünün vergi dairesi müdürü sıfat ve yetkisini haiz olduğu, vergilendirmede vergiyi doğuran olay ve bu olaya ilişkin muamelelerin gerçek mahiyetinin esas alınması gerektiği, vergi kanunları hükümlerine aykırı hareket edenlere kanunlarda belirlenen vergi cezalarının uygulanması gerektiği anlaşılmaktadır.

Yapılan incelemede elektrik satışı yapan tedarik şirketlerinden bazılarının Belediyeye elektrik ve havagazı tüketim vergisi beyannamesi vermediği, Belediyenin bu konudaki uygulamasının ilgili şirketlerden beyanname gelmesi üzerine işlem yapılması üzerine olduğu görülmüştür.

Kamu İdaresi cevabında özetle, elektrik tedarik şirketlerinin vermiş olduğu beyanlar ile gerçek tüketim verilerinin örtüşüp örtüşmediğinin kontrolü için elektrik tedarik şirketlerine temin edilen elektrik miktarının vergiye esas alınan matrahlarının aylık periyotlar halinde ve

abone grupları bazında gönderilmesinin talep edildiği ancak bu verilerin İdareye gönderilmediği ifade edilmiştir. Ancak söz konusu bulgu beyannamedeki tutarların matrahı açısından değil, düzenli olarak verilmesi zorunlu olunan beyannamelerin hiç verilmemesine ilişkindir.

Sonuç olarak, elektrik satışı yaptığı halde Belediyeye elektrik ve havagazı tüketim vergisi beyannamesi vermeyen veya eksik tutarda beyanname veren söz konusu vergi sorumlusu şirketlere, mevzuatta yer alan muafiyetler de göz önünde bulundurularak, eksik tutarlar kadar elektrik ve havagazı tüketim vergisinin ve 213 sayılı Kanun'da belirlenen miktar ve usullerde vergi cezaları ile gecikme zamlarının tarh, tebliğ ve tahakkuklarının yapılması gerekmektedir.

BULGU 49: Sayıştay İlamlarının İnfaz Edilmemesi

İdarenin gelir kayıt ve belgelerinin incelenmesi sonucunda 2018 ve 2019 yılları denetimine ait tazmin hükmolunan muhtelif tutarların tahsil edilmediği görülmüştür.

6085 sayılı Sayıştay Kanunu'nun "İlamların İnfazı" başlıklı 53'üncü maddesinde *"Sayıştay ilamları kesinleştikten sonra doksan gün içerisinde yerine getirilir. İlam hükümlerinin yerine getirilmesinden, ilamların gönderildiği kamu idarelerinin üst yöneticileri sorumludur. İlamlarda gösterilen tazmin miktarı hüküm tarihinden itibaren kanuni faize tabi tutularak, 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu hükümlerine göre tahsil olunur."*

Aynı Kanunun "Kamu idareleri ve görevlilerinin sorumluluğu" başlıklı 9'uncu maddesinde ise *"...Hesabı bu Kanun hükümlerine göre zamanında ve tam olarak vermeyen sorumlular veya diğer ilgililer ile Sayıştay denetimine giren kamu idareleri görevlilerinden, denetleme ve yargılama sırasında, istenilen her çeşit bilgi, belge ve defterleri vermeyen ve denetleme ve yargılamayı güçleştirenlerin aylıkları, Sayıştayın istemi üzerine ilgili kamu idarelerince, hesabı veya istenen bilgi, belge ve defterleri eksiksiz verinceye kadar yarım olarak ödenir. Yarım aylık kesilmeye başlandığı tarihten itibaren muhasebe yetkilileri en çok üç ay, diğer görevliler ise Sayıştayca belli edilen süre içinde yine hesabı veya istenilen bilgi, belge ve defterleri vermez veya denetleme ve yargılamayı güçleştiren sebepleri ortadan kaldırmazlarsa, bu defa ilgili kamu idarelerince mevzuatındaki usule göre görevden uzaklaştırılarak haklarında gerekli soruşturma veya kovuşturma yapılır.*

Sayıştay ilamlarının infazını izlemeyen ve gereklerini yerine getirmeyenler hakkında da üçüncü fıkradaki hükümler uygulanır." hükümleri yer almaktadır.

19.10.2006 tarih ve 26324 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Kamu Zararlarının Tahsiline İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "Kamu zararından doğan alacaklarda faiz" başlıklı 18'inci maddesinde *"(1) Kamu zararından doğan alacaklarda ilgili mevzuatına göre hesaplanacak faizin başlangıç tarihi, kural olarak zararın oluştuğu tarihtir.*

(2) Sayıştay ve mahkeme ilâmları ile tespit olunan kamu zararından doğan alacaklarda faiz başlangıç tarihi, ilâmda faizin başlangıcı hakkında hüküm varsa belirtilen tarih, aksi takdirde karar tarihidir.

(3) Sorumlular ve/veya ilgililerce yapılan ödeme tutarının, alacak aslı ile faiz tutarının tamamını karşılamaması halinde ödenen tutar vadesi gelmiş alacak aslına ve faizine orantılı olarak mahsup edilir." denilmektedir.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümlerinden anlaşılacağı üzere Sayıştay ilamlarının kesinleştikten sonra doksan gün içerisinde yerine getirilmesi gerekmektedir.

Anılan mevzuat hükümlerine 2018 ve 2019 yıllarına ait toplam 61.113,75 TL'lik kesinleşmiş ilam hükmü halen infaz edilmemiştir.

Kamu İdaresi cevabında, bulguda belirtilen hususun düzeltileceğini ifade etmiştir.

Sonuç olarak Kesinleşen 2018 ve 2019 yılı Sayıştay ilamlarının 6085 sayılı Sayıştay Kanunu'nun 53'üncü maddesi ile Kamu Zararlarının Tahsiline İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik hükümlerine uygun olarak sorumlulardan tahsil edilmesi ve hüküm tarihinden tahsilatın yapıldığı tarihe kadar işleyecek faizlerin de alınarak tahsilat işlemine ait sürecin işletilmesi sağlanmalıdır.

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

https://www.sayistay.gov.tr

8. EKLER

EK 1: BULGULARA İLİŞKİN İZLEME TABLOSU

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	**Yıl**	**İdare Tarafından Yapılan İşlem**	**Açıklama**
Doğrudan Temin ve Pazarlık Usulüyle Yapılan Mal ve Hizmet Alımlarının Kanunda Öngörülen % 10'luk Sınırı Aşması ve Kamu İhale Kurumunun Uygun Görüşünün Alınmaması	2019	Yerine Getirilmedi	İdare tarafından, aynı uygulamanın 2025 yılında da devam ettirildiği anlaşılmış olup söz konusu husus 2025 yılı Sayıştay Denetim Raporunun "Diğer Bulgular" kısmında "Kamu İhale Kurulunun Uygun Görüşü Olmadan Bütçe Ödeneğinin Yüzde On Limitinin Aşılması" başlığıyla bulgu olarak düzenlenmiştir.
Kamu İdaresinin Kiraya Vermiş Olduğu Bazı Taşınmazların, İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Olmadan Faaliyette Bulunmaları	2019	Kısmen Yerine Getirildi	İdare tarafından, aynı uygulamanın 2025 yılında da devam ettirildiği anlaşılmış olup söz konusu husus 2025 yılı Sayıştay Denetim Raporunun "Diğer Bulgular" kısmında "Kamu İdaresinin Kiraya Vermiş Olduğu Bazı Taşınmazların, İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Olmadan Faaliyette Bulunmaları" başlığıyla bulgu olarak düzenlenmiştir.
Taşınmazların Cins Tashihlerinin Yapılmaması	2019	Yerine Getirilmedi	İdare tarafından, aynı uygulamanın 2025 yılında da devam ettirildiği anlaşılmış olup söz konusu husus 2025 yılı Sayıştay Denetim Raporunun "Diğer Bulgular" kısmında "Taşınmazların Cins Tashihlerinin Yapılmaması" başlığıyla bulgu olarak düzenlenmiştir.
Belediye Sınırları İçerisinde Yapılmış Olan Kamulaştırma İşlemlerine İlişkin Bilgilerin Tapu İdaresinden Alınmaması	2019	Yerine Getirilmedi	İdare tarafından, aynı uygulamanın 2025 yılında da devam ettirildiği anlaşılmış olup söz konusu husus 2025 yılı Sayıştay Denetim Raporunun "Diğer Bulgular" kısmında "Kamulaştırılan Yerlerle İlgili Emlak Vergisinin Tapu Müdürlüğü Nezdinde Takibinin Yapılmaması" başlığıyla bulgu olarak düzenlenmiştir.
Kamu İdaresinin Bütçe İçi İşletmesine Tahsis Edilen Ödeneğin Bütçeleştirme İşleminin İlgili Mevzuat Hükümlerine Uygun Olmaması	2019	Yerine Getirilmedi	İdare tarafından, aynı uygulamanın 2025 yılında da devam ettirildiği anlaşılmış olup söz konusu husus 2025 yılı Sayıştay Denetim Raporunun "Diğer Bulgular" kısmında "Kamu İdaresinin Bütçe İçi İşletmesine Tahsis Edilen Ödeneğin Bütçeleştirme İşleminin İlgili Mevzuat Hükümlerine Uygun Olmaması" başlığıyla bulgu olarak düzenlenmiştir.
İşletme Hakkı Niteliğindeki Kiralamalar Üzerinden Katma Değer Vergisi Tahsil Edilmemesi	2019	Yerine Getirilmedi	İdare tarafından, aynı uygulamanın 2025 yılında da devam ettirildiği anlaşılmış olup söz konusu husus 2025 yılı Sayıştay Denetim Raporunun "Diğer Bulgular" kısmında "İşletme Hakkı Niteliğindeki Kiralamalar Üzerinden Katma Değer Vergisi Tahsil Edilmemesi" başlığıyla bulgu olarak düzenlenmiştir.
İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatları Olmadan Faaliyet Gösteren İşyerlerinin Bulunması	2019	Yerine Getirilmedi	İdare tarafından, aynı uygulamanın 2025 yılında da devam ettirildiği anlaşılmış olup söz konusu husus 2025 yılı Sayıştay Denetim Raporunun "Diğer Bulgular" kısmında "İşyeri Açma ve Çalışma

			Ruhsatları Olmadan Faaliyet Gösteren İşyerlerinin Bulunması" başlığıyla bulgu olarak düzenlenmiştir.
İlk Madde ve Malzemeler Hesabının Gerçeği Yansıtmaması	2019	Yerine Getirilmedi	İdare tarafından, aynı uygulamanın 2025 yılında da devam ettirildiği anlaşılmış olup söz konusu husus 2025 yılı Sayıştay Denetim Raporunun "Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular" kısmında "İlk Madde ve Malzemeler Hesabının Gerçeği Yansıtmaması" başlığıyla bulgu olarak düzenlenmiştir.
Muafiyet Tesis Edilen Mükelleflerin Muafiyet İçin Gerekli Şartları Sağlaması Hususunda Etkin Bir Tespit ve Teyit Mekanizmasının Bulunmaması	2019	Yerine Getirilmedi	İdare tarafından, aynı uygulamanın 2025 yılında da devam ettirildiği anlaşılmış olup söz konusu husus 2025 yılı Sayıştay Denetim Raporunun "Diğer Bulgular" kısmında "Muafiyet Tesis Edilen Mükelleflerin Muafiyet İçin Gerekli Şartları Sağlaması Hususunda Etkin Bir Tespit ve Teyit Mekanizmasının Bulunmaması" başlığıyla bulgu olarak düzenlenmiştir.
Taşınmaz Kültür Varlıklarının Korunması İçin Tahsil Edilen Katkı Paylarının Mevzuatında Belirtilen Zamanlarda İlgili İdareye Gönderilmemesi	2019	Yerine Getirilmedi	İdare tarafından, aynı uygulamanın 2025 yılında da devam ettirildiği anlaşılmış olup söz konusu husus 2025 yılı Sayıştay Denetim Raporunun "Diğer Bulgular" kısmında "Taşınmaz Kültür Varlıklarının Korunması Katkı Payının İlgili İdarelere Zamanında Aktarılmaması" başlığıyla bulgu olarak düzenlenmiştir.
Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmet Alımı Kapsamında Çalıştırılan İşçilerin Belediye Şirketinde İşçi Statüsüne Geçirilme İşlemlerinin Hatalı Yapılması	2019	Kısmen Yerine Getirildi	İdare tarafından, aynı uygulamanın 2025 yılında da devam ettirildiği anlaşılmış olup söz konusu husus 2025 yılı Sayıştay Denetim Raporunun "Diğer Bulgular" kısmında "Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmet Alım Sözleşmeleri Kapsamında Bulunmayan Kişilerin Başkan Oluru İle Belediye Şirketinde İşe Başlatılması " başlığıyla bulgu olarak düzenlenmiştir.
Kurumun Yıllık Toplam Personel Giderlerinin, Bir Önceki Yıl Bütçe Gelirlerinin %40'ını Aşması	2019	Yerine Getirilmedi	İdare tarafından, aynı uygulamanın 2025 yılında da devam ettirildiği anlaşılmış olup söz konusu husus 2025 yılı Sayıştay Denetim Raporunun "Diğer Bulgular" kısmında "Personel Giderlerinin Mevzuatta Belirlenen Sınırların Üzerinde Olması" başlığıyla bulgu olarak düzenlenmiştir.
Hazine Mülkiyetinde Bulunan Taşınmazın Protokol Yapılmaksızın Kiraya Verilmesi	2019	Yerine Getirilmedi	İdare tarafından, aynı uygulamanın 2025 yılında da devam ettirildiği anlaşılmış olup söz konusu husus 2025 yılı Sayıştay Denetim Raporunun "Diğer Bulgular" kısmında "Hazine Mülkiyetinde Bulunan Taşınmazın Protokol Yapılmaksızın Kiraya Verilmesi" başlığıyla bulgu olarak düzenlenmiştir.
Paylaştırma, Devir ve Tasfiye Komisyonu Kararı ile Seferhisar Belediyesine Devredilen Bir Kısım Taşınmazın Belediye Adına Tapu Tescilinin Yapılmaması	2019	Yerine Getirilmedi	İdare tarafından, aynı uygulamanın 2025 yılında da devam ettirildiği anlaşılmış olup söz konusu husus 2025 yılı Sayıştay Denetim Raporunun "Diğer Bulgular" kısmında "Paylaştırma, Devir ve Tasfiye Komisyonu Kararı ile Seferihisar Belediyesine Devredilen Bir Kısım Taşınmazın Belediye Adına Tapu Tescilinin Yapılmaması" başlığıyla bulgu olarak düzenlenmiştir.
Piyasa Fiyat Araştırması Yapılmadan Özel Hakka	2019	Yerine Getirilmedi	İdare tarafından, aynı uygulamanın 2025 yılında da devam ettirildiği anlaşılmış olup söz konusu husus

Sahip Olmayan Kişiden Doğrudan Temin Suretiyle Hizmet Temin Edilmesi			2025 yılı Sayıştay Denetim Raporunun "Diğer Bulgular" kısmında "Piyasa Fiyat Araştırması Yapılmadan Özel Hakka Sahip Olmayan Kişiden Doğrudan Temin Suretiyle Hizmet Temin Edilmesi" başlığıyla bulgu olarak düzenlenmiştir.
Eğlence Hizmeti Sunan İşletmelerden Eğlence Vergisinin Alınmaması	2019	Kısmen Yerine Getirildi	İdare tarafından, aynı uygulamanın 2025 yılında da devam ettirildiği anlaşılmış olup söz konusu husus 2025 yılı Sayıştay Denetim Raporunun "Diğer Bulgular" kısmında "Eğlence Vergisi Mükellefi Olan İş Yerlerinden Tahakkuk ve Tahsilat İşlemlerinin Yapılmaması" başlığıyla bulgu olarak düzenlenmiştir.
Kamu İdaresinden Ruhsat Alma Zorunluluğu Bulunmayan İşyerlerine Çevre Temizlik Vergisi Tahakkukunun Yapılmaması ile Emlak Vergisi Tahakkukunun Eksik Yapılması	2019	Yerine Getirilmedi	İdare tarafından, aynı uygulamanın 2025 yılında da devam ettirildiği anlaşılmış olup söz konusu husus 2025 yılı Sayıştay Denetim Raporunun "Diğer Bulgular" kısmında "Kamu İdaresinden Ruhsat Alma Zorunluluğu Bulunmayan İşyerlerine Çevre Temizlik Vergisi Tahakkukunun Yapılmaması ile Emlak Vergisi Tahakkukunun Eksik Yapılması" başlığıyla bulgu olarak düzenlenmiştir.
Yeniden Değerleme Oranında Artırılması Gereken Bazı Vergi ve Harçların Güncellenmemesi	2019	Yerine Getirilmedi	İdare tarafından, aynı uygulamanın 2025 yılında da devam ettirildiği anlaşılmış olup söz konusu husus 2025 yılı Sayıştay Denetim Raporunun "Diğer Bulgular" kısmında "Yeniden Değerleme Oranında Artırılması Gereken Bazı Vergi ve Harçların Güncellenmemesi" başlığıyla bulgu olarak düzenlenmiştir.
Çevreyi Kirletecek Şekilde Atık Bırakanlara Çevre Kanunu Uyarınca Ceza Kesilebilmesi İçin Gereken Yetki Belgesinin Alınmaması	2019	Yerine Getirilmedi	İdare tarafından, aynı uygulamanın 2025 yılında da devam ettirildiği anlaşılmış olup söz konusu husus 2025 yılı Sayıştay Denetim Raporunun "Diğer Bulgular" kısmında "Çevreyi Kirletecek Şekilde Atık Bırakanlara Çevre Kanunu Uyarınca Ceza Kesilebilmesi İçin Gereken Yetki Belgesinin Alınmaması" başlığıyla bulgu olarak düzenlenmiştir.

KAMU İDARESİ TARAFINDAN SUNULAN MALİ TABLOLAR

BİLANÇO

Kurum Kodu : 35130 **İZMİR SEFERİHİSAR BELEDİYESİ** **Yıl : 2025**

	AKTİF HESAPLAR	Cari Yıl Tutar (TL)
1	**DÖNEN VARLIKLAR**	**427.914.092,16**
10	**Hazır Değerler**	**42.209.150,38**
100	KASA HESABI	0,00
101	ALINAN ÇEKLER HESABI	942,88
102	BANKA HESABI	5.915.750,67
103	VERİLEN ÇEKLER VE GÖNDERME EMİRLERİ HESABI (-)	0,00
104	PROJE ÖZEL HESABI	0,00
108	DİĞER HAZIR DEĞERLER HESABI	0,00
109	BANKA KREDİ KARTLARINDAN ALACAKLAR HESABI	36.292.456,83
12	**Faaliyet Alacakları**	**302.418.944,04**
120	GELİRLERDEN ALACAKLAR HESABI	0,00
121	GELİRLERDEN TAKİPLİ ALACAKLAR HESABI	301.736.968,08
122	GELİRLERDEN TECİLLİ VE TEHİRLİ ALACAKLAR HESABI	436.481,23
126	VERİLEN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR HESABI	245.494,73
14	**Diğer Alacaklar**	**558.149,85**
140	KİŞİLERDEN ALACAKLAR HESABI	558.149,85
15	**Stoklar**	**72.416.047,19**
150	İLK MADDE VE MALZEME HESABI	72.289.629,17
157	DİĞER STOKLAR HESABI	126.418,02
16	**Ön Ödemeler**	**8.694.108,92**
160	İŞ AVANS VE KREDİLERİ HESABI	0,00

	PASİF HESAPLAR	Cari Yıl Tutar (TL)
3	**KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR**	**485.358.820,32**
30	**Kısa Vadeli İç Mali Borçlar**	**28.177.130,32**
300	BANKA KREDİLERİ HESABI	17.121.014,24
307	FİNANSAL KİRALAMA İŞLEMLERİNDEN BORÇLAR HESABI	13.973.814,73
308	ERTELENMİŞ FİNANSAL KİRALAMA BORÇLANMA MALİYETLERİ HESABI	-2.917.698,65
32	**Faaliyet Borçları**	**337.569.084,96**
320	BÜTÇE EMANETLERİ HESABI	337.569.084,96
33	**Emanet Yabancı Kaynaklar**	**39.299.930,14**
330	ALINAN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR HESABI	5.130.251,58
333	EMANETLER HESABI	34.169.678,56
36	**Ödenecek Diğer Yükümlülükler**	**71.039.302,95**
360	ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR HESABI	0,00
361	ÖDENECEK SOSYAL GÜVENLİK KESİNTİLERİ HESABI	0,00
362	FONLAR VEYA DİĞER KAMU İDARELERİ ADINA YAPILAN TAHSİLAT HESABI	0,00
363	KAMU İDARELERİ PAYLARI HESABI	5.365.469,67
368	VADESİ GEÇMİŞ, ERTELENMİŞ VEYA TAKSİTLENDİRİLMİŞ VERGİ VE DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER HE	65.673.833,28
37	**Borç ve Gider Karşılıkları**	**0,00**
372	KIDEM TAZMİNATI KARŞILIĞI HESABI	0,00

	AKTİF HESAPLAR	Cari Yıl Tutar (TL)
161	PERSONEL AVANSLARI HESABI	0,00
162	BÜTÇE DIŞI AVANS VE KREDİLER HESABI	8.694.108,92
18	**Gelecek Aylara Ait Giderler ve Gelir Tahakkukları**	**4.720,00**
180	GELECEK AYLARA AİT GİDERLER HESABI	4.720,00
19	**Diğer Dönen Varlıklar**	**1.612.971,78**
190	DEVREDEN KATMA DEĞER VERGİSİ HESABI.	1.612.971,78
2	**DURAN VARLIKLAR**	**578.518.875,86**
22	**Faaliyet Alacakları**	**12.388.021,80**
220	GELİRLERDEN ALACAKLAR HESABI	580.956,87
222	GELİRLERDEN TECİLLİ VE TEHİRLİ ALACAKLAR HESABI	11.807.064,93
24	**Mali Duran Varlıklar**	**23.207.466,47**
240	MALİ KURULUŞLARA YATIRILAN SERMAYELER HESABI	14.699.466,47
241	MAL VE HİZMET ÜRETEN KURULUŞLARA YATIRILAN SERMAYELER HESABI	8.508.000,00
25	**Maddi Duran Varlıklar**	**542.923.387,59**
250	ARAZİ VE ARSALAR HESABI	28.463.072,66
251	YERALTI VE YERÜSTÜ DÜZENLERİ HESABI	334.469.422,77
252	BİNALAR HESABI	111.673.292,77
253	TESİS, MAKİNE VE CİHAZLAR HESABI	27.687.487,30
254	TAŞITLAR HESABI	83.351.313,95
255	DEMİRBAŞLAR HESABI	29.705.943,05
257	BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR HESABI (-)	-73.343.304,83
258	YAPILMAKTA OLAN YATIRIMLAR HESABI	916.159,92
26	**Maddi Olmayan Duran Varlıklar**	**0,00**
260	HAKLAR HESABI	213.387,92

	PASİF HESAPLAR	Cari Yıl Tutar (TL)
38	**Gelecek Aylara Ait Gelirler ve Gider Tahakkukları**	**9.273.371,95**
381	GİDER TAHAKKUKLARI HESABI	9.273.371,95
39	**Diğer Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar**	**0,00**
391	HESAPLANAN KATMA DEĞER VERGİSİ HESABI	0,00
4	**UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR**	**315.653.655,20**
40	**Uzun Vadeli İç Mali Borçlar**	**12.668.655,66**
400	BANKA KREDİLERİ HESABI	11.007.082,84
407	FİNANSAL KİRALAMA İŞLEMLERİNDEN BORÇLAR HESABI	1.916.937,85
408	ERTELENMİŞ FİNANSAL KİRALAMA BORÇLANMA MALİYETLERİ HESABI	-255.365,03
43	**Diğer Borçlar**	**74.008.504,09**
438	KAMUYA OLAN ERTELENMİŞ VEYA TAKSİTLENDİRİLMİŞ BORÇLAR HESABI	74.008.504,09
47	**Borç ve Gider Karşılıkları**	**224.073.256,64**
472	KIDEM TAZMİNATI KARŞILIĞI HESABI	224.073.256,64
48	**Gelecek Yıllara Ait Gelirler ve Gider Tahakkukları**	**4.903.238,81**
481	GİDER TAHAKKUKLARI HESABI	4.903.238,81
5	**ÖZ KAYNAKLAR**	**205.420.492,50**
50	**Net Değer**	**23.244.075,28**
500	NET DEĞER HESABI	23.244.075,28
57	**Geçmiş Yıllar Olumlu Faaliyet Sonuçları**	**134.183.228,24**
570	GEÇMİŞ YILLAR OLUMLU FAALİYET SONUÇLARI HESABI	134.183.228,24
58	**Geçmiş Yıllar Olumsuz Faaliyet Sonuçları**	**-94.647.287,90**
580	GEÇMİŞ YILLAR OLUMSUZ FAALİYET SONUÇLARI HESABI (-)	-94.647.287,90
59	**Dönem Faaliyet Sonuçları**	**142.640.476,88**

	AKTİF HESAPLAR	Cari Yıl Tutar (TL)
268	BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR HESABI (-)	-213.387,92
29	**Diğer Duran Varlıklar**	**0,00**
294	ELDEN ÇIKARILACAK STOKLAR VE MADDİ DURAN VARLIKLAR HESABI	8.112.412,67
299	BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR HESABI (-)	-8.112.412,67

AKTİF TOPLAMI **1.006.432.968,02**

	PASİF HESAPLAR	Cari Yıl Tutar (TL)
590	DÖNEM OLUMLU FAALİYET SONUCU HESABI	142.640.476,88
591	DÖNEM OLUMSUZ FAALİYET SONUCU HESABI (-)	0,00

PASİF TOPLAMI **1.006.432.968,02**

Bilanço Dipnotları :		Cari Yıl Tutar (TL)
900	GÖNDERİLECEK BÜTÇE ÖDENEKLERİ HESABI	0,00
901	BÜTÇE ÖDENEKLERİ HESABI	0,00
905	ÖDENEKLİ GİDERLER HESABI	0,00
910	TEMİNAT MEKTUPLARI HESABI	4.643.402,00
911	TEMİNAT MEKTUPLARI EMANETLERİ HESABI	4.643.402,00
920	GİDER TAAHHÜTLERİ HESABI	9.276.698,50
921	GİDER TAAHHÜTLERİ KARŞILIĞI HESABI	9.276.698,50
990	KİRAYA VERİLEN VEYA İRTİFAK HAKKI TESİS EDİLEN MADDİ DURAN VARLIKLARIN KAYITLI DEĞERLERİ HESABI	5.152.722,69
999	DİĞER NAZIM HESAPLAR KARŞILIĞI HESABI	5.152.722,69

FAALİYET SONUÇLARI TABLOSU

Kurum Kodu : 35130 **Adı : İZMİR SEFERİHİSAR BELEDİYESİ** **Yılı : 2025**

Hesap Kodu	Kod 1	GİDERİN TÜRÜ	Cari Yıl Tutar (TL)
630		GİDERLER HESABI	1.264.043.213,12
630	01	PERSONEL GİDERLERİ	188.635.699,43
630	02	SOSYAL GÜVENLİK KURUMLARINA DEVLET PRİMİ GİDERLERİ	16.747.325,92
630	03	MAL VE HİZMET ALIM GİDERLERİ	845.780.713,39
630	04	FAİZ GİDERLERİ	19.514.491,14
630	05	CARİ TRANSFERLER	10.968.362,78
630	07	SERMAYE TRANSFERLERİ	1.711.881,46
630	11	DEĞER VE MİKTAR DEĞİŞİMLERİ GİDERLERİ	0,00
630	12	GELİRLERİN RET VE İADESİNDEN KAYNAKLANAN GİDERLER	16.175.400,50
630	13	AMORTİSMAN GİDERLERİ	21.098.011,86
630	14	İLK MADDE VE MALZEME GİDERLERİ	48.060.530,38
630	15	Karşılık Giderleri	95.316.079,56
630	20	SİLİNEN ALACAKLARDAN KAYNAKLANAN GİDERLER	34.716,70

GİDERLER TOPLAMI **1.264.043.213,12**

Hesap Kodu	Kod 1	GELİRİN TÜRÜ	Cari Yıl Tutar (TL)
600		GELİRLER HESABI	1.287.602.834,31
600	01	VERGİ GELİRLERİ	258.390.766,01
600	03	TEŞEBBÜS VE MÜLKİYET GELİRLERİ	546.145.845,99
600	04	ALINAN BAĞIŞ VE YARDIMLAR İLE ÖZEL GELİRLER	11.314.205,20
600	05	DİĞER GELİRLER	469.073.569,11
600	11	DEĞER VE MİKTAR DEĞİŞİMLERİ GELİRLERİ	0,00
600	25	Kamu İdarelerinden Bedelsiz Olarak Alınan Mali Olmayan Varlıklardan Elde Edilen Gelirler	2.678.448,00

NET GELİR TOPLAMI **1.287.602.834,31**

ENFLASYON DÜZELTMESİ (E)	Cari Yıl Tutar (TL) 119.080.855,69
FAALİYET SONUCU (+/-)	Cari Yıl Tutar (TL) 142.640.476,88